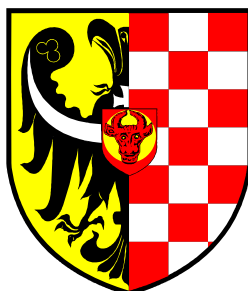

Załącznik do uchwały
nr XXIII/ /04
z dn. 10 listopada 2004r.

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
POWIATU WOŁOWSKIEGO
NA LATA 2004 – 2006**

Wołów, 2004r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	6
I. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU WOŁOWSKIEGO	7
Położenie i ogólna charakterystyka powiatu	7
Struktura wykorzystania powierzchni oraz własności nieruchomości	10
Środowisko przyrodnicze	11
Położenie fizyczno-geograficzne.....	11
Warunki klimatyczne.....	11
Sieć rzeczna.....	11
Lasy.....	11
Flora i fauna (obszary chronione).....	12
Infrastruktura Techniczna	13
Główne szlaki komunikacyjne	14
Komunikacja kolejowa.....	15
Komunikacja autobusowa.....	15
Telekomunikacja	16
Sieć wodociągowa.....	16
Kanalizacja sanitarna	17
Gospodarka odpadami stałymi.....	18
Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	20
Ciepłownictwo.....	21
Zaopatrzenie w gaz.....	21
Zasoby mieszkaniowe.....	22
Edukacja	24
Szkolnictwo ponadgimnazjalne.....	24
Gimnazja.....	27
Szkoły podstawowe.....	27
Przedszkola.....	28
Dziedzictwo kulturowe i turystyka	28
Stan dziedzictwa kulturowego.....	28
Turystyka	29
Kultura, sport i rekreacja	33
Kultura.....	33
Sport i rekreacja.....	33
Ochrona Zdrowia i opieka społeczna	36
Gminne Ośrodki Zdrowia.....	39
Pomoc społeczna.....	39
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Powiatu Wołowskiego	42
Policja.....	42

Straż Pożarna	44
Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego i Centrum Powiadamiania Ratunkowego.....	45
Ochrona przeciwpowodziowa.....	46
Demografia.....	49
Dane podstawowe.....	49
Ruch naturalny ludności.....	50
Migracje.....	51
Struktura wiekowa ludności	51
Rynek pracy i bezrobocie.....	53
Gospodarka i rolnictwo.....	57
Gospodarcze życie powiatu	57
Znaczące przedsiębiorstwa powiatu.....	58
Sieć handlowa.....	59
Infrastruktura biznesu i organizacje przedsiębiorców.....	59
Rolnictwo.....	60
II.IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW POWIATU WOŁOWSKIEGO	63
III.KIERUNKI DZIAŁAŃ POWIATU	66
Projekty i zadania inwestycje planowane do realizacji w latach 2004-2006 (w tys. zł)...	69
Planowane projekty i zadania inwestycyjne na lata 2007 – 2013 (w tys. zł).....	74
Plan finansowy dla projektów i zadań na lata 2004 – 2006(w tys. zł).....	77
IV.OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	84
V.SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU ORAZ OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	86
VI.KOMUNIKACJA SPOŁECZNA (PUBLIC RELATIONS) PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	88

WSTĘP

Proces rozwoju lokalnego i regionalnego kształtowany jest przez system uregulowań prawnych i organizacyjnych. Jest to zjawisko złożone zawierające wiele istotnych wątków, od procesu planowania i wyznaczania priorytetów po określenie celów i zespołów działań.

W Polsce trwa obecnie proces przygotowania do zastosowania instrumentów zarządzania rozwojem jakimi są fundusze strukturalne Unii Europejskiej. Jest to instrument bezpośrednio wpływający na aktywizację życia społecznego i gospodarczego na poziomach krajowym, regionalnym i lokalnym. Wykorzystanie funduszy strukturalnych wymaga jednak odpowiedniego przygotowania tzw. potencjału absorpcyjnego. Nakłada to na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek programowania rozwoju, przygotowanie projektów oraz zarządzanie ich realizacją.

Najważniejszym instrumentem realizacji polityki regionalnej państwa w latach 2004 - 2006 będzie Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. ZPORR jest jednym z siedmiu programów operacyjnych, które służą realizacji Narodowego Planu Rozwoju/Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2004-2006 (NPR/PWW). ZPORR rozwija cele NPR, określając priorytety i kierunki polityki regionalnej państwa w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Przedsięwzięcia zapisane w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego, obok szeregu działań mających na celu rozwój regionalny obejmują także rozwój lokalny, a w szczególności:

- tworzenie warunków dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych
- rozbudowę i modernizację lokalnego układu transportowego oraz infrastruktury ochrony środowiska,
- rozwój lokalnej infrastruktury społecznej (edukacyjnej i ochrony zdrowia)
- wspieranie inicjatyw lokalnych z dziedziny turystyki i kultury

ZPORR zawiera cztery priorytety:

- Priorytet 1: Rozbudowa i Modernizacja Infrastruktury Służącej Wzmacnianiu Konkurencyjności Regionów
- Priorytet 2: Wzmocnienie Rozwoju Zasobów Ludzkich w Regionach
- Priorytet 3: Rozwój Lokalny
- Priorytet 4: Pomoc Techniczna

Ze względów oczywistych działania Powiatu Wołowskiego będą w dużej mierze skupiać się na priorytecie III Rozwój Lokalny, który adresowany jest m.in. do centrów na obszarach wiejskich oraz obszarów podlegających restrukturyzacji. Nie wyklucza to jednocześnie starań powiatu o pozyskania środków finansowych na działania i projekty w ramach innych priorytetów ZPORR (np. infrastruktura drogowa w ramach priorytetu I czy programy stypendialne w ramach priorytetu II) oraz innych programów operacyjnych np. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich.

Należy jednakże podkreślić fakt, iż opracowanie Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004 – 2006 jest **warunkiem koniecznym do uzyskania dofinansowania w ramach ZPORR Działania 3.1 Obszary wiejskie oraz 3.2 Obszary podlegające restrukturyzacji Priorytetu 3. Rozwój Lokalny.**

Jednym z wymogów formalnych procedury składania wniosków w ramach powyższych działań ZPORR jest załączenie do wniosku o dofinansowanie zadania inwestycyjnego Planu Rozwoju Lokalnego powiatu/gminy. W planie tym powinno być ujęte zadanie, o dofinansowanie którego ubiega się uprawniony projektodawca.

W związku z tym, iż każda jednostka samorządu terytorialnego zobowiązana jest do opracowania i uchwalenia Planu Rozwoju Lokalnego, niniejszy dokument zawiera przede wszystkim projekty wynikające z zadań powiatu i przez powiat współfinansowane. Zadania i projekty gmin zostaną zawarte w planach opracowanych dla/przez poszczególne gminy. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż w takim planie powinny się także znaleźć projekty innych podmiotów (np. organizacji pozarządowych), które mają szansę na współfinansowaniu z funduszy strukturalnych, szczególnie w ramach działań 3.1 i 3.2 ZPORR.

Niezależnie jednak od wymogów formalnych ZPORR, jest oczywistym, iż Plan Rozwoju Lokalnego jest przede wszystkim nowoczesnym narzędziem zarządzania. Służy realizacji strategicznej i długofalowej polityki programowania rozwoju lokalnego a także daje możliwość lepszego i wcześniejszego przygotowania poszczególnych inwestycji do realizacji oraz pozwala na analizę możliwości finansowych powiatu oraz optymalizację źródeł finansowania jego zadań.

Plan Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Powiatu Wołowskiego, formułuje priorytety, obszary działań oraz zawiera opis działań zmierzających do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Wskazuje spodziewane efekty planowanych interwencji, kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych powiatu.

Niniejszy dokument, opracowany wg wytycznych ZPORR Uzupełnienia Programu (dokument przyjęty przez Komitet Monitorujący ZPORR w dniu 16 kwietnia 2004r. oraz Zespół Przygotowawczy Komitetu Integracji Europejskiej w dniu 20 kwietnia 2004r) składa się z trzech głównych części,:

1. część analityczna – przedstawia diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej wraz z identyfikacją problemów
2. część zadaniowa – stanowi opis działań przyczyniających się do rozwiązywania problemów Powiatu Wołowskiego, opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2004-2006 oraz 2007-2013, plan finansowy na lata 2004-2006
3. opis systemu wdrażania i monitorowania

Plan Rozwoju Lokalnego dla Powiatu Wołowskiego na lata 2004 – 2006, został opracowany na bazie „Strategii Powiatu Wołowskiego” (oraz opracowanej do strategii szczegółowej diagnozy Powiatu Wołowskiego), Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na lata 2004-2006, informacji przekazanych przez jednostki organizacyjne Powiatu Wołowskiego oraz strategii poszczególnych gmin Powiatu, a także na podstawie materiałów udostępnionych przez Urząd Statystyczny i inne wyspecjalizowane jednostki (m. in. Urząd Pracy), opracowań własnych Starostwa Powiatowego oraz informacji pochodzących z Powszechnego Spisu Ludności. Przy opracowywaniu dokumentu zwrócono również uwagę na jego komplementarność z innymi programami i dokumentami operacyjnymi zarówno lokalnymi i regionalnymi (np. Strategia Rozwoju Dolnego Śląska)

Przygotowany Plan Rozwoju Lokalnego dla Powiatu Wołowskiego jest tzw. dokumentem otwartym tj. podlegającym ciągłej aktualizacji wynikającej ze zmieniającej się sytuacji gospodarczo-społecznej powiatu (np. powstawaniu nowych potrzeb) oraz bieżącej oceny realizacji celów planu. Zakłada się więc jego cykliczny monitoring i ocenę realizowanych zadań inwestycyjnych przynajmniej raz w roku

Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego obejmuje działania na terenie Powiatu Wołowskiego w okresie 2004-2006 oraz niektóre działania, których realizacja przypada na kolejny okres programowania w Unii Europejskiej - 2007-2013. Obszary działalności powiatu zostały określone w kontekście priorytetów ZPORR i są to przede wszystkim: infrastruktura techniczna (drogowa) oraz społeczna (przede wszystkim edukacyjna), a także rozwój zasobów ludzkich i przeciwdziałanie bezrobociu oraz rozwój turystyki. Należy podkreślić iż działania zawarte w niniejszym planie wynikają przede wszystkim z kompetencji i zadań ustawowych powiatu.

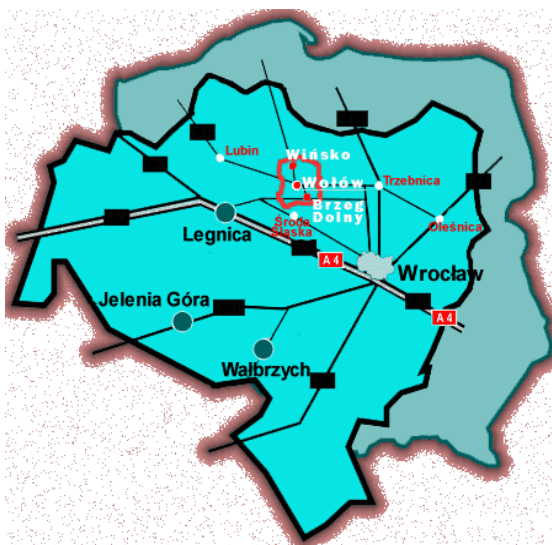
I. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA POWIATU WOŁOWSKIEGO

Położenie i ogólna charakterystyka powiatu

Powiat Wołowski jest jednym z 26 powiatów ziemskich należących do województwa dolnośląskiego. Powiat graniczy od zachodu z powiatem lubińskim, od północy z powiatem górowskim, od wschodu z powiatem trzebnickim, a od południa z powiatami średzkim i legnickim.

Położenie powiatu wołowskiego na tle głównych szlaków drogowych województwa dolnośląskiego.

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Wołowskiego, 2001r.

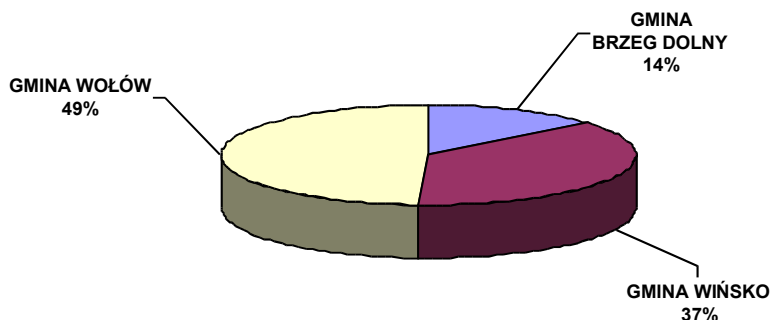
Spośród różnych elementów określających położenie powiatu wołowskiego wyróżnić należy przebiegający przez teren powiatu szlak kolejowy Wrocław - Szczecin i Kraków - Berlin, szlak drogowy Wrocław - Lubin - Zielona Góra oraz szlak wodny - rzekę Odre.

Geograficznie jest to łagodnie pofałdowana równina, od południa przylega do rzeki Odry, od północnego wschodu graniczy z pasmem Gór Kocich (Wzgórza Trzebnickie). Powierzchnia powiatu wynosi 675 km², co stanowi 3,4% powierzchni województwa. Powiat wołowski charakteryzuje się bardzo wysokim wskaźnikiem lesistości - lasy zajmują 35% powierzchni. Szczególnie cenne okazy różnorodnej fauny występują na terenie Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”, którego całkowita powierzchnia wynosi 7 953 ha.

W 2003 roku powiat liczył 47,7 tys. mieszkańców. Gęstość zaludnienia w powiecie jest bardzo zróżnicowana i wynosi średnio 71 osoby na 1 km², przy czym 52,7% ludności zamieszkuje miasta. Zaludnienie w powiecie wołowskim jest dużo niższe od średniej krajowej (122 osoby na 1 km²) oraz średniej dla województwa, która wynosi 146 osób na 1 km². Przyrost naturalny w powiecie wołowskim na koniec roku 2002 wyniósł -0,7 i był większy niż przyrost naturalny w województwie (-1,1), który należy do najniższych w kraju (w roku 2002 przyrost naturalny w Polsce wyniósł -0,1).

W skład powiatu wołowskiego wchodzi trzy gminy: miejsko – wiejska gmina Brzeg Dolny, miejsko – wiejska gmina Wołów oraz gmina wiejska Wińsko. Wykazują one zróżnicowany charakter.

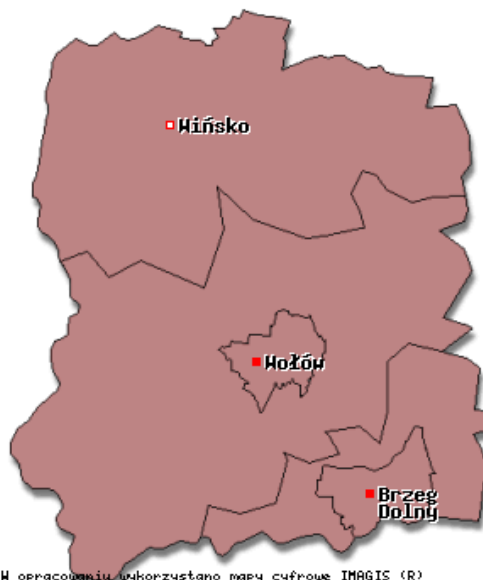
Powierzchnia Powiatu Wołowskiego w podziale na gminy

Źródło: opracowanie własne

Miejsko – wiejska gmina Brzeg Dolny (powierzchnia: 94,40 km²), która jest usytuowana najbliższej aglomeracji wrocławskiej, jest jednym z ważniejszych ośrodków przemysłowych na mapie Dolnego Śląska, a największym centrum przemysłu na terenie powiatu. W Brzegu Dolnym zlokalizowane są Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A., które determinują strukturę rynku pracy na terenie gminy. Zachodnia część gminy ma z kolei charakter rolniczy.

Rozmieszczenie gmin Powiatu Wołowskiego

Źródło: Związek Powiatów Polskich: www.zpp.pl

Miejsko-wiejska gmina Wołów (powierzchnia: 331,06 km²) z będącym siedzibą władz samorządu powiatowego miastem Wołowem wykazuje charakter przemysłowo – rolniczy. Istniejące przedsiębiorstwa, wśród nich także o znaczeniu ponadlokalnym np. POMET, PKS, OKNO-PLAST stwarzają dużą ofertę na rynku pracy. Podmioty gospodarcze w sektorze prywatnym prowadzą działalność głównie w branżach: budowlanej, betoniarskiej, ślusarstwie i kowalstwie oraz spedycji.

Najbardziej na północ położona gmina powiatu wołowskiego – Wińsko (powierzchnia: 249,54 km²), należy do wiejskich gmin typowo rolniczych. Gmina leży w strefie rolno-leśnej i rekreacyjnej, w strefie działań zmierzających do objęcia ochroną i utworzenia korytarzy ekologicznych lub zalesień.

Struktura wykorzystania powierzchni oraz własności nieruchomości

Powierzchnia Powiatu Wołowskiego wynosi 67500 ha, z czego 33 576 ha stanowią użytki rolne, a 23 079 ha lasy i grunty leśne. W powiecie leżą 2 miasta oraz 112 wsi (w 91 sołectwach). Pod względem procentowym ponad połowa, bo 57,3% ogólnej powierzchni powiatu to użytki rolne, 35% użytki leśne, 3,1% to tereny komunikacyjne, 1,2% tereny mieszkaniowe, 0,5% tereny przemysłowe, po 0,9% nieużytki i wody i wreszcie 0,1% powierzchni stanowią użytki kopalniane. Strukturę własności nieruchomości przedstawia poniższa tabela.

Struktura własności nieruchomości

1	grunty wchodzące w skład zasobu własności rolnej Skarbu Państwa (Agencja Nieruchomości Rolnych)	15709 ha	23,30 %
2	grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”	23641 ha	35,07 %
3	grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych	85 ha	0,13 %
4	pozostałe grunty Skarbu Państwa (grunty podlegające komunalizacji, grunty we władaniu państwowych jednostek organizacyjnych)	1413 ha	2,10 %
5	grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym osób prawnych i fizycznych	552 ha	0,82 %
6	grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych osób prawnych	28 ha	0,04 %
7	grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości	2492 ha	3,70 %
8	grunty gmin przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	2 ha	0,01 %
9	grunty gmin w użytkowaniu wieczystym osób prawnych, fizycznych i spółdzielni mieszkaniowych	244 ha	0,36 %
10	grunty osób fizycznych	21355 ha	31,68 %
11	grunty spółdzielni mieszkaniowych	4 ha	0,01 %
12	grunty rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni rolniczych	685 ha	1,02 %
13	grunty kościołów i związków wyznaniowych	297 ha	0,44 %
14	grunty wchodzące w skład powiatowego zasobu nieruchomości	329 ha	0,49 %
15	grunty powiatu przekazane w trwały zarząd i oddane w użytkowanie	28 ha	0,04 %
16	grunty wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości	84 ha	0,12 %
17	grunty spółek prawa handlowego, stowarzyszeń i innych podmiotów	459 ha	0,68 %
RAZEM		67407 ha	100 %

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wołowie: Wydz. Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości, 2004r.

Środowisko przyrodnicze

Położenie fizyczno-geograficzne

Pod względem rzeźby terenu obszar powiatu jest określony przez dwie jednostki fizjograficzne: Nizinę Śląską oraz wyspę Wzgórza Trzebnickie. Jako osobne jednostki wyróżnić należy: dolinę rzeki Odry, Wysoczyznę Rościszawicką, równiny erozyjne i powierzchnie stokowe. Na obszarze powiatu Odra i jej dolina dzielą się na dwa odcinki: równoleżnikowy wzdłuż południowej granicy powiatu oraz południkowy - na północ od Lubięża. Szerokie dno doliny Odry stanowią dwa tarasy zalewowe. Wysoczyzna Rościszawicka rozciąga się na przedpolu Wzgórz Trzebnickich, w południowej części powiatu, sięgając do Lubięża. Wznosi się ona 130 do 180 m n.p.m.

I.

Warunki klimatyczne

Obszar Powiatu znajduje się w jednej z najcieplejszych dzielnic klimatycznych kraju – Dzielnic Wrocławskiej obejmującej swoim zasięgiem Nizinę Śląską. Jest to teren położony w rejonie nadodrzańskim dolnym, najcieplejszym na Dolnym Śląsku i charakteryzuje się ciepłym latem i łagodną zimą. Okres wegetacyjny, a więc okres o średniej dobowej temperaturze powyżej 5° C jest długi i trwa średnio ponad 220 dni. Okres bez przymrozków trwa około 160 dni. Średnia temperatura roczna przekracza 8° C. Suma opadów rocznych wynosi około 600 mm, a w okresie wegetacyjnym około 350 mm. Ilość ta jest na tym terenie na ogół wystarczająca dla uprawy roślin, ale zbyt mała dla roślin na glebach lekkich. Maksimum zachmurzenia występuje w okresie zimowym. Przeważającymi kierunkami wiatrów są wiatry zachodnie i południowo - zachodnie. Klimat lokalny wskazuje zróżnicowanie wynikające z różnic wysokości i form morfologicznych.

Sieć rzeczna

Głównym elementem hydrografii obszaru powiatu wołowskiego jest rzeka Odra (przez powiat przepływa ona na odcinku 64,725 km), wzdłuż której położone są starorzecza oraz liczne stawy. Odra i jej dolina dzielą się na dwa odcinki: równoleżnikowy wzdłuż południowej granicy powiatu oraz południkowy - na północ od Lubięża. Szerokie dno doliny Odry stanowią dwa tarasy zalewowe.

Gmina Brzeg Dolny znajduje się w całości w jej zlewni. Odra przepływa ze wschodu na zachód tworząc południową granicę gminy. Długość rzeki na terenie gminy wynosi około 16 kilometrów. Największym prawobrzeżnym dopływem Odry na terenie gminy jest Jodłówka.

Przez teren gminy Wołów płyną również prawobrzeżne dopływy Odry, rzeki Juszka i Jezierzycy. Południowa część gminy leży bezpośrednio w zlewni Odry. Część środkowa i północna znajdują się odpowiednio w zlewni rzeki Juszki i Jezierzycy.

Większa część gminy Wińsko położona jest w zlewni rzeki Odry, wzdłuż której przebiega zachodnia granica gminy. Tylko niewielki fragment w północno-wschodniej części gminy leży w zlewni rzeki Baryczy. Największym dopływem Odry na terenie gminy jest Jezierzycy.

Lasy

Obszary leśne zajmują 23 649 ha (w tym lasy: 22 849 ha, grunty zadrzewione i zakrzewione: 800 ha), co stanowi 35% powierzchni powiatu wołowskiego. Pod względem lesistości powiat wołowski sytuuje się więc powyżej średniej dla kraju (28,5%; dane na 31.12.2002), województwa (28,4%; dane na 31.12.2002) i korzystniej niż większość sąsiednich powiatów. Spośród gmin tworzących powiat, największy udział lasów w powierzchni ogółem ma gmina Wołów

Na terenie powiatu występują głównie lasy sosnowe z domieszką dębów, brzoź i świerków. Sporą powierzchnię porastają również olsy. Pozostałe gatunki, jak buk, jesion, wiąz, lipa, grab, jodła i

modrzew zajmują niewielkie powierzchnie, podnoszą natomiast stan zdrowotny lasów, zwiększają walory estetyczne leśnego krajobrazu oraz wzbogacają biocenozę.

Lasy znajdujące się na terenie powiatu wołowskiego stanowią przede wszystkim własność Skarbu Państwa. Powierzchnia lasów niepaństwowych (lasy osób fizycznych, komunalne czy osób prawnych) posiadających plan urządzenia lasu wynosi obecnie 363,88 ha, co stanowi 0,54 % powierzchni powiatu i około 1,6 % ogólnej powierzchni lasów powiatu. Lasy w powiecie, zarówno państwowe jak i niepaństwowe znajdują się na terenie działania dwóch Nadleśnictw: Wołów oraz Oborniki Śląskie.

Lasy Powiatu Wołowskiego ze względu na wysokie walory przyrodnicze, duży stopień naturalności, bogactwo florystyczne i faunistyczne należą do najcenniejszych fragmentów śląskiej przyrody.

Flora i fauna (obszary chronione)

Na terenie powiatu wołowskiego występuje bardzo bogata flora i fauna, co jest związane między innymi z istnieniem w zachodniej części powiatu ogromnego korytarza ekologicznego wzdłuż doliny rzeki Odry. Szczególnie cenne okazy różnorodnej przyrody, krajobrazu oraz zachowane ślady dawnej kultury zadecydowały o stworzeniu na terenie gmin Wołów i Wińsko Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”, którego całkowita powierzchnia wynosi 7953 ha.

Owa różnorodność środowiska, od suchych piaszczysk i borów sosnowych aż do podmokłych olsów, bagien i stawów umożliwia rozwój bogatej flory i fauny. Rośnie tu 37 gatunków chronionych roślin (aż 8 gatunków znalazło się na Czerwonej liście roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce. Są to długosz królewski, goryczka wąskolistna, kosaciec syberyjski, kruszczyk błotny, salwinia pływająca, storczyk Fuchsa, storczyk samicy i śnieżyca wiosenna), żyje 38 gatunków ssaków m.in. borsuki i bobry, występują 23 gatunki ryb, 16 gatunków płazów i gadów oraz około 190 gatunków ptaków, w tym około 135 lęgowych. Najrzadszymi ptakami lęgowymi Parku są dwa gatunki zagrożone wymarciem w Europie - **derkacz** *Crex crex* oraz **podgorzałka** *Aythya nyroca*. Dolinę Jezierzycy zamieszkuje również 5 gatunków ptaków wpisanych do Polskiej czerwonej księgi zwierząt. Są to: **bąk** *Botaurus stellaris*, **kania rdzawa** *Milvus milvus*, **kropiatka** *Porzana porzana*, **kormoran czarny** *Phalacrocorax carbo*, **orzeł bielik** *Haliaetus albicilla* oraz **blotniak łąkowy** *Circus pygargus*.

Na terenie Parku Krajobrazowego znajduje się ścisły rezerwat przyrody Uroczyisko Wrzosy, położony między rzekami Juszką i Niecieczą. W skład rezerwatu wchodzi lasy i łąki śródleśne na powierzchni 576,03 ha. Zachowane w stanie naturalnym tutejsze olsy, o charakterystycznej strukturze kępowodolinowej dna lasu, należą do najpiękniejszych na Dolnym Śląsku. Również nieopodal Lubiąża znajduje się niewielki rezerwat przyrody „Odrzyska”, na terenie którego znaleźć można paproć wodną – salwinię i kotewkę orzech wodny. Na północny wschód od wsi Jodłowice na granicy z gminą Oborniki Śląskie znajduje się, utworzony w celu ochrony jodłowego boru mieszanego o charakterze puszczańskim, rezerwat „Jodłowice”, zajmujący obszar 9,36 ha i stanowi fragment lasu typowego dla Wzgórz Trzebnickich. Najwyższe drzewa sięgają tu 45 m, a obwody przekraczają 300 cm.

Parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu

Lp.	Rodzaj obszaru chronionego	nazwa	gmina	Powierzchnia ha
-----	----------------------------	-------	-------	-----------------

1.	Park Krajobrazowy	Dolina Jezierzycy	Wołów, Wińsko	7953
2.	Użytek ekologiczny	Dolina Juszki	Wołów	145,5
3.	Użytek ekologiczny	Korydon	Wińsko	0,64
4.	Rezerwat przyrody	Uroczysko Wrzosa	Wołów	567,03 ha otulina - 419,22
5.	Rezerwat przyrody	Odrzysko	Wołów	5,15
6.	Rezerwat przyrody	Jodłowice	Brzeg Dolny/ Oborniki Śląskie	9,36

Zródło: Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego, 2004r

Z uwagi na bogactwo przyrodnicze doliny Odry pomiędzy Brzegiem Dolnym a Głogowem na obszarze tym planuje się powołać Odrzański Park Krajobrazowy. Swoim zasięgiem objąłby on powiaty: średzki, wołowski, legnicki, lubiński, górski, polkowicki, głogowski i nowosolski. W obrębie projektowanego Parku Krajobrazowego zostały zgłoszone do objęcia ochroną w ramach europejskiej sieci NATURA 2000 następujące obszary:

1. Odrzańskie Łęgi,
2. Miękińskie Bagna

Proponowany do objęcia obszar Odrzańskich Łęgów (powierzchnia około 17 000 ha) położony jest w Dolinie Środkowej Odry (o długości 101 km), część ostoi rozciąga się na terenach należących do Powiatu Wołowskiego. Odnotowano tu blisko 100 gatunków gniazdujących ptaków. Ostoja Miękińskie Bagna jest miejscem lęgowym dla wielu rzadkich i zagrożonych gatunków takich jak żuraw, bocian czarny oraz dzięcioły: zielony, średni i zielonosiwy. Na terenie Powiatu Wołowskiego proponuje się również do objęcia ochroną w ramach sieci NATURA 2000 część zlewni rzeki Jezierzycy – Dębniańskie Mokradła (pow. 4900 ha) oraz ostoję Dolina Łachy (gm. Wińsko, 985 ha). Największą wartością pierwszego obszaru jest kompleks lasów lęgowych i olesów pomiędzy miejscowościami Wodnica i Wrzosa. Występują tu liczne stanowiska rzadkich ptaków (żuraw, bocian czarny, dzięcioł średni) i roślin (największa na Dolnym Śląsku populacja długosza królewskiego i jedno z dwóch znanych na Dolnym Śląsku stanowisk podjersona marunowego). Dolina Łachy jest natomiast ważnym korytarzem ekologicznym łączącym zlewnie Odry i Jezierzycy z doliną Baryczy

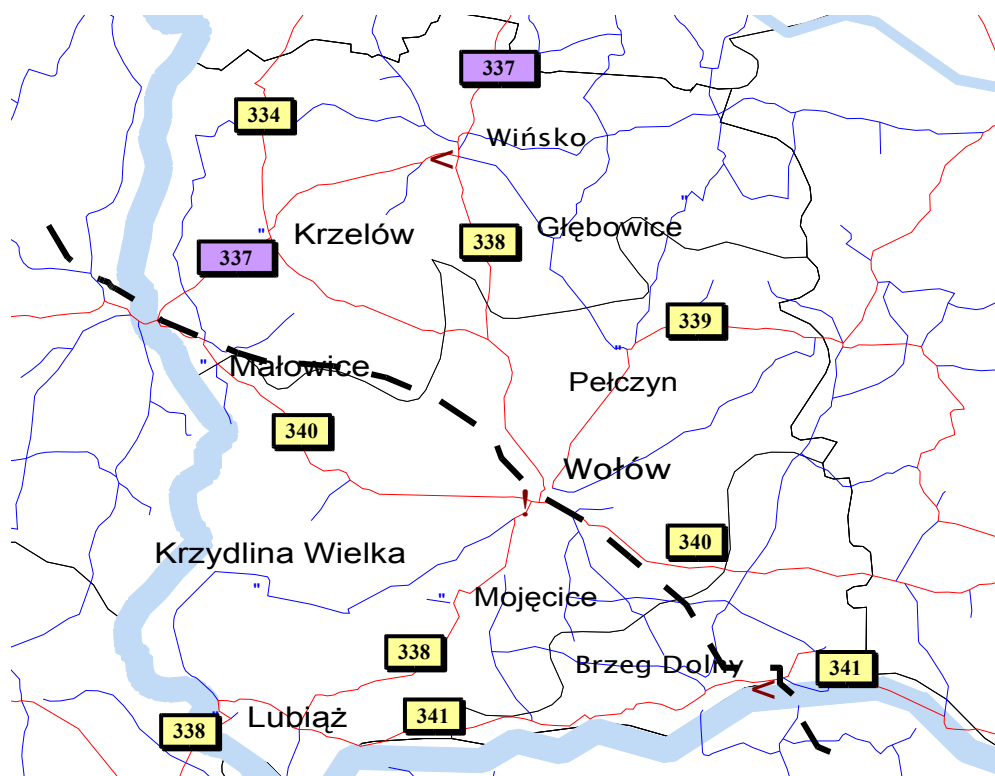
W 2004r został opracowany *Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego*, dokument, który w kompleksowy sposób omawia wszystkie aspekty ochrony przyrody w powiecie. W związku z powyższym w niniejszym opracowaniu zostaną pominięte uwarunkowania ochrony środowiska w Powiecie Wołowskim, przy jednoczesnym odesłaniu do w/w dokumentu.

Infrastruktura Techniczna

Główne szlaki komunikacyjne

Położony na prawym brzegu Odry, w północnej części Województwa Dolnośląskiego, powiat wołowski jest w istocie oddzielony rzeką od pozostałej części województwa, co powoduje określone utrudnienia komunikacyjne z obszarami położonymi na zachód i południe. Główne trasy komunikacyjne o charakterze międzynarodowym i międzyregionalnym omijają obszar gminy Wołów za wyjątkiem linii kolejowej: Szczecin - Świnoujście - Zielona Góra - Wrocław. Dwie ważne w układzie krajowym drogi: nr 3 (E-65) i nr 5 (E-261) przebiegają po zachodniej i wschodniej stronie powiatu w odległości kilkunastu kilometrów od jego granic. Stosunkowo dobrze rozwinięta jest natomiast sieć dróg regionalnych i lokalnych obsługujących powiat i sąsiednie obszary.

Główne szlaki komunikacyjne przebiegające przez powiat wołowski.

	droga krajowa
	drogi wojewódzkie
	linia kolejowa nr 237
	drogi główne
	drogi drugorzędne

Ogółem długość dróg publicznych na terenie powiatu (bez dróg gminnych) wynosi ponad 370 km. Drogi o nawierzchni twardej stanowią 92 % ogółu dróg publicznych (342 km), w tym: drogi o nawierzchni ulepszonej (przystosowanej do szybkiego ruchu samochodowego) posiadają długość 330,3 km, a drogi o nawierzchni twardej nie ulepszonej (nie przystosowanej do szybkiego ruchu samochodowego) 11,8 km.

Komunikacja kolejowa

Przez obszar powiatu na kierunku północny-zachód - południowy-wschód przebiega magistralna linia kolejowa nr 273: Szczecin - Zielona Góra - Głogów - Wołów - Brzeg Dolny - Wrocław o znaczeniu krajowym [od km 28,328 do km 56,695], obejmująca swym zasięgiem wszystkie gminy powiatu. Infrastrukturę kolejową uzupełniają linie: 362 Kobylin - Legnica [od km 50,650 do km 77,70] oraz 782 Małowice - Iwno [od km 0,000 do 1,301], obie w całości w gminie Wińsko, na których jednak nie jest prowadzony ruch pociągów.

Linia nr 273 zapewnia dogodne połączenie Wołowa z Brzegiem Dolnym (ok. 20 min jazdy) i Wrocławiem (ok. 60 min jazdy) a także Głogowem (ok. 80 min jazdy). Stacje i przystanki obsługujące obszar powiatu to: stacja Brzeg Dolny, przystanek Łosiosowice, stacja Wołów, Orzeszków i Małowice (przystanki na terenie gminy Wińsko).

Na linii nr 273 średniodobowo kursuje następująca liczba pociągów (suma dla obu torów)

- pociągi pasażerskie międzyregionalne - 2,
- pociągi pasażerskie regionalne - 14,
- pociągi towarowe prowadzone trakcją elektryczną - 31
- pociągi towarowe prowadzone trakcją spalinową - 4,
- pozostałe pojazdy torowe (lokomotywy luzem, pociągi gospodarcze, sieciowe, technologiczne i drezyny) - 6 (w tym około połowa trakcją spalinową).

Linia 273 wyznaczona jest do prowadzenia pociągów z ładunkami niebezpiecznymi i toksycznymi.

Powiat wołowski posiada bezpośrednie połączenia z: Wrocławiem, Głogowem, Zieloną Górą a także poprzez 1 połączenie na dobę z Przemyślem, Katowicami, Krakowem.

W porównaniu z ubiegłymi latami komunikacja kolejowa odznacza się tendencją malejącą. Jest to związane z niezadowalającym stanem technicznym infrastruktury kolejowej. Występują ograniczenia prędkości przejazdu pociągów nawet do 30 km/h. Jest to zjawisko wysoko niepokojące gdyż linia 273 ze względu na połączenia przed wszystkim z Wrocławiem i Głogowem ma istotne znaczenie w zakresie obsługi komunikacji osobowej powiatu.

Komunikacja autobusowa

Komunikacja autobusowa na terenie powiatu wołowskiego na szczeblu lokalnym jak i regionalnym realizowana jest głównie przez przedsiębiorstwo PKS Wołów. Przedsiębiorstwo to obejmuje zasięgiem swojej działalności dodatkowo powiaty milicki i trzebnicki. W 2003 r. PKS w Wołowie przewiózł ogółem ponad 4 miliony pasażerów. Łączna długość sieci połączeń obsługiwanych przez firmę (razem z kursami do miejscowości położonych poza terenem województwa) to 1114 km. Średnio w ciągu miesiąca w komunikacji regularnej PKS w Wołowie przewozi około 340 tysięcy osób. Planowane jest otwarcie nowej linii relacji Wołów-Szklarska Poręba, przez Legnicę i Jelenią Górę.

Telekomunikacja

W zakresie telefonii stacjonarnej jedynym operatorem działającym na terenie powiatu jest Telekomunikacja Polska S.A. Niestety autorom niniejszego opracowania nie udało się pozyskać aktualnych informacji z TP S.A, dlatego w większości prezentujemy dane z roku 1998.

Liczba abonentów w powiecie wołowskim wynosi 12 305 co daje wskaźnik nasycenia 25,1 abonentów na 100 mieszkańców (wskaźnik dla województwa na koniec 1998 r. wynosił 23). Średni czas oczekiwania na przyłączenie nowych abonentów do sieci wynosi około 18 miesięcy. Obszary wiejskie powiatu, za wyjątkiem gminy Brzeg Dolny posiadają wskaźnik nasycenia znacznie powyżej średniej wojewódzkiej.

W roku 2003 na terenie powiatu zainstalowanych było 152 aparatów publicznych (dla porównania w 1998 r było 138 aparatów ogólnodostępnych).

W gminach Wołów oraz Brzeg Dolny dostępne są usługi ISDN i POLPAK-T. W ostatnim czasie zauważa się także rozwój radiowego dostępu do internetu, oferowanego przez lokalne firmy i będącego tańszą alternatywą dla usług proponowanych przez TP S.A.

Obszar zdecydowanej większości powiatu objęty jest także zasięgiem telefonii GSM zarówno sieci PLUS GSM, ERA GSM, jak i IDEA.

Sieć wodociągowa

W ostatnich latach na znaczną skalę rozbudowano sieć wodociągową i obecnie zdecydowana większość miejscowości na obszarze powiatu jest zwodociągowana. Długość sieci wodociągowej wynosi 500km, z czego 400 km to sieć na terenie wsi. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości powiatu odbywa się generalnie poprzez systemy wodociągowe zaopatrywane z ujęć podziemnych w układzie wodociągów grupowych. Na obszarach wiejskich zaopatrzenie w wodę oparte jest również na lokalnych ujęciach (studnie kopane lub wiercone). Ponadto na terenie miast występują czynne ujęcia wody użytkowej dla potrzeb ogródków działkowych i cmentarzy.

Wszystkie miejscowości gminy Brzeg Dolny oraz Wińska są w pełni zwodociągowane. W gminie Brzeg Dolny woda dostarczana jest z ujęć znajdujących się na terenie gminy.

Natomiast mieszkańcy kilku wsi w gminie Wińsko: Rajczyn, Gryżyce, Dąbie, Budków, zaopatrywani są z wodociągu w Jemielnie, powiat górowski (około 529 osób).

Na terenie gminy Wołów nie objęte zwodociągowaniem pozostają miejscowości Kretowice i Wróblewo. Wiele miejscowości na terenie gminy wołowskiej zaopatrywana jest z ujęć leżących poza nią: z wodociągu w Małowicach i Moczydlnicy Klasztornej (gmina Wińsko), z wodociągu Zakładów Chemicznych „Rokita” S.A. w Brzegu Dolnym oraz z wodociągu w Bychowie gmina Prusice, powiat trzebnicki.

Zużycie jednostkowe wody waha się w przedziale (na dobę/mieszkańca) 50-100 l w gm. Brzeg Dolny, 27-123 l w gm. Wińsko i 33-100 l w gm. Wołów. Wg najnowszych danych w 2003 roku ilość mieszkań przyłączonych do sieci wodociągowej wynosiła ogółem w powiecie 13055 z tego 8491 w miastach i we wsi gminnej Wińsko.

W roku 2002 pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniósł ogółem w powiecie 14,1 hm³, z czego 66,3% na potrzeby przemysłu - przyczyną tak wysokiego procentu, przy średniej wojewódzkiej 25,8%, jest przemysł zlokalizowany na terenie gminy Brzeg Dolny, a w szczególności Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A.

Podstawowe dane charakteryzujące sieć wodociągową powiatu wołowskiego z wyszczególnieniem gmin przedstawia tabela.

Gospodarka wodna w powiecie wołowskim w 2002r.

L.p.	Wyszczególnienie / Jednostka		Miasto i Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wińsko	Miasto i Gmina Wołów	Powiat wołowski
1	Długość sieci wodociągowej (km)	Magistralnej	8,4	96,2	32	136
		Rozdzielczej	63,4	60	147,2	270
2	Liczba eksploatowanych ujęć wody		5	8	12	25
3	Dobowa zdolność produkcyjna ujęć wody (w m ³ /d)		2640	1680	8200	-
5	Woda dostarczona odbiorcom (tys. m ³) gosp. Dom. oraz na cele produkcyjne		614,5	305,0	820,3	1739,8
6	Liczba podłączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		1216	64	2561	3841

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego, 2004.

Kanalizacja sanitarna

Sukcesywnie rozbudowywana sieć kanalizacyjna na terenie powiatu wołowskiego istnieje w ośrodkach miejskich Brzeg Dolny i Wołów, wsi gminnej Wińsko, w większości miejscowości w gm. Brzeg Dolny oraz w ramach lokalnych sieci w kilku pojedynczych miejscowościach na terenie gminy Wołów, w których zlokalizowano przydomowe oraz zakładowe oczyszczalnie ścieków. Pozostałe miejscowości nie posiadają systemowych urządzeń do odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków. W poszczególnych wsiach istnieją jedynie odcinki kanalizacji deszczowej, odprowadzającej wody opadowe do cieków powierzchniowych i rowów melioracyjnych. Najczęściej stosowanymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowo gospodarczych są suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne opróżniane okresowo oraz osadniki wykonane jako doły chłonne. Częste są również przypadki odprowadzania ścieków bytowo – gospodarczych bezpośrednio do kanalizacji deszczowej, rowów przydrożnych i melioracyjnych.

Na terenie gminy Wołów skanalizowane jest miasto - ścieki odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni na terenie miasta, oddanej do eksploatacji w 1992. Do kanalizacji podłączonych jest 25% gospodarstw, pozostała ilość ścieków bytowo-gospodarczych gromadzona jest w przydomowych zbiornikach bezodpływowych i część z nich, w ilości ok. 5781 m³/rok wywożona jest na oczyszczalnię ścieków w Wołowie a część niedostatecznie oczyszczona, odprowadzana jest do wód powierzchniowych lub do ziemi.

Kanalizacja sanitarna objęła już niemal wszystkie miejscowości gminy Brzeg Dolny (w 2004r długość czynnej sieci wynosiła 78,3km); brakuje jej jedynie w Żerkówku, niewielkiej miejscowości w pobliżu Brzegu Dln. oraz Grodzanowie odległym dość znacznie od Brzegu. W kilku miejscowościach (5) nie wykonano jeszcze przykanalików. Z kanalizacji, już w chwili obecnej korzysta niemal 90 % mieszkańców co jest wynikiem wyjątkowym w skali nawet kraju w kategorii gmin miejsko-wiejskich. Ścieki te doprowadzone są systemem kanalizacji grawitacyjno – ciśnieniowej do oczyszczalni Zakładów Chemicznych „Rokita” w Brzegu Dolnym, która posiada znaczne rezerwy w przepustowości (w chwili obecnej wykorzystywana jest w ok. 50-70 %) i z powodzeniem może oczyszczać ścieki z obszaru gminy Brzeg Dolny. Przewiduje się, że proces kanalizowania miejscowości będzie w 2006r. w gminie Brzeg Dolny w 100% zakończony.

Na terenie gminy Wińsko rocznie powstaje ok. 245,54 dm ścieków sanitarnych. Oddana do użytku w 2000r. mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ściekowa w Wińsku przyjmuje

ścieki z tej miejscowości. Niestety z braku rozwiniętej sieci kanalizacyjnej trafia do niej jedynie ok. 40 % powstających ścieków. Pozostała ilość ścieków z terenu gminy gromadzona jest w zbiornikach bezodpływowych, z których część wywożona jest na oczyszczalnię ścieków w Wińsku (ok. 1830 m³), pozostała zaś część odprowadzana jest do wód powierzchniowych lub do gruntu.

Oprócz oczyszczalni komunalnych na terenie powiatu funkcjonują mniejsze oczyszczalnie zakładowe: w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Wołowie, ICM w Wołowie, w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Lubiążu, a także 10 przydomowych, mechaniczno – biologicznych oraz 7 przydomowych oczyszczalni ze złożem biologicznym. Podstawowe dane dot. systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w powiecie wołowskim zawiera tabela.

Podstawowe dane dot. systemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków w gminach powiatu wołowskiego w 2002r.

L.p.	Wyszczególnienie/gmina/powiat	Brzeg Dolny	Wińsko	Wołów	powiat wołowski
1	Długość ogólnospławnej i rozdzielczej sieci kanalizacyjnej [km]	62,8	7,3	41,1	111,2
2	Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków ogółem	1	1	3	5
3	Przepustowość oczyszczalni przemysłowych m ³ /dobę	-	-	-	36610
5	Przepustowość oczyszczalni komunalnych m ³ /dobę	-	-	-	6720
6	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	-	-	-	27,7
8	Liczba połączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	747	64	733	1544
9	Ścieki odprowadzone (od gospodarstw domowych i jednostek działalności produkcyjnej) tys. m ³	515,1	72	662,3	1249,4
10	Ścieki komunalne i przemysłowe wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód powierzchniowych lub do ziemi – hm ³	-	-	-	6,2
11	Ścieki komunalne i przemysłowe oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia	-	-	-	89,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Powiaty w Polsce*, GUS, 2003r i *Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego*, 2004r.

Gospodarka odpadami stałymi

Wywozem nieczystości objęte są wszystkie miejscowości powiatu. Poniżej w tabeli, wobec braku danych statystycznych dla poszczególnych gmin, przedstawiono dane dot. rodzaju odpadów dla całego powiatu wołowskiego.

Odpady i oczyszczanie w Powiecie Wołowskim w 2002r.

Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t					Odpady komunalne zebrane w ciągu roku w tys. t
Wytworzone w ciągu roku				Dotychczas składowane (nagromadzone) stan w końcu roku	
ogółem	Poddane odzyskowi	W tym unieszkodliwione			
		razem	w tym składowane		
119,3	6,9	112,4	110,5	1007,5	18,4
Odpady wywiezione					
Stałe			Płynne		

ogółem	W tym działalność budynków mieszkalnych	Ogółem	W tym z budynków mieszkalnych
W tonach		W dam3	
18449	14827	13,7	10,8

Zródło: opracowanie własne na podst. „Powiaty w Polsce”, GUS, 2003r oraz Rocznik Statystyczny 2003 Województwa Dolnośląskiego, US we Wrocławiu

Gmina **Wińsko** nie posiada czynnego wysypiska śmieci, a odpady komunalne wywożone są do ościennych gmin, z którymi podpisane zostały umowy. Obecnie opracowywana jest dokumentacja dot. rekultywacji nie funkcjonujących wysypisk. Wywozem śmieci objęte są wszystkie miejscowości w gminie.

Także cała gmina Wołów objęta jest wywozem śmieci. Funkcjonujące obecnie wysypisko w obrębie miasta Wołowa przy drodze Wołów-Pełczyn zostało oddane do eksploatacji w lipcu 1998r. i projekt zakłada jego dalszą rozbudowę. Powierzchnia czynnej kwatery wynosi 1,05ha (w planie przestrzennego zagospodarowania teren przewidziany na wysypisko to ponad 7 ha). W roku 2003 zdeponowano 5 099,4 Mg odpadów. Obecnie trwa budowa następnej kwatery. Prowadzona jest także segregacja śmieci (plastik, szkło).

Od października 2003 roku, odpady komunalne w gminie Brzeg Dolny są zbierane przez Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej „Trans-Formers” z Wrocławia. Na terenie gminy zlokalizowane są zarówno instalacje do unieszkodliwiania odpadów komunalnych jak i przemysłowych. Jediną instalacją do unieszkodliwiania odpadów komunalnych jest na terenie gminy składowisko odpadów w miejscowości Kręsko, jednak decyzją Wojewody Dolnośląskiego z dnia 14.01.2004 roku składowisko to zostało zamknięte. Przemysłowe instalacje do unieszkodliwiania odpadów to wg informacji własnych i raportu o stanie środowiska województwa dolnośląskiego za 2002 rok następujące obiekty:

- kwatery odpadów wapiennych W-I, W-II, W-III ZCh „Rokita” S.A
- kwatery osadów wstępnych ZCh „Rokita” S.A
- kwatery odpadów paleniskowych P-II ZCh „Rokita” S.A
- kwatery odpadów stałych Zakładów Chemicznych „Rokita” S.A
- instalacja do termicznej utylizacji odpadów chloroorganicznych „Rokita” S.A

Z danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Brzegu Dolnym wynika, że na terenie gminy Brzeg Dolny, od kilku lat działa system selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”. Na terenie miasta i gminy Brzeg Dolny zlokalizowanych jest 22 punkty do selektywnej zbiórki odpadów. W każdym z tych punktów znajdują się pojemniki na tworzywa sztuczne, szkło i papier.

Z Programu Gospodarki Odpadami Stałymi dla gminy Brzeg Dolny wynika, że dla gminy korzystne jest podjęcie inicjatywy mającej na celu powstanie na jej terenie Centrum Sortowania, Odzysku i Unieszkodliwiania Odpadów dla powiatów wołowskiego, trzebnickiego i północno-zachodniej części aglomeracji Wrocławia. Szczególną uwagę zwrócono w tej propozycji na istnienie i działanie na tym terenie Zakładów Chemicznych „Rokita” S.A. Współdziałanie z zakładem na bazie jego doświadczeń i instalacji daje bowiem możliwość zrealizowania w/w projektu jako zgodnego z propozycjami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa dolnośląskiego.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

W Wołowie znajduje się stacja 110/20kV typu GPZ R-151, która stanowi główne źródło zasilania Powiatu Wołowskiego. Stacja pracuje w układzie H-5 z dwoma transformatorami 110/20 kV o mocach 16 MVA. W 2003r. stacja R-151 poddana została gruntownej modernizacji. Dodatkowym źródłem energii elektrycznej dla Powiatu Wołowskiego stanowi elektrownia wodna „Wały”. Wybudowana została w 1959 r. nad zalewem Odry. Zainstalowane są w niej 4 hydrogeneratory o łącznej mocy 9,72 MW

Sieć elektroenergetyczna w powiecie wynosi 1090 km, z czego na terenie miasta 220 km, a na terenie wsi 870 km.

Na terenie Powiatu Wołowskiego Koncern EnergiaPro posiada 5 linii napowietrznych 110kV oraz rozległą sieć średniego napięcia, w skład której wchodzi linie napowietrzne z przewodami gołymi 20 kV (na terenach wiejskich oddalonych znacznie od GPZ Wołów), oraz linie kablowe SN - wybudowane są głównie na terenach miejskich (Wołów, Wińsko, Brzeg Dolny). Na terenach miejskich finalni odbiorcy zasilani są głównie z sieci nN w wykonaniu kablowym, sporadycznie napowietrzny lub wykonaniu izolowanym. Tereny wiejskie zasilane są natomiast głównie liniami nN napowietrznymi zarówno w wykonaniu gołym jak i izolowanym.

Liczba stacji transformatorowych w Powiecie Wołowskim

Typ stacji	Stacje słupowe	Stacje wewnętrzne
Gmina		
Wołów	56	88
Wińsko	35	53
Brzeg Dolny	17	45
Powiat Wołowski	108	186
	294	

Źródło: Energia Pro Koncern Energetyczny S.A., Oddział we Wrocławiu, 2004r.

Niezależnie od w/w danych istnieją stacje transformatorowe będące własnością odbiorców przemysłowych i zakładów na terenie miasta i gminy Wołów (28 szt.), miasta i gminy Brzeg Dolny (8 szt.) oraz gminy Wińsko (4 szt.) – stan w 2001r..

Zużycie energii elektrycznej na obszarze powiatu wykazuje tendencję spadkową.

Zużycie energii elektrycznej w kWh w 1999r. i 2003r. w Powiecie Wołowskim

Grupa taryfowa	III		IV		V	
	1999	2003	1999	2003	1999	2003
Gmina						
Wołów	9 981 611	7 927 629	6 890 236	4 968 154	18 637 865	18 656 967
Wińsko	199 755	291 215	144 594	456 398	6 650 000	3 840 856
Brzeg Dolny	1 844 090	2 153 639	1 346 491	1 214 121	17 677 000	13 986 307
Powiat Wołowski	12 025 456	10 372 483	8 381 321	6 638 673	42 964 865	36 484 130

Źródło: oprac. własne na podst. danych z: Energia Pro Koncern Energetyczny S.A., Oddział we Wrocławiu, 2004r., Strategia Rozwoju Powiatu Wołowskiego 2001r.

Dynamika zmian w zużyciu energii elektrycznej jest zróżnicowana w zależności od obszaru, procesów gospodarczych na nim zachodzących i stopnia wdrażania energooszczędnych technologii.

Ciepłownictwo

System gospodarki ciepłej na terenie powiatu wołowskiego jest bardzo zróżnicowany na obszarze poszczególnych gmin. Ogólna długość sieci ciepłowniczej wynosi 30 km, z czego tylko 2 km na terenie wsi.

Miasto Brzeg Dolny zaopatrywane jest w ciepło z elektrociepłowni zakładowej – Przedsiębiorstwa Energetycznego ENERGETYKA-ROKITA Sp. z o.o., będącego jedynym zakładem na terenie Powiatu Wołowskiego prowadzącym działalność w zakresie wytwarzania i dystrybucji energii ciepłej. Przedsiębiorstwo posiada 2 elektrociepłownie, w których zainstalowane są kotły parowe o łącznej mocy ciepłej 1 120 GJ. Moc członu ciepłowniczego wynosi 280 GJ a rezerwy jego mocy 90 GJ. Oprócz tego na terenie miasta istnieje kilkanaście kotłowni lokalnych. Na pozostałym obszarze gminy nie występują scentralizowane systemy ogrzewania. Budynki indywidualne mieszkańców ogrzewane są: piecami, etażowo lub instalacjami c.o. pojedynczych budynków.

System gospodarki ciepłej na terenie **miasta i gminy Wołów** ma charakter rozproszony ze względu na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w ciepło. W Wołowie i wsiach Bożeń, Mojęcice, Pełczyn, Stary Wołów i Lubiąż znajdują się lokalne kotłownie, zaopatrujące w ciepło poszczególne budynki mieszkalne, zakłady i szkoły.

Mieszkańcy miasta i gminy w przeważającej części korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe) opalanych węglem, koksem, olejem opałowym lub na terenie miasta – gazem.

Na terenie **gminy Wińsko** znajdują się 3 kotłownie zdalaczynne i 2 lokalne. Długość sieci ciepłej wynosi 3,81 km, z tego magistralnej 1,25 km a rozdzielczej 2,56 km. Mieszkańcy gminy w przeważającej części korzystają z indywidualnych źródeł ciepła.

W ciągu kilku ostatnich lat na obszarze powiatu obserwuje się rosnące zainteresowanie innymi niż paliwo stałe czynnikami grzewczymi, stale rośnie ilość wydawanych pozwoleń na modernizację wewnętrznej instalacji gazowej, co wiąże się z odchodzeniem od stosowania paliwa stałego na rzecz gazowego. Ogólna tendencją jest także coraz częstsze stosowanie szczególnie u użytkowników indywidualnych ekologicznych źródeł ciepła: kolektorów, baterii słonecznych czy drewna. W ostatnich latach powstały również dwie kotłownie na biomase: w Pełczynie (gorzelnia) oraz w Wińsku (w Zespole Szkół Publicznych)

Zaopatrzenie w gaz

Łączna długość sieci gazowej w powiecie wynosi 87,8 km z czego największa część przypadała na gm. Wołów i Brzeg Dolny, a jedynie 6,8 km na gminę Wińsko (przy czym jest to odcinek przesyłowy, bez podłączeń do budynków).

Większość wsi zaopatrywana jest w gaz płynny w butlach, z zastosowaniem do celów użytkowych głównie w kuchniach domowych. Podstawowe dane charakteryzujące zaopatrzenie w gaz na terenie powiatu zawiera tabela (bez gminy Wińsko – brak danych)

Sieć gazowa w g. Brzeg Dolny i Wołów w latach 1998 i 2002

L.p.	Parametr/gmina	Brzeg Dolny		Wołów	
		1998	2002	1998	2002
1	Sieć rozdzielcza (km)	27,3	45,9	26,9	35,1

2	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	389	472	1168	1342
3	Odbiorcy gazu w gospodarstwach domowych	3933	4129	3810	3925
4	Zużycie gazu w gospodarstwach domowych (dam ³)	4351,6	1753	6938,3	2653

Źródło: opracowanie własne na podstawie roczników statystycznych, US we Wrocławiu

Jak wynika z tabeli tendencja wzrostowa liczby odbiorców nie skutkuje równoczesnym wzrostem zużycia gazu, które w przeliczeniu na 1 osobę w 2003r. w gm. Brzeg Dolny wynosiło 434 m³ (1999r. – 453m³), natomiast w gminie Wołów 765 m³ (1999r. – 808 m³).

Do obu ośrodków miejskich gazociągami prowadzony jest gaz ziemny wysokometanowy a zaopatrzenie w gaz bezpośrednich odbiorców odbywa się z sieci gazowej **niskiego ciśnienia**. Na terenie miast Brzeg Dolny i Wołów znajduje się łącznie 7 stacji redukcyjno-pomiarowych gazu (5 w Brzegu Dolnym i 2 w Wołowie).

Przez teren gminy **Brzeg Dolny** przebiegają **gazociągi magistralne wysokiego ciśnienia** DN250 mm 6,3MPa Załęcze-Rodakowice. Z tego gazociągu magistralnego jest poprowadzone odgałęzienie DN100 mm, poprzez które zaopatrywane jest m. **Wołów** oraz inne odgałęzienie DN100 mm do Obornik Śląskich. Pozostali mieszkańcy gmin (poza miastami) zaopatrywani są w gaz metodą bezprzewodową.

Przez wschodnią część gminy **Wińsko** w rejonie miejscowości Aleksandrowice również przebiega rurociąg gazu ziemnego **wysokiego ciśnienia** DN250 mm z kierunku Załęcze–Wrocław, ale żadna z miejscowości w gminie nie jest zaopatrywana w gaz przewodowy.

Na terenie powiatu istnieje wiele punktów dystrybucji gazu propan-butan dla celów kuchennych i grzewczych, który to gaz może być dostarczany w wystarczających ilościach. Szacuje się, że ok. 91% mieszkańców Powiatu korzysta z gazu.

Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe powiatu wyniosły w 2002r. **14 500** mieszkań a ich łączna powierzchnia użytkowa 998 000 m³. Zdecydowana większość zasobów mieszkaniowych przypada na gminy miejsko-wiejskie, w szczególności na ośrodki miejskie Wołów i Brzeg Dolny.

Zasoby mieszkaniowe w powiecie wołowskim w 2002 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Miasto i Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wińsko	Miasto i Gmina Wołów	Powiat wołowski
1	Ludność mieszkająca w mieszkaniach	16 120	9 249	22 512	47 881
2	Liczba mieszkań	5 310	2 542	6 871	14 723
3	Przeciętna liczba izb w mieszkaniach	3,65	4,12	3,86	3,83
4	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²] – 1 mieszkania	59,3	80,6	72,0	68,9
5	Mieszkania stanowiące własność gminy	787	136	1 108	2 031

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Roczn. Statystycznego Woj. Dolnośląskiego 2003, US we Wrocławiu

Mieszkania stanowiące własność gminy to 9,7% .

Na 1000 ludności powiatu Wołowskiego w 2002 r. przypadło 42 mieszkania.

Mniejsza liczba mieszkań w stosunku do liczby ludności na obszarze gminy wiejskiej Wińsko jest z kolei rekompensowana większą średnią powierzchnią użytkową mieszkania, co jest pewną prawidłowością w indywidualnej zabudowie wiejskiej

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania na 1 osobę w powiecie wołowskim to 114,2.

W wyniku regresu budownictwa spółdzielczego ruch budowlany na terenie powiatu wołowskiego począwszy od połowy lat 90-tych uległ znacznemu zahamowaniu. Przyrost zasobów mieszkaniowych odbywa się przede wszystkim w rezultacie inwestycji komunalnych i osób fizycznych i jest nierównomierny na obszarze powiatu. Największy przyrost liczby mieszkań notuje się w miastach Brzeg Dolny i Wołów, natomiast jednostkowe przypadki są rejestrowane na obszarze gminy Wińsko. Z 42 mieszkań oddanych do użytku w 2002 aż 29 dotyczy budownictwa indywidualnego

Efekty mieszkaniowe w powiecie wołowskim w 2002 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Miasto i Gmina Brzeg Dolny	Gmina Wińsko	Miasto i Gmina Wołów	powiat wołowski
1	Mieszkania oddane do użytku	8	4	30	42
2	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	1007	638	3152	4797
3	Liczba izb w mieszkaniach oddanych do użytku	47	25	141	213
4	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	125,9	159,5	105,1	114,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Roczn. Statystycznego Woj. Dolnośląskiego 2003, US we Wrocławiu

Edukacja

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Na terenie Powiatu Wołowskiego głównymi ośrodkami szkolnictwa ponadgimnazjalnego są miasta Wołów i Brzeg Dolny, gdzie funkcjonują :

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wołowie
- Zespół Szkół Zawodowych w Wołowie
- Zespół Szkół im. T. Kościuszki w Wołowie (dawny Zespół Szkół Rolnicze CKU)
- Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym
- Liceum Ogólnokształcące w Brzegu Dolnym
- Zespół Szkół Specjalnych w Wołowie
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Brzegu Dolnym

Do ww. szkół w roku szkolnym 2003/2004 uczęszczała następująca liczba młodzieży:

- Liceum Ogólnokształcące w Brzegu Dolnym - 316 osób,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wołowie - 627 osób,
- Zespół Szkół Zawodowych w Wołowie - 536 osób,
- Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym - 413 osób,
- Zespół Szkół Rolnicze CKU w Wołowie - 894 osób,
- Zespół Szkół Specjalnych w Wołowie - 225 osób,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Brzegu Dolnym - 46 osób.

Na terenie Powiatu działa także niepubliczne Policealne Studium Informatyczne w Wołowie, do którego uczęszczało 118 osób, oraz Zespół Szkół Społecznych w Wołowie z liceum ogólnokształcącym, do którego uczęszczało 36 osób wg stanu na dzień 10.09.2003 r.

Ogółem do wszystkich szkół prowadzonych i dotowanych przez powiat w roku szkolnym 2003/2004 uczęszczało **3.057 uczniów**.

W powiecie działają także dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne zlokalizowane w Wołowie i Brzegu Dolnym, które prowadzą działalność ukierunkowaną na:

- wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny,
- wczesną interwencję i wspomaganie rozwoju dziecka w wieku od urodzenia do 7 roku życia, udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym lub z dysfunkcjami rozwojowymi oraz ich rodzicom,

- udzielanie pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów okresu dojrzewania,
- udzielanie pomocy uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej,
- udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z wybitnymi uzdolnieniami,
- profilaktykę problemową, w tym profilaktykę uzależnień dzieci i młodzieży.

W roku szkolnym 2002/2003 (stan na 31 sierpnia 2003 r.) obie poradnie przyjęły łącznie 2837 dzieci i młodzieży, w tym 200 uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Poza tym na terenie Powiatu funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, którego celem jest ustawiczne kształcenie nauczycieli tj. działania mające na celu wspomaganie rozwoju zawodowego nauczycieli, podtrzymanie i podnoszenie ich umiejętności zawodowych – organizowane we wszystkich dostępnych formach.

W szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez powiat wołowski jest zatrudnionych **232,57** nauczycieli (etatów)

Zatrudnienie w placówkach prowadzonych przez Powiat Wołowski (stan na wrzesień 2003r)

	Szkoła/placówka	Liczba nauczycieli (etatów)
1	PODN w Wołowie	3
2	LO w Brzegu Dolnym	26,58
3	ZSO w Wołowie	32,67
4	ZS im. T. Kościuszki w Wołowie	42,8 +3 internat
5	ZSSpecj. w Wołowie	28,04
6	ZSZ w Wołowie	30,3
7	ZSZ w Brzegu Dolnym	29 + 1 internat
8	SOSZ-W w Brzegu Dolnym	20,18
9	PPP w Brzegu Dolnym	6
10	PPP w Wołowie	7

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wołowie, Wydz. Oświaty Kultury i Sportu, 2004r

Zawody (profile) w poszczególnych typach szkół:

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wołowie (języki: angielski, niemiecki, rosyjski)

1. Liceum Ogólnokształcące (przedmioty rozszerzone: matematyka, języki obce, biologia, chemia, geografia, historia, fizyka)
2. Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych
3. Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące

Liceum Ogólnokształcące w Brzegu Dolnym (języki: angielski, niemiecki, francuski, rosyjski)

- (przedmioty rozszerzone: język polski, historia, matematyka, fizyka, informatyka, biologia, chemia, geografia, język niemiecki, język angielski)

Zespół Szkół Zawodowych w Wołowie (języki: angielski, niemiecki)

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa

Sprzedawca, kucharz małej gastronomii, betoniarz – zbrojarz, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, stolarz, murarz, fryzjer, piekarz, elektryk, cukiernik, tapicer, fotograf, lakiernik, posadzkarz, elektromechanik, ślusarz, monter elektronik

2. Liceum Profilowane

profil zarządzanie informacją

3. Technikum

technik handlowiec, technik organizacji usług gastronomicznych

4. Liceum Handlowe

technik handlowiec

5. Liceum handlowe dla dorosłych

Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym (języki: angielski, niemiecki)

1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa

Sprzedawca, stolarz, ślusarz, cukiernik, piekarz, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, monter sieci komunalnych, blacharz samochodowy, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, elektryk, elektromechanik, murarz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, krawiec, monter elektronik, betoniarz-zbrojarz, posadzkarz

2. Liceum Profilowane

profil ekonomiczno – administracyjny, zarządzanie informacją

3. Liceum Ogólnokształcące

profil humanistyczny
profil matematyczny

Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Wołowie (języki: angielski, niemiecki)

1. Technikum Zawodowe: technik rolnik (ulega wygaszeniu)

2. Liceum Profilowane

profil ekonomiczno – administracyjny
profil zarządzanie informacją

4. Technikum: technik agrobiznesu

5. Policealne Studium Informatyczne: technik informatyk

6. Liceum Ekonomiczne dla dorosłych: technik ekonomista (ulega wygaszeniu)

7. Technikum Zawodowe dla dorosłych: technik mechanik, technik rolnik, technik mechanizacji rolnictwa, technik żywienia i gospodarstwa domowego (ulega wygaszeniu)

8. Szkoła Policealna dla dorosłych: technik rachunkowości, technik ekonomista, technik agrobiznesu

9. Liceum Profilowane dla Dorosłych

profil rolniczo-spożywczy

10. Technikum dla Dorosłych: technik mechanik, technik handlowiec

11. Technikum Uzupełniające dla Dorosłych: technik rachunkowości, technik agrobiznesu, technik ekonomista

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Brzegu Dolnym

Zasadnicza Szkoła Zawodowa:

monter sieci, monter sieci komunalnych, kucharz małej gastronomii, piekarz, ślusarz, wulkanizator, murarz, stolarz, konserwator terenów zielonych

Zespół Szkół Specjalnych w Wołowie

Zasadnicza Szkoła Zawodowa:

piekarz, ślusarz, murarz, stolarz, kucharz małej gastronomii, posadzkarz, ogrodnik, betoniarz – zbrojarz, sprzedawca

Mając na uwadze wzrastające koszty funkcjonowania placówek oświatowych nie znajdujące pełnego sfinansowania przyznawaną powiatowi subwencją oraz pogłębiający się corocznie niż demograficzny podjęto szeroko zakrojone prace związane z przeprowadzeniem zmian organizacyjnych w strukturze działających na terenie Powiatu placówek oświatowych.

Pierwszy etap działań rozpocznie się w roku szkolnym 2005/2006 i dotyczyć będzie zmian w systemie poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego w Powiecie oraz ustalenia nowej struktury szkolnej w szkolnictwie ponadgimnazjalnym.

Gimnazja

Na terenie powiatu funkcjonują następujące gimnazja:

1. Publiczne Gimnazjum w Wołowie
2. Publiczne Gimnazjum nr 2 w Wołowie (w ramach Zespołu Szkół Publicznych)
3. Gimnazjum w Zespole Szkół Specjalnych w Wołowie
4. Gimnazjum w Zespole Szkół Społecznych w Wołowie
5. Publiczne Gimnazjum w Lubiążu
6. Publiczne Gimnazjum nr1 w Brzegu Dolnym
7. Gimnazjum w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Brzegu Dolnym
8. Gimnazjum w Wińsku

W roku szkolnym 2003/2004 do gimnazjów funkcjonujących na terenie powiatu uczęszczało ogółem **2074** uczniów, z czego 969 w gm. Wołów, 416 w gm. Wińsko i 689 w gm. Brzeg Dolny.

Szkoły podstawowe

Na terenie powiatu funkcjonuje 19 szkół podstawowych, do których w roku szkolnym 2003/2004 uczęszczało ogółem **3474** uczniów. Najwięcej uczniów uczyło się w szkołach podstawowych w gminie Wołów – 1682 (9 szkół), a najmniej w gminie Wińsko – 680 (5

szkół). Na terenie gm. Brzeg Dolny do szkół podstawowych uczęszczało 1110 uczniów (5 szkół).

Przedszkola

Na terenie powiatu wołowskiego znajduje się 9 placówek wychowania przedszkolnego: po 4 na terenie gminy Wołów i Brzeg Dolny. W gminie Wińsko istnieje 1 przedszkole.

Dziedzictwo kulturowe i turystyka

Stan dziedzictwa kulturowego

Wszystkie centra – układy urbanistyczne siedzib gmin w Powiecie Wołowskim znajdują się w rejestrze zabytków. Wszystkie posiadają średniowieczną metrykę. Same ich nazwy: Brzeg Dolny, Wińsko, Wołów odzwierciedlają genezę ich powstania, powiązanie z historyczną funkcją terenu na którym się znajdują: Brzeg przy przeprawie promowej przez Odrę, Wińsko – tam gdzie uprawiana była winorośl, Wołów – miejsce znane z targów wołami. Wydaje się, że niektóre funkcje mogą w dalszym ciągu być aktualne: gmina Brzeg Dolny zabiega o powstanie mostu przez Odrę, gmina Wińsko powoli wraca do upraw winorośli. Świadomość genezy historycznej miast, jego dziedzictwa kulturowego ma istotne znaczenie w ich rozwoju i dbałości o istniejącą substancję.

Na terenie Powiatu Wołowskiego występuje ogółem 151 obiektów wpisanych do rejestru zabytków z czego:

- a) 24 w gminie Brzeg Dolny,
- b) 32 w gminie Wińsko,
- c) 95 w gminie Wołów.

Ponadto znajdują się obiekty objęte ochroną konserwatorską i ujęte w konserwatorskim spisie obiektów zabytkowych, **ogółem 2094** (530-Brzeg Dolny, 474-Wińsko, 1090 – Wołów), oraz udokumentowane stanowiska archeologiczne (ok. 150 - w Brzegu Dolnym, około 930 w gminie Wińsko i 960 w gminie Wołów). Gminy Wołów i Wińsko są jednymi z najsilniej nasyconych substancją archeologiczną rejonów województwa dolnośląskiego. Największe nasilenie osadnictwa związane jest z kulturą łużycką, przeworską a także okresem wczesnego i późnego średniowiecza. Niestety nie występuje tutaj wiele atrakcyjnych form naziemnych typu kurhan lub grodzisko, dlatego palącym postulatem jest objęcie szczególną ochroną liczne cmentarzyska kultury łużyckiej, które są niszczone w toku nielegalnej działalności. Jeśli chodzi o obiekty kubaturowe, to w większości przypadków obiekty wpisane do rejestru to budynki użyteczności publicznej, kościoły, budynki poklasztorne. Nieliczna grupa to obiekty będące w rękach prywatnych. W przeważającej większości są to obiekty użytkowane i zagospodarowane jednak o różnym stanie technicznym. Występują tu zarówno obiekty poddane całkowitej renowacji, które odzyskały w całości swój blask jak np. Kościół w Godzięcinie, oficyna pałacowa w Brzegu Dolnym, ratusz w Wołowie jak i te które są w trakcie kompleksowego remontu – np. pałac w Starym Wołowie, kościół w Głębowicach. Najgorsza sytuacja przedstawia się w przypadku obiektów o nieustalonej do końca funkcji, nieużytkowanych. Największym „problemem” powiatu jest kompleks poklasztorny w Lubiążu, w nikłej części udostępniany zwiedzającym, niezagospodarowany i oczekujący na potężny zastrzyk finansowy i pomysł na wykorzystanie jego niepowtarzalnych walorów zabytkowych i ciekawego z punktu widzenia turystycznego i rekreacyjnego położenia w

zakolu Odry oraz dogodnego pod względem komunikacyjnym zarówno drogowym jak i wodnym.

Istnieje grupa obiektów całkowicie zapomnianych np. pałac w Rogowie Wołowskim, w Głębowicach, w Moczydlnicy Klasztornej. Osobną sprawą są wpisane do rejestru parki podworskie występujące na terenach wiejskich, które w większości przypadków pozbawione są fachowej, ogrodniczej konserwacji, przycinek i powoli dziczeją, tracąc swe walory celowych założeń parkowych. Mimo określonego statusu prawnego (własność komunalna lub ANRSP) stają się powoli przestrzenią niczyją, zaniedbaną. Generalnym problemem z zachowaniem istniejących na terenie powiatu dóbr kultury jest brak środków finansowych na ich kompleksowe remonty, pełną rewitalizację. Od ubiegłego roku obowiązują przepisy nowego *Rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 10 maja 2004 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* – może to stanowić będzie udogodnienie w zdobyciu pewnych środków, również przed podjęciem robót i zaangażowaniem środków własnych np. na niezbędne ekspertyzy, inwentaryzacje itp. Jest to jednak uzależnione od ogólnej puli środków przeznaczanych na ochronę zabytków. Wydaje się, że celowym byłoby stworzenie programów pomocy, zachęty finansowej promującej działania inwestorów faktycznie dbających o zabytki. Programy te powinny być realizowane w uzgodnieniu z Państwową Służbą Ochrony Zabytków na szczeblu gminnym lub powiatowym a nie centralnym czy wojewódzkim jak jest obecnie. Dla ochrony zachowanego dziedzictwa kultury materialnej, oprócz strony finansowej, równie ważna jest edukacja, przybliżanie historii i to tej lokalnej, w jak najmniejszej skali - ulic, placów, konkretnych obiektów. Świadomość przestrzeni historycznej, dawnej funkcji obiektów, układu urbanistycznego, powiązań zabudowy z układem komunikacyjnym powinno pomóc zrozumieć problematykę jego ochrony i tego co rzeczywiście bezwzględnie trzeba zachować, co można zmodernizować dostosowując do wymogów współczesności, a co wreszcie można pominąć.

Jak wspomniano na początku, powiat wołowski jest wyjątkowo nasycony zabytkami archeologicznymi. Powinny być one jednak odpowiednio wyeksponowane, opisane i znaleźć się na szlaku turystyki pieszej lub rowerowej. Godnymi uwagi są tu zachowane pozostałości dymarek w Tarchalicach, średniowieczne grodziska w Brzegu Dolnym i Wałach, relikty cukrowni w Konarach, cmentarzysko łużyckie w Łazach. Obiektami budowlanymi, które mogłyby znaleźć się na szlakach turystycznych to, oprócz Pocysterskiego Zespołu Pałacowo-Klasztornego w Lubiążu, pałac w Białkowie i obserwatorium astronomiczne, droga krzyżowa w Trzcinicy Wołowskiej. Mogłyby to stanowić dodatkową atrakcję wzbogacając ofertę turystyczną gmin i powiatu.

Turystyka

(opracowano na podstawie *Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego*, rozdział 6 - Turystyka, 2004r)

Obok w/w walorów zabytkowych, archeologicznych i kulturowych Powiat Wołowski charakteryzuje się także doskonałymi walorami przyrodniczymi, predysponującymi ten obszar do aktywnego rozwijania turystyki pieszej i rowerowej czy tzw. ekoturystyki. Obszar Powiatu Wołowskiego od dawna znany jest wielu miłośnikom tego rodzaju turystyki, wędkarzom, zbieraczom grzybów i jagód. Atrakcyjne turystycznie tereny obfitują w liczne lasy z ciągiem wydm, siecią rzek i starorzeczy oraz kompleksami stawów. Walory krajobrazu, przyrody i zachowane ślady dawnej kultury zdecydowały o tym, że w gminach Wołów i Wińsko na obszarze 8000 hektarów utworzono Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy” oraz inne obszary chronione o randze rezerwatu.

Na terenie Powiatu wyznaczonych jest kilka turystycznych szlaków pieszych, samodzielnych lub będących częścią szerszej, regionalnej sieci

- szlak żółty (Wołów-Orzeszków)

Dla turystów nie zmotoryzowanych. Szlak wiedzie przez Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”. Po wyjściu z m. Wołów cały czas obcujemy z przyrodą i bogactwem fauny i flory parku krajobrazowego.

- szlak czerwony

Biegnie z kierunku Bagno-Godzięcin-Uskorz Wielki. Jest częścią dłuższego, wielodniowego szlaku pieszego. Turysta po spenetrowaniu powiatu wołowskiego przekracza most na Odrze w Lubiążu i podąża w kierunku Malczyc i dalej. Szlak biegnie przez Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy” ukazując obszary inne niż „żółty”.

- szlak niebieski (archeologiczny)

Biegnie po przekroczeniu mostu na Odrze w Lubiążu skrajem doliny w kierunku Glinian i Domaszkowa i wprowadza turystę do Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy” ukazując jego walory. Wędrówkę można zakończyć w Orzeszkowie lub kontynuować przez Krzelów-Wyszęcice-Grzyżyce-Węgrzce-Wińsko-Rogówek na północ wychodząc już na teren powiatu górskiego. Szlak turystyki wielodniowej,

- szlak niebieski

Dla turystów pragnących rozpocząć i zakończyć wycieczkę w Wołowie. Długość ok. 21,1 km. Wiedzie od dworca PKP w kierunku Wrzosów, wokół kompleksu stawowego Wrzosy, przez Rezerwat „Uroczysko Wrzosy” do Rudna, dalej przez Mojęcice i Stobno powrót do Wołowa. Szlak ukazujący walory Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”.

- szlak zielony

Zależnie od kierunku marszu zaczyna się lub kończy w Wołowie. Kontynuacja szlaku z kierunku Malczyc po przekroczeniu mostu na Odrze w Lubiążu i dalej w kierunku Domaszkowa. Częściowo przebiega przez Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”. Z Wołowa maszerujemy w kierunku Rudna, Stobna, Krzydliny Wielkiej do Lubiąża i dalej przez most w kierunku Malczyc. Można również obrać kierunek północny podążając z Wołowa w kierunku Pełczyna, Głębolic i dalej w głąb Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”.

- szlak czarny

Wędrówkę możemy rozpocząć i zakończyć w Wołowie (PKP). Pozwala na zwiedzenie tej części powiatu, która pozostaje poza Parkiem Krajobrazowym „Dolina Jezierzycy”. Wprowadza turystę na Wzgórza Trzebnickie.

Od kilku lat na terenie powiatu rozwijana jest także sieć przyrodniczo-turystycznych szlaków rowerowych. Funkcjonalność tej sieci idzie w trzech kierunkach:

- Szlak wzdłuż rzeki Odry – jako część europejskiego „Szlaku Odry” (niebieski)
- Szlak łączący największe ośrodki miejskie powiatu – część regionalnego „Szlaku Odra-Barycz” (czerwony)
- Szlaki wokół największych ośrodków powiatu wołowskiego (wokół Wołowa żółty)
- Szlaki łącznikowe pomiędzy szlakami głównymi, pełniące rolę uzupełniającą (zielony i czarny)

Suma kilometrów tej sieci wynosi na terenie powiatu ok. 200 km, ale jej olbrzymia zaletą jest to, że stanowi ona część regionalnych i krajowych magistrali rowerowych oferujących turystom ogromne walory przyrodnicze. Koncepcja sieci jest opracowana przez Towarzystwo Turystyki Rowerowej " CROSS " w Wołowie, Fundację Ekologiczną „Zielona Akcja” z Legnicy oraz Stowarzyszenie „pro Natura”.

Zalety wołowskiego projektu szlaków rowerowych:

- funkcjonalny podział szlaków na wiele zamkniętych pętli,
- malowniczy Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy” położony głównie na terenie gminy Wołów (dobrze opisany w przewodniku turystycznym G. Bobrowicza i J. Czepnika) oraz 9 obszarów o charakterze rezerwatu przyrody,
- istniejące i dobrze oznakowane turystyczne szlaki piesze, których część jest włączona do projektu,
- we wsiach. Wrzosa, Dębno, Dzikowiec, Rudno, Tarchalice, Krzydlinka Mała, Domaszków, Żychlin, Mikorzyce istnieje możliwość zorganizowania ciekawych miejsc biwakowych przy współudziale właścicieli gruntów,
- na terenie gminy Wołów występuje duża ilość zbiorników wodnych (stawy rybne w otoczeniu lasów). Połączone szlakiem rowerowym stanowią wielką atrakcję krajobrazową, a ich właściciele mogą rozwinąć dzięki temu działalność agroturystyczną,
- do projektu szlaków rowerowych doskonale pasują duże ośrodki rekreacyjne w Golinie i Mojęcicach z polami namiotowymi i miejscami noclegowymi.
- Wołów posiada dobrą gastronomię, rozbudowaną sieć handlową, tereny sportowe i miejsca hotelowe, przez co może stać się znaczącym centrum turystyki rowerowej.
- sprzymierzeńcem projektu są dwie linie kolejowe .Na linii z Wrocławia do Głogowa stacje Wołów i Orzeszków stanowią wygodne miejsca wypadowe na trasy rowerowe północnej i południowej części Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”. W Łososiwicach turysta może włączyć się od razu w „Szlak Cysterski”. Od wschodu dostęp do ścieżek rowerowych zapewnia stacja w Osoli (gmina Oborniki Śląskie),
- po przyłączeniu naszego projektu do istniejących tras rowerowych w gminach Oborniki Śląskie i Trzebnica oraz Wińsko powstanie nowa, zwarta oferta turystyczna dla ludzi aktywnych,
- w miejscowości Rudno (gmina Wołów) zaprojektowano specjalną trasę (pętla ok.8 km) edukacyjną,
- dużym magnesem dla turystów rowerowych są takie obiekty architektoniczne jak: Pocysterski Zespół Pałacowo-Klasztorny w Lubiążu czy klasztor Klaretynów w Krzydlinkie Małej stanowiący przykład nowego, ciekawego budownictwa kościelnego.

Należy podkreślić, że podstawą rozwoju (eko)turystyki w powiecie wołowskim jest rozbudowa bazy noclegowo-informacyjnej. I tak m.in. opracowano już projekt schroniska turystycznego w Lubiążu poprzez zaadoptowanie istniejącego budynku w obszarze zespołu pocysterskiego. Pozwoli to na nowe możliwości podróżowania szczególnie wzdłuż środkowej i dolnej Odry, na którym to odcinku powstaje ok. 10 tzw. „zielonych punktów”. Obiekt w

Lubiązu będzie pełnił też rolę muzeum przyrody odrzańskiej. Z drugiej strony coraz popularniejsza staje się wśród tutejszych rolników działalność agroturystyczna.

Równie ważne dla rozwoju turystyki jest współpraca Powiatu Wołowskiego z ościennymi gminami i powiatami, a także organizacjami pozarządowymi, mająca na celu kompleksowe i regionalne podejście do zagadnień z zakresu szeroko rozumianej promocji walorów turystycznych.

Powiat Wołowski należy m.in. do *Partnerstwa Doliny Środkowej Odry*, w skład, którego mogą wchodzić nie tylko samorządy, ale także nadleśnictwa, szkoły, instytucje, biznes i organizacje pozarządowe funkcjonujące na tym obszarze. Partnerstwo ma charakter otwarty i tworzy płaszczyznę do podejmowania wspólnych inicjatyw mających na celu wszechstronny, zrównoważony rozwój tego obszaru przy zachowaniu wysokich walorów przyrodniczych.

Działania Partnerstwa koncentrują się m.in. na przygotowaniu bazy turystycznej, promowaniu rowerowej, pieszej, konnej i wodnej turystyki w Dolinie Środkowej Odry, realizowaniu inwestycji ochrony środowiska, powołaniu Odrzańskiego Parku Krajobrazowego oraz wspólnej promocji całego regionu. Należy podkreślić, że w ramach takiej współpracy powstała oś rowerowa o długości prawie 300 km biegnąca wzdłuż Odry, trasa łącząca najciekawsze przyrodniczo miejsca i interesujące miejscowości (oczywiście także z terenu Powiatu Wołowskiego). Przygotowana oś rowerowa uzyskała nazwę i logo ***Szlak Odry***, weszła także w system **europejskich szlaków dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego Greenways**.

W bieżącym roku Powiat Wołowski przystąpił także do konsorcjum *Szlak Cysterski na Dolnym Śląsku*, którego celem jest m.in.: przygotowanie i wydanie informatora – przewodnika turystycznego o „Szlaku Cysterskim” na Dolnym Śląsku, opracowanie koncepcji i projektów oraz wykonanie jednolitego systemu turystycznych znaków drogowych dla obiektów „Szlaku Cysterskiego” na Dolnym Śląsku, wspólna promocja „Szlaku Cysterskiego” na zagranicznych i krajowych imprezach targowych, a także organizacja cyklu imprez masowych typu festyny oraz koncerty itp.

Kultura, sport i rekreacja

Kultura

Instytucje kultury w powiecie wołowskim skupione są głównie w stolicach gmin: Wołowie, Brzegu Dolnym i Wińsku. W tych ośrodkach istnieją i funkcjonują jednostki realizujące zadania z zakresu polityki kulturalnej, które stwarzają mieszkańcom możliwość kontaktu z różnymi dziedzinami sztuki i przejawami działalności artystycznej.

Na terenie powiatu działają następujące ośrodki kultury i ich filie:

- Wołowski Ośrodek Kultury przy ul. Sikorskiego 6 w Wołowie (filia -Dom Kultury w Lubiążu);
- Dolnobrzeski Ośrodek Kultury przy ul Kolejowej 29 (filia- Dział Dziecięco- Młodzieżowy Dolnobrzeskiego Ośrodka Kultury przy ul Zwycięstwa 7);
- Gminny Ośrodek Upowszechniania Kultury w Wińsku, ul. Piłsudskiego 42

Na terenie każdej gminy powiatu działa Biblioteka Publiczna oraz podlegające jej filie. Jedyne kino w powiecie znajduje się w Dolnobrzeskim Ośrodku Kultury. Także w Brzegu Dolnym, w filii Ośrodka Kultury przy ul. Zwycięstwa 5 znajduje się galeria miejska.

Powiat wołowski corocznie uczestniczy we współorganizowaniu i współfinansowaniu imprez kulturalnych i sportowych o charakterze ponad gminnym. Do ważniejszych imprez, o szerokim zasięgu można zaliczyć:

1. Pałacowe Korso Kwiatowe w Lubiążu,
2. SLOT Art Festiwal w Lubiążu
3. koncerty w ramach festiwalu Wratislavia Cantans
4. festiwal Cantus Organi
5. dożynki powiatowe
6. Festiwal Rockowy Finisz Wakacji
7. Ogólnopolski Przegląd Zespołów Rockowych "Czadowisko"
8. Festiwal Muzyki Alternatywnej "Baraque"

Na terenie poszczególnych gmin odbywają się również liczne imprezy o lokalnym charakterze jak konkursy, turnieje, koncerty, wystawy, spektakle teatralne, imprezy z okazji obchodów świąt państwowych czy dożynki, które już na stałe wpisały się w kalendarz imprez kulturalnych.

Sport i rekreacja

Powiat wołowski obejmuje obszar charakteryzujący się licznymi walorami, które mogą być wykorzystane do rozwoju sportu i rekreacji. Położenie w pobliżu aglomeracji wrocławskiej, dobre powiązanie komunikacyjne z Wrocławiem predysponują te tereny do stworzenia na nich interesujących terenów wypoczynku świątecznego dla wrocławian.

Atuty powiatu są wykorzystane tylko częściowo. Wśród najważniejszych walorów powiatu należy wymienić:

- stosunkowo niskie zaludnienie;
- bogactwo przyrody i krajobrazu - Park Krajobrazowy „Dolina Jezierzycy”
- obecność terenów, które w przyszłości otrzymają rangę rezerwatów przyrody;

- zbiorniki wodne;
- parki zabytkowe (w gminie Brzeg Dolny jest 11 takich parków);
- tereny leśne z przeznaczeniem na biwaki;
- tereny z przeznaczeniem na ścieżki rowerowe;
- dużą liczbę atrakcyjnie położonych gospodarstw wiejskich (przede wszystkim w gminie Wińsko) z możliwością przeznaczenia na agroturystykę;
- występowanie oznakowanych szlaków turystycznych: szlak czerwony (pieszy) z Wołowa do Obornik przez Godzięcin, *Szlak Cysterski* z Trzebnicy do Lubiąża przez Bukowice, niebieski szlak archeologiczny (pieszy) z Urazu do Lubiąża przez stary Dwór, Wały, Brzeg Dolny, Pyszczę, Pogalewo Małe, Pogalewo Wielkie, Grodzanów;
- liczne zabytki kultury świeckiej i sakralnej o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym (n.p. Mauzoleum von Hoymów, Pocysterski Zespół Pałacowo-Klasztorny w Lubiążu);
- występowanie stanowisk archeologicznych- grodzisk na terenie gminy Brzeg Dolny

Wszystkie w/w atuty powiatu pozwalają na stworzenie na jego terenie warunków do rozwoju sportu i rekreacji. Istniejąca infrastruktura turystyczna i sportowo-rekreacyjna tylko częściowo wykorzystuje możliwości jakie posiadają tereny powiatu. Do jej najważniejszych elementów możemy zaliczyć:

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Wołowie :

Stadion sportowy - kompleksowo wyposażony w urządzenia sportowe do uprawiania większości dyscyplin lekkoatletycznych oraz tenisa. Wraz z czterema boiskami trawiastymi do gry w piłkę nożną stanowi bazę dla klubów sportowych.

Sala sportowa - o wymiarach 27 m na 15 m na 8 m przystosowana do prowadzenia zajęć w zakresie piłki siatkowej, koszykowej, halowej piłki nożnej, tenisa stołowego. W roku bieżącym zostanie oddana do użytku nowoczesna hala sportowa, natomiast na maj 2005 zaplanowano oddanie do użytku basenu.

Kompleks Hotelowo-Sportowy "Rokita" w Brzegu Dolnym:

hala sportowa na około 1000 miejsc, sala treningowa, siłownia z pełnym i nowoczesnym wyposażeniem, sauna, sale konferencyjne, hotel

Kryta pływalnia "AQUASPORT" w Brzegu Dolnym

basen sportowy 25 m, basen rekreacyjny z masażem wodnym, 40-metrowa zjeżdżalnia brodzik dla dzieci ze zjeżdżalnią i zabawkami, sala klubowo – rekreacyjna

Ośrodek Wypoczynkowo-Rekreacyjny oraz Związkowy Klub Żeglarski "ENERGETYK" w Wałach

baza wypoczynkowo-rekreacyjna, otwarty akwen wodny, przystań żeglarska, domki campingowe, pole namiotowe, wypożyczanie łodzi żaglowych i sprzętu pływającego, możliwość cumowania i zimowania jachtów, boiska do gry w koszykówkę i siatkówkę

Stadion Sportowy w Brzegu Dolnym

boisko piłkarskie trawiaste pełnowymiarowe z możliwością przygotowania pod rugby - 1100 miejsc siedzących, boiska treningowe z oświetleniem, bieżnię lekkoatletyczną - 400 m, 3 korty tenisowe o nawierzchni z automatycznym nawadnianiem, sauna

Ośrodek Wypoczynkowy „Golina”, k. Wołowa

Akweny wodne, kąpielisko, pole namiotowe i domki campingowe, obiekty sportowe: m.in. kort tenisowy

W powiecie znajduje się również kilkadziesiąt mniejszych boisk, część z nich wymaga jednak remontu i modernizacji.

Na terenie powiatu realizowane są programy, które zachęcają społeczność lokalną do aktywności ruchowej. Jest to m.in. projekt Towarzystwa Przyjaciół Lubiąża, pn. „Biegać każdy może...” w ramach którego organizowanych jest w ciągu roku kilka głównych biegów, w których można sprawdzić swoją formę, oprócz tego co tydzień odbywa się wspólne bieganie.

Podobnie działa Towarzystwo Turystyki Rowerowej CROSS, którego imprezy są wpisane w harmonogram imprez Polskiego Związku Kolarstwa Górskiego i ściągają entuzjastów tego sportu z odległych okolic Polski, a także z Niemiec i Czech. TTR CROSS propaguje nie tylko aktywny wypoczynek, ale również zwraca uwagę na wartości przyrodnicze i ekologiczne naszego terenu. Organizowane rajdy rowerowe łączą w sobie zarówno sport jak i edukację ekologiczną. W Brzegu Dolnym działają również PTTK „Wrzos” i PTTK „Rokita”.

Na terenie powiatu działają 22 stowarzyszenia kultury fizycznej, z czego większość to kluby sportowe: piłki nożnej, zapasnicze, karate czy rowerowe.

W działalności sportowo - kulturalnej powiat współdziała z trzema ośrodkami kultury, ośrodkami sportu i rekreacji w Wołowie i Brzegu Dolnym, Policją oraz szkołami.

Ochrona Zdrowia i opieka społeczna

Na terenie powiatu wołowskiego funkcjonuje Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej (nadzór nad nim sprawuje Samorząd Powiatowy), który powstał w wyniku restrukturyzacji powiatowej służby zdrowia poprzez połączenie 3 Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, tzn

- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej pod nazwą **Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna** w Wołowie,
- Szpitala Rejonowego w Wołowie,
- Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Brzegu Dolnym, w skład którego wchodziły: Przychodnia Rejonowo-Specjalistyczna i Szpital Miejski.

Siedzibą PZ ZOZ jest miasto Wołów, ul. Inwalidów Wojennych 26.

Podstawowy obszar działania PZ ZOZ obejmuje teren Powiatu Wołowskiego

W skład PZ ZOZ wchodzi następujące jednostki organizacyjne:

1. Szpital z obiektami w Wołowie i w Brzegu Dolnym
2. Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna w Wołowie
3. Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna w Brzegu Dolnym
4. Stacja Dializ, świadcząca usługi z zakresu hemodializoterapii. W Stacji funkcjonuje 9 stanowisk dializacyjnych
5. Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy
6. Zakład Rehabilitacji Leczniczej
7. Zakład Medycyny Pracy

Zabezpieczenie świadczeń medycznych realizuje kadra w ilości etatów – 421,8 (stan: lipiec 2004) w tym kadra medyczna i niemedyczna o strukturze:

1. lekarze	50,13 etatu
2. pozostały personel wyższy	10,67 etatu
3. pielęgniarki i położne	163 etatów
4. pozostały personel średni	80,25 etatu
5. personel niższy	47 etatów
6. obsługa	30,5 etatu
7. administracja i zarząd	31,25 etatu

W skład jednostki organizacyjnej Szpitala wchodzi oddziały:

1. w Wołowie przy ul. Inwalidów Wojennych 26

- chorób wewnętrznych (w tym stanowisko intensywnej opieki kardiologicznej) – 40 łóżek
 - dla przewlekle chorych – 30 łóżek
2. w Brzegu Dolnym zlokalizowany przy Al. Jerozolimskich 26
- chirurgicznym – 40 łóżek
 - anestezjologii i intensywnej terapii – 2 łóżka
 - ginekologiczno – położniczy – 27 łóżek
 - noworodków i wcześniaków – 10 łóżek
 - pediatryczny – 15 łóżek

PZ ZOZ udziela także świadczeń w zakresie opieki pielęgnacyjno – opiekuńczej oraz pielęgniarstwa długoterminowego w 35 – łózkowym Zakładzie Pielęgnacyjno – Opiekuńczym w Wołowie przy ul. Inwalidów Wojennych 24

W 2003 roku szpital hospitalizował 6931 pacjentów, a ZPO 90. Dokładne dane przedstawia poniższa tabela. Należy zaznaczyć, że w ramach dalszych działań restrukturyzacyjnych dokonano w bieżącym roku reorganizacji szpitala, w celu obniżenia kosztów i nie dublowania się poszczególnych oddziałów w dwóch obiektach: wołowskim i brzeskim.

Ilość pacjentów hospitalizowanych w PZ ZOZ Wołów w 2003r.

Oddziały szpitalne	Ilość pacjentów leczonych w oddziale		Razem
	Wołów	Brzeg Dolny	
wewnętrzny	1 245	969	2214
chirurgiczny	1 145	1 095	2240
pediatryczny	580	-	580
ginekologiczno -położniczy	-	1 037	1037
neonatologiczny	-	331	331
pododdział nefrologii	-	100	100
OAIT	-	8	8
dla przewlekle chorych	-	421	421
RAZEM	2 970	3 961	6 931
Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy	90	-	90
OGÓLEM	3060	3961	7 021

Źródło: opracowanie własne na podst. danych z PZ ZOZ w Wołowie, 2004r.

PRZYCHODNIE

W skład Przychodni Rejonowo – Specjalistycznej w Wołowie położonej przy ul. Piłsudskiego 34 wchodzi:

- 1) Poradnie podstawowej opieki zdrowotnej
- 2) Poradnie specjalistyczne: neurologiczna, okulistyka, leczenia jaskry, chirurgiczna, ortopedyczna, laryngologiczna, ginekologiczno – położnicza, gruźlicy i chorób płuc, urologiczna, dermatologiczna, reumatologiczna, kardiologiczna, pulmonologiczna, zdrowia psychicznego, odwykowa z psychologiczną
- 3) poradnia medycyny szkolnej

Przychodnia Rejonowo – Specjalistyczna w Brzegu Dolnym zlokalizowana jest w obiekcie przy Al. Jerozolimskich 28, w jej skład wchodzi:

- 1) Poradnie podstawowej opieki zdrowotnej
- 2) Poradnie specjalistyczne: neurologiczna, okulistyka, leczenia bólu, chirurgiczna laryngologiczna, ginekologiczno – położnicza, ortopedyczna, dermatologiczna, reumatologiczna, zdrowia psychicznego, odwykowa z psychologiczną
- 3) poradnia medycyny szkolnej

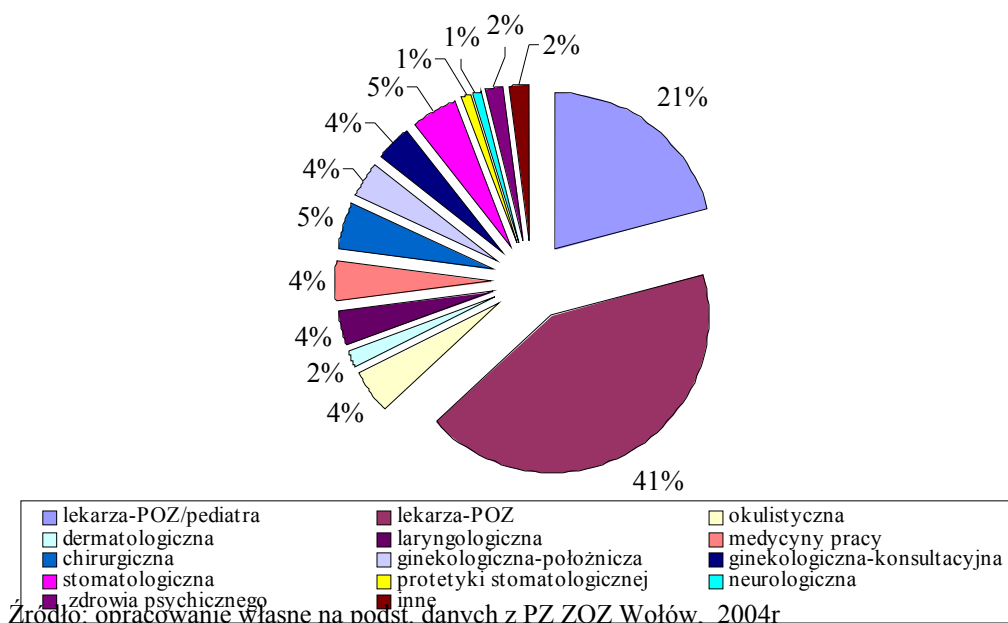
Zakład Medycyny Pracy realizuje zadania w: Poradni Medycyny Pracy w Wołowie oraz Poradni Medycyny Pracy w Brzegu Dolnym. Natomiast w skład Zakładu Rehabilitacji Leczniczej wchodzi:

1. Poradnia Rehabilitacji Leczniczej w Brzegu Dolnym
2. Gabinety i pracownie w Brzegu Dolnym i w Wołowie

W Zakładzie udzielane są świadczenia rehabilitacji leczniczej w zakresie: fizykoterapii, kinezyterapii, masażu leczniczego, hydroterapii, balneoterapii.

W 2003 roku udzielono w poradniach 187 191 porad, z czego ponad 40% to porady z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Najczęściej udzielane poradnie w PZ ZOZ Wołów w 2003r.

W 2003r. w PZ ZOZ Wołów zadeklarowanych było 33 049 pacjentów, z czego 15 937 w Przychodni w Wołowie i 17 112 w Brzegu Dolnym. Należy jednak domniemać iż ok. 30% pacjentów nie korzysta z porad macierzystej przychodni.

Na przestrzeni ostatnich 4 lat wzrasta ilość porad udzielanych przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Jest to związane z koniecznością uzyskania skierowań od lekarza POZ do lekarzy specjalistów.

W tym samym okresie zmalała liczba porad w poradniach specjalistycznych; ma to związek z limitami przyjęć narzuconymi przez wcześniejszą Kasę Chorych a obecny Narodowy Fundusz Zdrowia.

Liczba hospitalizowanych pacjentów wskazuje nieznaczną tendencję zwyżkową.

Gminne Ośrodki Zdrowia

W gminach tworzących powiat wołowski funkcjonują Gminne Ośrodki Zdrowia podlegające poszczególnym samorządom gminnym.

Na obszarze **gminy Wińsko** świadczenia zdrowotne są realizowane przez Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Ambulatoryjnego w Krzelowie. Usługi medyczne dla ludności świadczą wchodzące w skład Zespołu 3 Ośrodki Zdrowia o następującej lokalizacji:

1. Ośrodek Zdrowia w Krzelowie

Krzelów 49

2. Ośrodek Zdrowia w Wińsku

ul. Piłsudskiego 29, Wińsko

3. Ośrodek Zdrowia w Głębowicach

Głębowice 32

W **gminie Wołów** funkcjonuje 1 ośrodek zdrowia podlegający samorządowi gminnemu. Jest to: Ośrodek Zdrowia w Lubiążu przy ul. Willmanna.

Na terenie powiatu, w Wołowie, funkcjonuje także jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – „Praktyka Lekarza Rodzinnego”.

Pomoc społeczna

Na terenie powiatu wołowskiego wśród jednostek realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej dla mieszkańców, którzy takiego wsparcia potrzebują lub w zakresie rozpoznawania problemów społecznych można wymienić:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Poradnie Psychologiczno -Pedagogiczne
- Ośrodki Pomocy Społecznej (w gminach)
- Komisje Pomocy Społecznej
- Środowiskowe Domy Samopomocy
- Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Klub Aktywnego Poszukiwania Pracy oraz Środowiskowy Hufiec Pracy
- Ośrodki Kuratorskie
- „Caritas”
- „Monar”
- Kluby AA

Na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu wołowskiego działają także organizacje pozarządowe:

- Polski Związek Niewidomych Koło w Wołowie,

- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wołowie,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wołowie,
- Dolnobrzeskie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych,
- Koło Sprawnych Inaczej w Brzegu Dolnym.

Dodatkowo w roku 2003 utworzono Powiatową Społeczną Radę d/s Osób Niepełnosprawnych w Wołowie. Do jej głównych zadań należy przede wszystkim: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji tych projektów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych. Rada powołana została zarządzeniem Starosty Wołowskiego na okres 4 lat.

Na terenie Powiatu działa również pięć placówek opiekuńczo-wychowawczych: trzy placówki rodzinne oraz dwie Wielofunkcyjne Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze: w Godzięcinie i w Krzydlinie Małej. W ramach działalności powyższych jednostek działają: placówki socjalizacyjne i interwencyjne oraz placówka wsparcia dziennego. Na terenie powiatu wołowskiego działa pięć świetlic środowiskowych opiekuńczo-wychowawczych, na terenie gminy Wołów, z usług których korzysta 149 dzieci, oraz sześć świetlic profilaktycznych (na terenie gminy Brzeg Dolny), na bazie których realizowane są zajęcia socjoterapeutyczne dla 150 dzieci.

Badania przeprowadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie wykazują, że największym problemem społecznym jest bezrobocie i wynikające z niego patologie społeczne. W roku 2003 właśnie brak pracy był główną przyczyną udzielania pomocy społecznej rodzinom. Kolejnymi istotnymi problemami na terenie powiatu jest niepełnosprawność, starość i długotrwałe choroby, które ze względu na wysokie ceny leków i leczenia przyczyniają się do ubóstwa. Wśród innych ważnych problemów społecznych znajdują się alkoholizm i narkomania będące zarazem przyczyną i skutkiem ubóstwa i patologii, a także ochrona macierzyństwa.

Przyczyny udzielania pomocy społecznej w powiecie wołowskim wg. gmin powiatu.

Wyszczególnienie /Przyczyna	Bezrobocie		Bezdomność		Ochrona macierzyństwa		Niepełnosprawność i choroba		Alkoholizm i narkomania	
	1998r	2003r.	1998r	2003r	1998r	2003r	1998r	2003r	1998r	2003r
Brzeg Dolny	451	534	13	22	58	37	144	240	96	67
Wołów	488	330	-	4	64	66	243	349	50	36
Wińsko	361	969	-	28	39	130	261	670	51	127
Razem- POWIAT WOŁOWSKI	1300	1833	13	54	161	233	648	1259	197	230

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie, 2004r

Z analizy danych wynika, że w ostatnich latach zwiększyła się wielkość udzielanej pomocy społecznej, szczególnie w zakresie bezrobocia jak i niepełnosprawności i choroby. Zwraca uwagę fakt bardzo duże zwiększenie się ilości osób korzystających z pomocy w gminie Wińsko.

W/w przyczyny są czynnikami wpływającymi na wzrost patologii społecznych, takich jak przemoc w rodzinie czy przestępczość wśród nieletnich. W związku z tym coraz bardziej rośnie w powiecie zapotrzebowanie na, oprócz udzielanej pomocy materialnej, wsparcie psychologiczne dla ofiar przemocy. W 2003r. odnotowano 178 interwencji domowych, z

czego wytypowano 352 ofiar przemocy domowej. Porównując rok 2003 z latami poprzednimi można zauważyć znaczny wzrost przypadków w tym zakresie

W ostatnich latach ważnym problem społecznym stał się także system wsparcia i opieki nad osobami starszymi. Na terenie powiatu działają 3 gminne koła kombatanckie, które skupiają 273 członków zwyczajnych i 397 członków podopiecznych.

W zakresie prowadzenia opieki całodobowej, obejmującej świadczenia o charakterze pielęgnacyjnym, opiekuńczym i rehabilitacyjnym dla seniorów działania podejmuje Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Wołowie. Jego głównym zadaniem jest pomoc osobie starszej, chorej i niepełnosprawnej w uzyskaniu maksymalnej sprawności i samodzielności. Opieką zakładu objęte są osoby nie kwalifikujące się do leczenia szpitalnego, ale wymagające stałej, profesjonalnej opieki dla podtrzymania zdrowia i bezpieczeństwa. W ramach swojej działalności ZOL prowadzi również działalność pielęgnacyjną polegającą na opiece chorego w domu, tzw. opieka domowa. Forma ta jest uzupełnieniem działań pielęgniarstwa środowiskowego i pomocy społecznej, dlatego też jej rozwinięcie może być dobrym rozwiązaniem problemów ludzi starszych – osoba dłużej pozostaje w środowisku domowym, gdzie czuje się najlepiej.

Dla rozwiązania powyższych problemów zostały opracowane: Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2005-2010 oraz Powiatowy Program działań na rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie. Obecnie PCPR w Wołowie pracuje także nad znowelizowaniem Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Bezpieczeństwo publiczne na terenie Powiatu Wołowskiego

Policja

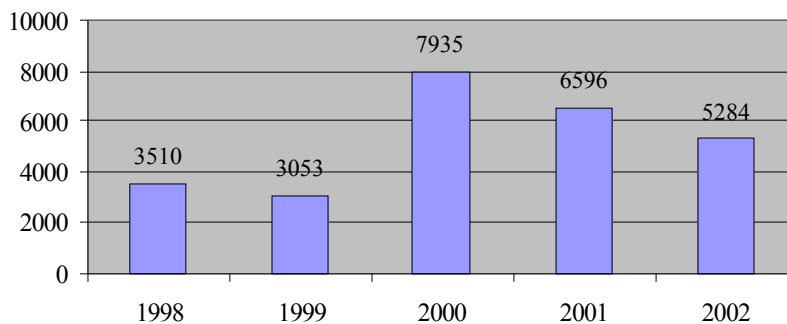
W dniu 1 stycznia 1999 roku wraz z wprowadzeniem reformy administracyjnej kraju policja zaczęła funkcjonować w nowej strukturze organizacyjnej. Policja przestała być w pełni samodzielną formacją podległą wyłącznie komendzie głównej policji, a stała się częścią tzw. wojewódzkiej i powiatowej administracji zespolonej. To usytuowanie sprawia, że samorzady lokalne mogą stawiać policji zadania w części dotyczącej pracy prewencyjnej, natomiast z nadzoru starostów i wojewodów wyłączono: służby zwalczania przestępczości zorganizowanej i narkotykowej, sprawy operacyjno-rozpoznawcze, oraz dochodzeniowo-śledcze.

Dotychczasowa Komenda Rejonowa Policji w Wołowie otrzymała nazwę Komendy Powiatowej Policji w Wołowie i stała się jedną z 26 Komend Powiatowych Policji na terenie Województwa Dolnośląskiego (podlega bezpośrednio Dolnośląskiej Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu).

Komenda Powiatowej Policji w Wołowie obejmuje swoim działaniem miasto i gminę Wołów, miasto i gminę Brzeg Dolny oraz gminę Wińsko. W strukturze organizacyjnej komendy wydzielono dwie sekcje: kryminalną i prewencji, zaś jednostkami podległymi są: Komisariat Policji w Brzegu Dolnym oraz Posterunek Policji w Wińsku.

W okresie od 1998r do 2002 na terenie powiatu odnotowano łącznie 26.378 wykroczeń i przestępstw.

Przestępstwa i wykroczenia na terenie Powiatu Wołowskiego w latach 1998-2002

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wołowie, 2004r.

Struktura przestępczości w ostatnich latach nie uległa zmianie i odpowiada tendencjom ogólnopolskim. Średnio w analizowanym okresie procentowa charakterystyka przestępstw przedstawia się następująco:

Kradzieże

21%

Kradzieże z włamaniem

20%

Przestępstwa o charakterze kryminalnym	65%
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	4%
Kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości	23%
Pozostałe przestępstwa	8%

Wśród wykroczeń największy procent stanowią wykroczenia p-ko bezpieczeństwu i porządkowi w ruchu na drogach oraz p-ko mieniu.

Należy podkreślić, że policjanci Komendy Powiatowej Policji w Wołowie uzyskują w ostatnich latach wyższe niż średnia wojewódzka wyniki w zakresie wykrywalności przestępstw. Również poziom poczucia bezpieczeństwa obywateli, wynoszący w 2003 r 89,9% (w 2002r. – 75,5%) jest wyższy w stosunku do wskaźnika wojewódzkiego – 66,5%.

Wskaźniki wykrywalności przestępstw w powiecie wołowskim w latach 1998-2002 w %

Wyszczególnienie		1998	1999	2000	2001	2002
Wykrywalność ogólna	Wojewódzka	52,5	51,2	54,2	57,1	60,0
	Powiatu Wołowskiego	60,0	54,0	59,3	68,3	71,1
Wykrywalność przestępstw kryminalnych		53,1	49,1	55,9	57,0	59,2
Wykrywalność przestępstw gospodarczych		80,0	95,0	100,0	91,3	90,3
Wykrywalność przestępstw przeciwko mieniu		29,3	34,2	39,4	43,9	43,9

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wołowie, 2004r.

Istotnym elementem mającym wpływ na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego jest funkcjonowanie ruchu drogowego.

W badanym okresie odnotowano łącznie na terenie powiatu wołowskiego 2199 zdarzeń drogowych w tym 284 wypadków i 1915 kolizji.

Zagrożenie bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym.

Wyszczególnienie/Rok	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba zdarzeń drogowych	388	388	449	498	476
w tym wypadki drogowe	77	55	48	56	48
Zabici	5	6	7	10	5
Ranni	102	68	65	74	73
Kolizje	311	333	401	442	428

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Wołowie, 2004r.

Do głównych przyczyn zaistnienia zdarzeń drogowych należy zaliczyć:

- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu – 70%
- nieudzielanie pierwszeństwa przejazdu – 20%
- wyprzedzanie – 10%

Najczęściej do zdarzeń drogowych dochodzi w następujących miejscach:

- droga K36 Ścinawa (most) – Piskorzyna
- droga 340 Ścinawa (most) – Bukowice

- droga 338 Lubiąż - Wińsko

W minionym okresie podjęto wiele akcji i programów prewencyjnych skierowanych przede wszystkim do dzieci i młodzieży, a mające za zadanie m.in. propagowanie przepisów ruchu drogowego, zapewnienie bezpiecznego wypoczynku czy przeciwdziałanie narkomanii i przestępczości nieletnich („Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne wakacje”, „Prewencja ale inaczej”, „Policyjna liga sportowa” i in.).

Straż Pożarna

Na terenie miasta Wołów ma swoją siedzibę Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej (PSP), w skład której wchodzi Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza PSP w Wołowie współpracująca z Jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej włączonymi do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego w Brzegu Dolnym, Wińsku, Smogorzowie Wielkim i w Lubiążu oraz z 11 Jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej nie włączonymi do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, zlokalizowanymi jedynie w gminie Wińsko i Wołów (Wysęcice, Budków, Krzelów, Głębowiece, Orzeszków, Turzany, Stary Wołów, Krzydłina Wielka, Krzydłina Mała, Pełczyn i Tarchalice).

Na terenie powiatu funkcjonują również Zakładowa Straż Pożarna Rokita S.A. i Stacja Ratownictwa Chemicznego w Brzegu Dolnym. Należy podkreślić, że w Powiecie Wołowskim występują 3 zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej Zakłady Chemiczne „Rokita” S.A., Vita Polymers Poland Sp. z o. o. i „Rokita-Agro” S.A. oraz 2 zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej tj.: Linpac Plastics Productions sp. z o. o. Malborskie Zakłady Chemiczne „Organika” S.A. Wszystkie te zakłady zlokalizowane są w gminie Brzeg Dolny.

Analiza zarejestrowanej działalności Straży Pożarnej wykazuje, iż ogólna liczba pożarów i miejscowych zagrożeń charakteryzuje tendencja wzrostowa, przy czym notuje się malejącą liczbę fałszywych alarmów. Dokładną statystykę działalności Straży Pożarnej przedstawiono w tabeli

Liczba zdarzeń na terenie powiatu wołowskiego w latach 1999 - 2003

Rodzaj zdarzenia	I. Rok				
	1999	2000	2001	2002	2003
Pożary	264	233	214	342	622
% zdarzeń	64,86	54,95	35,20	47,90	73,35
Miejscowe zagrożenia	120	173	376	362	211
% zdarzeń	29,48	40,80	61,84	50,70	24,88
Alarmy fałszywe	23	18	18	10	15
% zdarzeń	5,66	4,25	2,96	1,40	1,77
II. Ogółem zdarzeń	407	424	608	714	848

Źródło: Komenda Powiatowa PSP w Wołowie, 2004r.

W okresie objętym analizą zanotowano 3.001 zdarzeń, z tego pożary stanowiły **55,8%** wszystkich zdarzeń, miejscowe zagrożenia **41,4 %**, a fałszywe alarmy zaledwie **2,8 %**.

Charakterystyka pożarów i miejscowych zdarzeń w 2002r w Powiecie Wołowskim

Pożary	Miejscowe zdarzenia
--------	---------------------

wg wielkości	Małe	78%	wg wielkości	małe	95%
	Średnie	21%		lokalne	3%
	Duże	1%		średnie	2%
wg rodzaju obiektu	użyteczności publ.	0,9%	wg rodzaju obiektu	użyteczności publ.	11,67%
	Mieszkalne	7,48%		mieszkalne	20,69%
	Produkcyjne	0,6%		produkcyjne	1,77%
	Magazynowe	0,42%		magazynowe	0,64%
	środki transportu	2,15%		środki transportu	23,19%
	Lasy	8,2%		las	0,56%
	Uprawy	56,91%		uprawy	1,21%
	inne	23,34%		inne	40,26%

Analiza katalogu zagrożeń i wynikających z niego niebezpieczeństw, które występują na terenie powiatu wołowskiego (dynamicznym rozwojem przemysłu chemicznego na terenie powiatu, usytuowanie na obszarze chronionym zakładów o podwyższonym i wysokim prawdopodobieństwie zaistnienia poważnej awarii przemysłowej, ok. 70 km odcinek rzeki Odry z jej dopływami) wykazała konieczność dostosowania wyposażenia Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Wołowie w specjalistyczny sprzęt przeznaczony do ratownictwa ekologiczno-chemicznego i wodno-przeciwpowodziowego.

Także wszystkie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej wymagają modernizacji ich siedzib oraz doposażenia w brakujący sprzęt oraz wymiany zużytego sprzętu na nowy lub mniej wyeksploatowany, a także dostosowania systemu selektywnego wywoływania. W miejscowościach w których nie ma jednostek OSP wyposażonych w SSW należy zamontować system alarmowy mogący powiadamiać ludność o zagrożeniu i niebezpieczeństwie.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego i Centrum Powiadamiania Ratunkowego

Od lutego 2003r. funkcjonuje w Wołowie Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, którego celem jest zapewnienie skuteczności reagowania na sytuacje kryzysowe mogące zaistnieć na terenie powiatu oraz w celu zapewnienia warunków koordynacji działań w razie stanu klęski żywiołowej i zdarzeń mających znamiona kryzysu. W centrum, które znajduje się w Komendzie Powiatowej PSP, pełniona jest całodobowa służba dyżurna, której obowiązkiem jest zbieranie, przetwarzanie i aktualizacja danych dot. nadzwyczajnych sytuacji mających znamiona kryzysu.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa oraz wdrożenia nowych umocowań prawnych Komenda Powiatowa PSP w Wołowie współuczestniczy ze Starostwem Powiatowym w pracach nad utworzeniem Centrum Powiadamiania Ratunkowego z siedzibą w KP PSP w Wołowie, gdzie funkcjonuje Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Podstawowym elementem skutecznego działania Centrum jest system szybkiej wymiany informacji pomiędzy służbami ratowniczymi i podmiotami biorącymi udział w działaniach ratowniczo – gaśniczych. Integracja stanowisk operatorskich zapewnia skrócenie czasu alarmowania i powiadamiania oraz optymalizuje dobór sił i środków do zdarzenia. System ten opiera się na istniejącej w Państwowej Straży Pożarnej infrastrukturze łączności, uzupełnionej o abonentów systemu lub tworzącym podsystem otwarty tzn. wykorzystujący w zależności od potrzeb różne techniki wspólne dla systemu KSRG.

Zaletą systemu jest natychmiastowy dostęp do niezbędnych informacji dla abonentów systemu. Nie istnieje potrzeba wielokrotnego powtarzania informacji każdemu z abonentów z osobna. Wywołania grupowe oraz przekazy meldunków statusowych skracają do minimum czas przekazania ważnych danych.

System łączności radiowo-komputerowej może być w dalszej rozbudowie uzupełniony w podsystemy z bazami danych, mapami cyfrowymi co w połączeniu z technologią GPS, monitoringiem obszarów zagrożonych umożliwia zautomatyzowanie procesu koordynacji akcji ratowniczych.

W związku z planowanym utworzeniem Centrum Powiadamiania Ratunkowego (rozbudowa Powiatowego Stanowiska Kierowania w KP PSP w Wołowie) podjęte zostały przez tut. komendę następujące działania:

- dokumentacja dot. utworzenia CPR znajduje się w trakcie realizacji,
- zakupiono oraz podłączono cyfrową centralę telefoniczną SLICAN w PSK ponadto stanowisko kierowania wyposażone jest w :
- rejestrator rozmów telefonicznych i radiowych (może zająć konieczność wymiany na cyfrowy),
- 2 komputery z oprogramowaniem w tym 1 podłączony jest również do systemu monitoringu obiektów,
- urządzenia łączności radiowej,
- telefony,
- kamery monitorujące teren komendy
- system selektywnego wywoływania (SSW) Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu powiatu wołowskiego (wymaga rozbudowy i dostosowania do nowych częstotliwości),
- oraz inne urządzenia niezbędne do pracy dyżurnych operacyjnych.

Pomimo istniejących urządzeń będących na wyposażeniu Powiatowego Stanowiska Kierowania w Komendzie Powiatowej PSP w Wołowie niezbędne do utworzenia CPR są dalsze prace związane z przygotowaniem pomieszczeń przeznaczonych na Centrum oraz zakup urządzeń:

- budowa zintegrowanego stanowiska kierowania,
- wyposażenie techniczne CPR,
- urządzenia systemu dyspozytorsko-alarmowego,
- system łączności telefonicznej i radiowej,
- oprogramowanie systemowe sieci komputerowych.

Ochrona przeciwpowodziowa

(opracowano na podst. Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego)

Wały przeciwpowodziowe rzeki Odry na terenie powiatu wołowskiego tj. odcinki wałów od wsi Wały Śląskie do granicy z powiatem Góra w rejonie wsi Smolne oraz wał cofkowy rz. Jezierzycy w rejonie wsi Budków- Buszkowice - Krzelów powstały od połowy XIX wieku. W okresie tym istniejące do tej pory lokalne zabezpieczenia przed powodzią poddano ujednoliceniu. Budowane do tej pory wały zaczęły spełniać określone standardy: szerokość korony 2,5 - 3,0 m, nachylenie skarpy odwodnej 1:3 a skarpy odpowietrznej 1:1,5 - 2,0 wysokość uzależniona od wymogów terenowych 2 - 5 m.

Ostatnio gruntowna modernizacja obwałowań miała miejsce po powodzi w 1903 roku i została zakończona przez Niemców w latach 20 - 30. Wykonane wówczas urządzenia służą

nam do dziś. Mniejsze powodzie występujące do 1997 roku wskazywały, że tak zrealizowany system ochrony przeciwpowodziowej został zaprojektowany i wykonany prawidłowo. Jednak ciągły brak funduszy na remonty, konserwację przez szereg lat powodował dekapitalizację techniczną. Katastrofalna powódź w lipcu 1997 roku potwierdziła, że stan wałów przeciwpowodziowych jest niewystarczający, a w wielu przypadkach wręcz zły.

Mankamentem ochrony p. powodziowej jest również brak odpowiedniej sieci dróg dojazdowych do wałów. Istniejące drogi gruntowe w okresie wezbrań lub kilkudniowych opadów, stają się nieprzejezdne i dotarcie do miejsc ewentualnych zagrożeń jest niemożliwe.

Wykaz odcinków wałów przeciwpowodziowych rzeki Odry wymagających prac modernizacyjnych i remontowych wg kilometrażu lokalnego

Lp.	Obręb - nazwa odcinka	Lokalizacja	Zakres prac
1.	Krańsko	0+400 – 1+500	Zaleca się remont związany głównie z uszczelnieniem skarpy odwodnej.
2.	Brzeg Dolny - Pysząca	0+550 – 1+250 2+350 – 3+450	Zaleca się remont związany głównie z uszczelnieniem skarpy odwodnej.
		1+650 – 2+350 3+450 – 3+870	Zaleca się modernizację w celu uzyskania właściwej stateczności wału poprzez poszerzenie całego korpusu.
3.	Pogolewo Małe	0+000 – 0+760	Zaleca się gruntowną modernizację z odtworzeniem właściwej geometrii i zadarnienia.
4.	Prawików	0+250 – 0+550	Zaleca się remont związany głównie z zabezpieczeniem zawala przed przebiciami.
		2+150 – 2+450	
		3+450 – 3+800	
		4+650 – 4+950	
5.	Domaszków - Buszkowice	5+550 – 16+450 18+900 – 19+500	Zaleca się remont związany głównie z uszczelnieniem skarpy odwodnej.
		0+000 – 1+650 16+450 – 17+350	Zaleca się modernizację związaną głównie z poprawą stateczności wału.
6.	Budków	0+000 – 0+900	Zaleca się modernizację związaną głównie z poprawą stateczności wału.
		1+450 – 2+890	Zaleca się remont związany głównie z zabezpieczeniem zawala przed przebiciami i uszczelnieniem skarpy odwodnej.

Źródło: Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego, 2004r.

W 2001 r., został przyjęty rządowy program wieloletni „Program dla Odry 2006”. Jednym z jego celów jest szeroko rozumiana ochrona przeciwpowodziowa: zbudowanie nowoczesnego systemu monitorowania sytuacji hydrologicznej w zlewni i ostrzegania przed powodzią, usuwanie szkód powodziowych z 1997 r., modernizacja i rozbudowa systemu ochrony przeciwpowodziowej, prewencja i ograniczanie ryzyka powodzi.

W ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów przyodrzańskich wpisano do Programu możliwość budowy polderu Domaszków - Tarchalice.

Zlokalizowany byłby on w km 320,8-326,4 rzeki Odry na jej prawym brzegu. Przewidywana powierzchnia zalewu to 658 ha i pojemność 4,9 mln m³.

Głównym jego zadaniem byłoby powiększenie retencji w okresie powodziowym co ma znaczenie w okresach krytycznych.

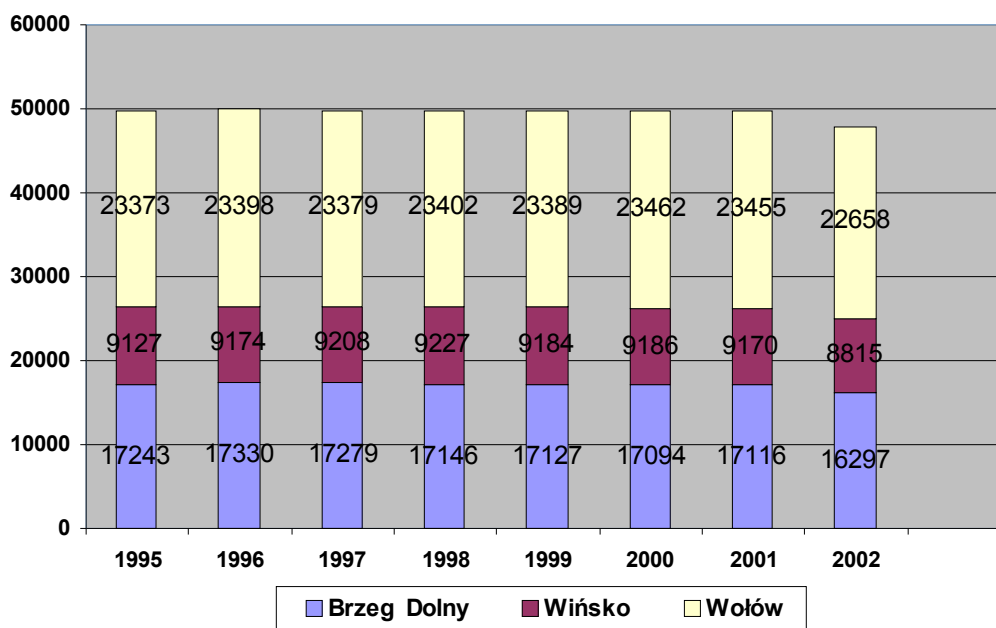
Demografia

Dane demograficzne mają istotny wpływ na rynek pracy czy stan bezrobocia w gminie i powiecie. W związku z tym zdecydowano, iż rozdział dot. struktury ludności Powiatu Wołowskiego poprzedzi analizę w/w obszarów.

Dane podstawowe

W roku 2003 ogólna liczba mieszkańców powiatu wołowskiego wynosiła **47,7 tys. mieszkańców**. Wg. stanu na koniec 2002 roku, 16 297 osób mieszkało w gminie Brzeg Dolny i 8 815 w gminie Wińsko. Gminę Wołów zamieszkiwało 22 658 osób. W związku z niewielkimi wahaniami liczby ludności w latach 90-tych, średnia gęstość zaludnienia na obszarze obecnego powiatu kształtowała się na stałym poziomie i obecnie wynosi około **71 osób/1 km²**. Gęstość zaludnienia jest znacznie poniżej średniej dla województwa (około 145 osób/1 km²) i kraju (124 osoby/1 km²) a zaludnienie obszaru powiatu jest nierównomierne i bardzo zróżnicowane w poszczególnych gminach - od 35 osób/1 km² w gminie Wińsko, 68 osób/1 km² w gminie Wołów, do 173 osób/1 km² w gminie Brzeg Dolny.

Ludność poszczególnych gmin w ogólnej liczbie mieszkańców na obszarze powiatu wołowskiego w latach 1995-2002.

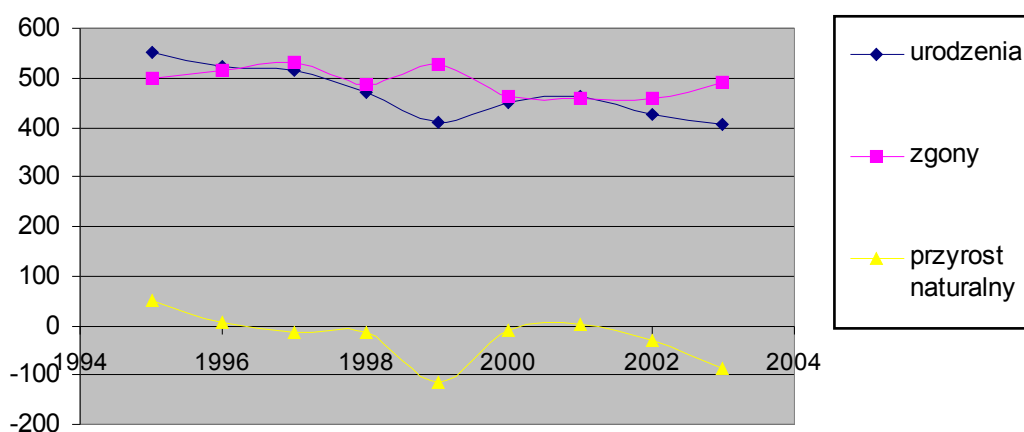

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS: www.stat.gov.pl

Ruch naturalny ludności

Bezpośrednią przyczyną zmniejszenia się liczby ludności zamieszkałej na obszarze powiatu wołowskiego w ostatnich latach jest spadek przyrostu naturalnego, co oznacza, iż liczba zgonów w tym czasie była wyższa od liczby urodzeń.

Przyrost naturalny w Powiecie Wołowskim
w latach 1995-2003

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: www.stat.gov.pl.

Wskaźniki charakteryzujące ruch naturalny w powiecie wołowskim na 1000 mieszkańców zostały przedstawione w tabeli

Ruch naturalny ludności w gminach powiatu wołowskiego na 1000 ludności w latach
1995-2002

Rok	Małżeństwa			Urodzenia żywe			Zgony			Przyrost naturalny			
	Brzeg Dolny	Wołów	Wińsko	Brzeg Dolny	Wołów	Wińsko	Brzeg Dolny	Wołów	Wińsko	Brzeg Dolny	Wołów	Wińsko	woj. dolnośląskie
1995	4,9	5,1	7,9	9,3	12,0	11,7	8,5	10,0	10,8	0,8	1,2	0,9	0,6
1996	5,4	5,2	5,9	9,9	10,5	11,4	9,3	10,6	11,4	0,5	0,0	0,0	-0,4
1997	4,8	5,6	6,2	8,6	10,8	11,9	10	10,5	11,8	-1,4	0,3	0,1	-0,2
1998	5,3	5,6	4,3	9,4	9,1	10,2	9,7	9,0	11,2	-0,3	0,0	-1,0	-0,2
1999	6,3	5,0	5,0	7,9	9,0	9,3	9,2	10,6	12,8	-1,3	-2,6	-3,4	-1,0
2000	5,0	5,3	4,9	8,5	8,2	12,0	8,9	8,5	11,6	-0,4	-0,4	0,3	-0,8
2001	3,5	4,1	5,1	9,7	9,1	8,7	9,1	8,5	11,1	0,6	0,6	-2,4	-0,6
2002	4,9	5,5	4,0	8,2	8,4	11,1	8,5	8,7	13,4	-0,3	-0,3	-2,3	-1,1

Źródło: opracowanie własne na podst. danych z US we Wrocławiu oraz www.stat.gov.pl

Prognoza ludności Głównego Urzędu Statystycznego dla Powiatu Wołowskiego przewiduje w najbliższych 10-15 latach niewielki wzrost (w roku 2015 do liczby 49,8 tys.), a następnie

ponowny systematyczny spadek liczby mieszkańców powiatu do 47,6 tys. w 2030r., czyli do poziomu obecnego. Należy podkreślić, że jest to relatywnie pozytywna prognoza (stabilny stan ludności w perspektywie ćwierćwiecza), szczególnie w porównaniu z wieloma powiatami, w których prognozuje się dość istotny spadek liczby mieszkańców w roku 2030 w stosunku do danych z lat obecnych.

Migracje

Migracje, czyli ruch wędrowny, jest drugim obok ruchu naturalnego czynnikiem determinującym zmiany w ilości mieszkańców danego obszaru. Przemieszczanie się ludności, napływ lub odpływ z określonego terytorium stymulują zmiany na rynku pracy, a w szczególności likwidowanie lub tworzenie nowych miejsc pracy, oraz rynek budownictwa mieszkaniowego. W latach 90-tych odnotowano początkowo napływ ludności do powiatu wołowskiego – w roku 1992 saldo migracji było dodatnie i wynosiło 135 osób, rok później 250 osób. Dodatnie saldo było uwarunkowane przede wszystkim napływem ludności na teren gminy Brzeg Dolny. W latach 1994 – 1997 saldo migracji było generalnie ujemne, by w latach 1998-2001 znowu przyjąć wartości dodatnie. Niestety w roku 2002 ponownie odnotowano zwiększony odpływ ludności z terenu powiatu.

Migracje w gminach tworzących powiat wołowski w latach 1995 – 2002

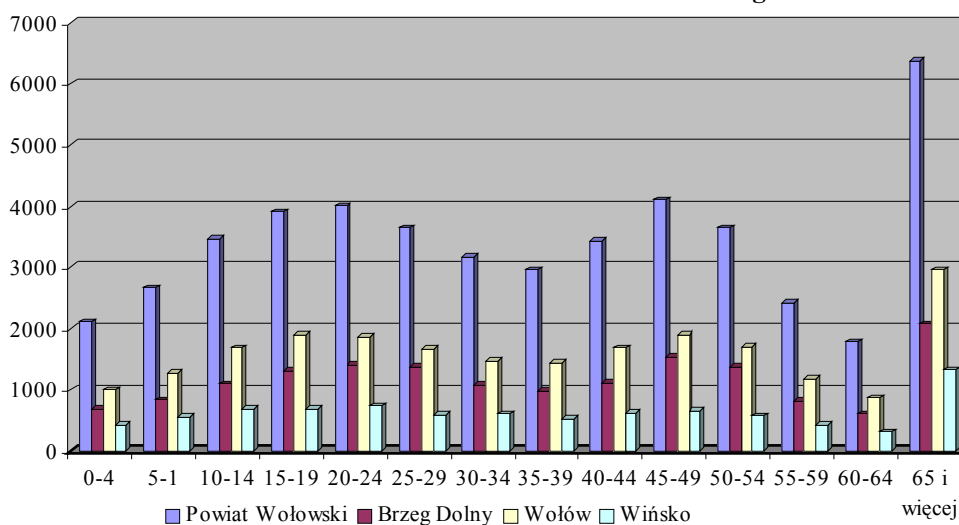
Rok	Migracja ludności								Saldo
	Napływ				Odpływ				
	Brzeg Dolny	Wołów	Wińsko	Razem	Brzeg Dolny	Wołów	Wińsko	Razem	
1995	165	365	166	696	209	347	138	694	2
1996	176	394	130	700	155	385	168	708	-8
1997	171	335	151	657	168	383	165	716	-59
1998	274	388	188	850	285	375	156	816	34
1999	296	329	109	734	286	302	129	717	17
2000	167	296	101	564	162	238	104	504	60
2001	212	211	75	498	193	201	101	495	3
2002	175	204	68	447	213	245	107	565	-118

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wołowie, roczniki statystyczne US we Wrocławiu 1995-2002.

Struktura wiekowa ludności

Analiza struktury wiekowej mieszkańców powiatu wołowskiego w ostatnich latach wykazuje stopniowe przesuwanie się najliczniejszych roczników do grupy ludności produkcyjnej i emerytalnej, co oznacza postępujący proces starzenia się mieszkańców powiatu.

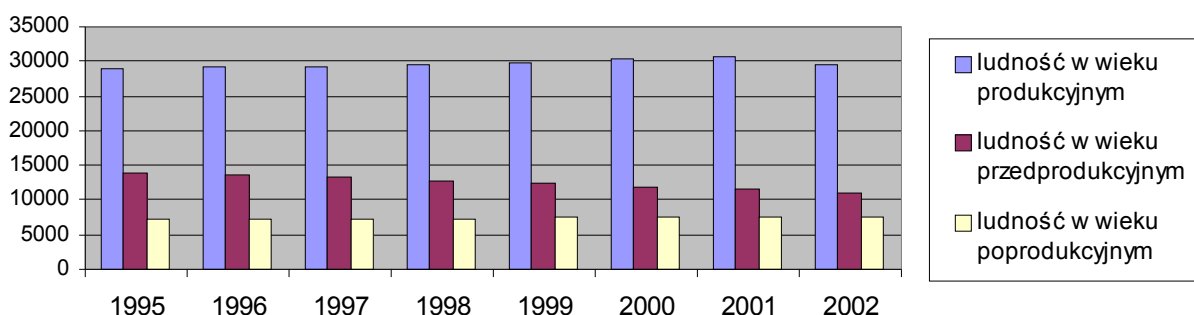
Struktura wiekowa ludności Powiatu Wołowskiego w 2003r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych US we Wrocławiu

Dla lokalnego rynku pracy znaczenie ma dynamika procesów demograficznych w aspekcie wieku produkcyjnego. Analizując strukturę wiekową ludności, można zauważyć podobne prawidłowości jak w całym kraju. Zwiększa się grupa ludzi w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, natomiast spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym.

Ludność powiatu wołowskiego w aspekcie produkcyjnym w latach 1995-2002

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS: www.stat.gov.pl

Struktura ludności w powiecie w aspekcie produkcyjnym jest bezpośrednią pochodną procentowego stosunku poszczególnych grup ekonomicznych z gmin tworzących powiat. Nie obserwuje się szczególnych dysproporcji. Analiza danych statystycznych pozwala zauważyć pewne podobieństwo pomiędzy miejsko-wiejskimi gminami Wołów i Brzeg Dolny. Gmina wiejska Wińsko charakteryzuje się w porównaniu z w/w gminami stosunkowo większym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym i mniejszą liczbą osób w wieku produkcyjnym.

W porównaniu z rokiem 1998 liczba mieszkańców Powiatu Wołowskiego w wieku przedprodukcyjnym spadła o 2,8%, natomiast w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym wzrosła kolejno o 2,07% oraz 0,7%. Na tym tle relatywnie niekorzystnie maluje się tzw. obciążenie ekonomiczne ludności, mierzone liczbą ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym, które wynosi w powiecie wołowskim 62 i jest wyższe od średniej wojewódzkiej, wynoszącej 57, jak również średniej krajowej wynoszącej 61 (dane za rok 2002).

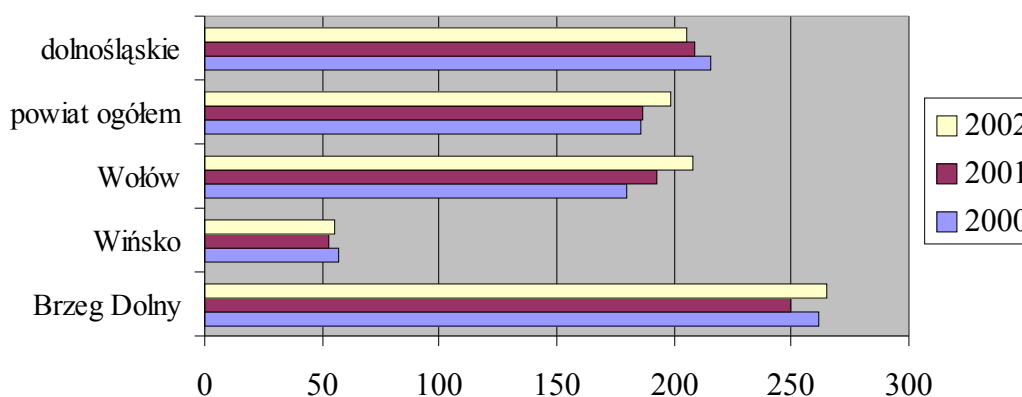
Rynek pracy i bezrobocie

Z danych narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 wynika, że na 47 817 mieszkańców Powiatu Wołowskiego (stan w dniu 20 V 2002r) 14 844 utrzymuje się z pracy, z tego 13 321 z pracy poza rolnictwem (12103 z pracy najemnej i 1218 z pracy prowadzonej na własny rachunek). Z rolnictwa utrzymuje się 1523 osób, z czego 1248 z działalności prowadzonej w swoim gospodarstwie. Pozostała część, tj. 13 843 utrzymuje się z niezarobkowego źródła czyli: emerytur, rent, zasiłków lub będąc na utrzymaniu 3 osoby. Na 1000 mieszkańców powiatu pracujących jest 231,9 (dane za rok 2002, źródło: „Powiaty w Polsce”, GUS, 2003r)

Jednocześnie na 20783 aktywnych zawodowo osób (pow. 15 roku życia) przypada aż 17354 biernych zawodowo, co sprawia, że współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców powiatu wynosi 54,5%, natomiast wskaźnik zatrudnienia 40,1%.

Warto zaznaczyć, że w grupie aktywnych zawodowo 5483 osoby to bezrobotni, co skutkowało stopą bezrobocia w 2002 r. o wartości 26,4%.

Pracujący na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu w latach 2000-2002.

źródło: opracowanie własne na podstawie roczników statystycznych US we Wrocławiu

Z powyższego wykresu wynika, iż średnia powiatowa jest zbliżona do średniej wojewódzkiej, przy czym ta pierwsza wykazuje niewielką tendencję zwyżkową, gdy dla całego województwa wskaźnik jest malejący. Zwraca uwagę również stosunkowo wysoki wskaźnik zatrudnienia w gminie Brzeg Dolny i bardzo mały w gminie Wińsko.

Strukturę zatrudnienia w poszczególnych gminach powiatu wołowskiego przedstawia tabela.

Pracujący wg sektora zatrudnienia w gminach Powiatu Wołowskiego w 2002r.

	ogółem	Sektor		Z ogółem				Na 1000 ludności
		publiczny	prywatny	Sektor rolniczy	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe	
Brzeg Dolny	4316	1300	3016	23	2363	1081	849	265
Wińsko	483	307	176	36	97	109	241	55
Wołów	4705	2890	1815	141	1128	1303	2133	208
Powiat Wołowski	9504	4497	5007	200	3588	2493	3223	199
Powiat %	100	47,3	52,7	2,1	37,8	26,2	33,9	-

Źródło: opracowanie własne na podst. rocznika statystycznego woj. dolnośląskiego; US we Wrocławiu, 2003r

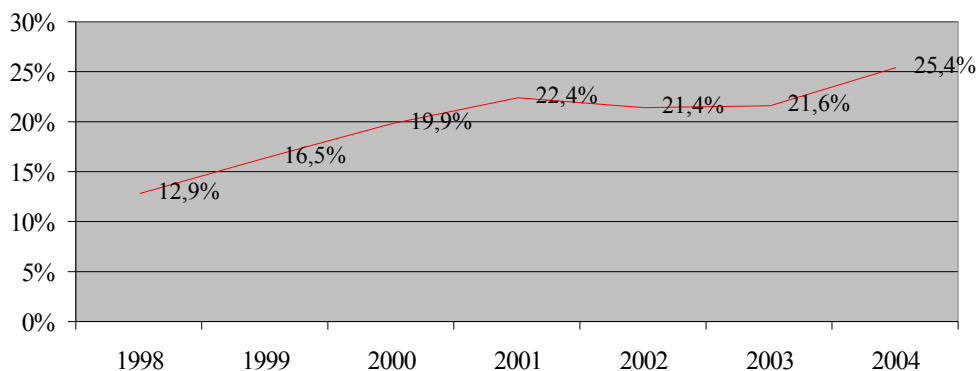
Należy podkreślić, że powyższa tabela nie uwzględnia osób pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz w podmiotach gospodarczych zatrudniających do 9 osób, tak więc nie oddaje w pełni obrazu zatrudnienia w powiecie wołowskim, szczególnie jeśli chodzi o sektor rolniczy. Po uwzględnieniu osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych dane dot. struktury zatrudnienia w powiecie przedstawiają się następująco:

Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo –	15,9%
Przemysł i budownictwo –	32,4%
Usługi rynkowe –	22,6%
Usługi nierynkowe –	29,1%

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Powiecie Wołowskim wyniosło w 2002r 1894, 47 zł i względem wskaźnika krajowego wynoszącego 100 miało wartość 84,6 i było niższe także od średniej wojewódzkiej – 96,6.

Niestety stopa bezrobocia w powiecie utrzymuje się od paru lat na wysokim poziomie pow. 20%. W całym badanym okresie była ona wyższa od średniej stopy krajowej. Na koniec kwietnia 2004r. stopa bezrobocia w powiecie wołowskim (25,4%) była również wyższa od średniej dla województwa dolnośląskiego (23,8%), ale niższa w porównaniu do powiatów sąsiednich: górowskiego – 33,2%, trzebnickiego – 28,1%, legnickiego ziemskiego – 31,1%, za wyjątkiem powiatu lubińskiego – 19,9% i średzkiego 24,6%.

Stopa bezrobocia w Powiecie Wołowskim w latach 1998-2003

Źródło: PUP w Wołowie, roczniki statystyczne US we Wrocławiu; 2001-2003
Rok 2004: stan na kwiecień

Do głównych przyczyn tego niekorzystnego zjawiska zaliczyć można tempo wzrostu gospodarczego w kraju, wysokie koszty zatrudnienia pracowników, czy często zmieniające się przepisy prawa utrudniające prowadzenie działalności gospodarczej. Wpływ na wzrost bezrobocia w powiecie ma również wkraczanie na rynek pracy młodzieży z tzw. wyżu demograficznego.

Bezrobocie w Powiecie Wołowskim – porównanie lat 2003/2004

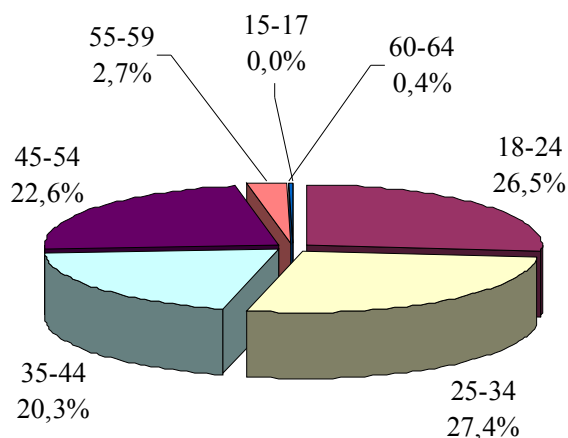
Czerwiec 2003								Czerwiec 2004							
Powiat Wołowski		Brzeg Dolny		Wińsko		Wołów		Powiat Wołowski		Brzeg Dolny		Wińsko		Wołów	
r*	k*	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.	r.	k.
4400	2345	1390	763	853	452	215	1130	4605	2390	138	723	917	464	2305	1200
100%	53,3%	31,6%	55%	19,4%	53%	49%	52,4%	100%	51,9%	30%	52,3%	19,9%	50,6%	50,1%	52,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Wołowie, 2004; r – razem, k - kobiety

Z przeprowadzonej analizy wynika, że największy udział bezrobotnych w liczbie ogółem dla powiatu ma gmina Wołów, ok. 50%. Ponad połowa bezrobotnych w powiecie to kobiety, jednak zauważa się tendencję spadkową z 53,3% w roku 2003 do 51,9% w roku bieżącym (największy spadek udziału kobiet wśród bezrobotnych zanotowano w gminie Brzeg Dolny, o 2,7%). Także jedynie w brzeskiej gminie odnotowano, acz niewielki, spadek liczby bezrobotnych w omawianym okresie.

Wśród innych parametrów charakteryzujących grupę bezrobotnych istotne cechy stanowią: wiek, poziom wykształcenia, staż pracy i czas pozostawania bez pracy.

W ostatnich kilku latach znacząco wzrosła liczba młodych bezrobotnych – osób w wieku 15-24 lata. Grupa ta stanowi obecnie prawie 1/4 ogółu bezrobotnych.

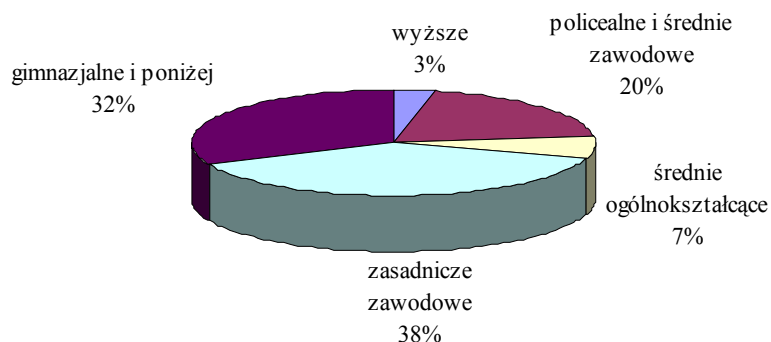
Bezrobotni w powiecie wołowskim wg wieku

Źródło: PUP w Wołowie, stan na 31.12.2003r.

Wyższe wykształcenie, choć nie chroni całkowicie od bezrobocia, jak to miało miejsce kilka lat temu, nadal zwiększa szanse na rynku pracy. Osoby z wyższym wykształceniem stanowią

niewielki odsetek bezrobotnych. Należy jednak zaznaczyć, że liczba osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem w ciągu ostatnich 3 latach podwoiła się.

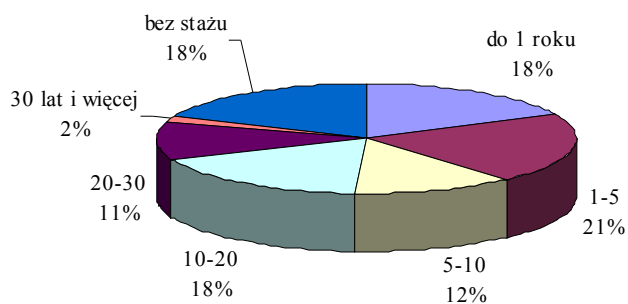
Bezrobotni w powiecie wołowskim wg wykształcenia

Źródło: PUP w Wołowie, stan na 31.12.2003

Brak doświadczenia zawodowego dodatkowo utrudnia pozyskanie zatrudnienia. Bezrobotni bez stażu pracy stanowią około 18% ogólnej liczby bezrobotnych

Bezrobotni w powiecie wołowskim wg stażu pracy

Źródło: PUP w Wołowie, stan na 31.12.2003

Gospodarka i rolnictwo

Gospodarcze życie powiatu

Pod koniec 2002 r. na terenie powiatu działało 3 454 podmiotów gospodarczych (202 w sektorze publicznym i 3 252 w sektorze prywatnym, z czego ponad 2,5 tys. to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą). Największa liczba podmiotów znajduje się na terenie gminy Wołów, która też ma najwyższy wskaźnik aktywności gospodarczej (wyrażony ilością podmiotów na 1000 ludności) ze wszystkich gmin Powiatu. Należy jednak podkreślić, że wskaźnik ten na poziomie powiatu – 72,3, choć w ostatnich latach systematycznie wzrasta (w 1998 r. wynosił 50,3) jest nadal dużo niższy niż średnia wojewódzka wynosząca 101,6,

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze KRUPGN-REGON w powiecie wołowskim

L.P.	JEDNOSTKA	BRZEG DOLNY	WOŁÓW	WIŃSKO	POWIAT WOŁOWSKI	
1.	Podmioty gospodarki narodowej -ogółem	1153	1841	460	3454	
2	Podmioty gospodarki narodowej – na 1000 ludności	70	81	52	72,3	
3.	Sektor publiczny	47	142	13	202	
4.	Sektor prywatny	1 106	1699	447	3252	
5.	jednostki budżetowe	28	49	10	87	
6.	przedsiębiorstwa państwowe	0	3	0	3	
7.	spółki prawa handlowego	łącznie	68	46	7	121
		z udziałem kapitału zagranicznego	19	21	2	42
8.	Spółki cywilne	-	-	-	198	
9.	spółdzielnie	-	-	-	24	
10.	osoby fizyczne	808	1 388	384	2580	

Źródło : opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Woj. Dolnośląskiego, US we Wrocławiu 2003r oraz „Powiaty w Polsce”, GUS 2003r.

Największa liczba podmiotów w powiecie wołowskim, 30% działa w sekcji handel i naprawa, w obsłudze nieruchomości – 18% oraz w budownictwie – 13%.

Podmioty gospodarki narodowej w Powiecie Wołowskim w 2002r. wg sekcji

Sekcja	Brzeg Dolny	Wołów	Wińsko	Powiat Wołowski
Przemysł	105	143	35	283
Budownictwo	176	248	46	470
Handel i naprawy	311	567	161	1039
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	78	98	30	206
Obsługa nieruchomości i firm	248	354	49	651
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	34	76	8	118
OGÓLEM	1153	1841	460	3454

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Woj. Dolnośląskiego, US we Wrocławiu 2003r

95 % podmiotów z terenu powiatu to przedsiębiorstwa zatrudniające poniżej 9 osób. 107 podmiotów to firmy o zatrudnieniu w przedziale 10-49 osób), a 43 w przedziale 50-249 zatrudnionych osób, co stanowi kolejno ok. 3% oraz ok.1 %. Tylko 8 podmiotów zatrudnia więcej niż 250 osób.

Korzystnie dla powiatu przedstawia się wskaźnik produkcji sprzedanej przemysłu, który w 2002r. wyniósł na 1 mieszkańca 16 722 zł i jest dużo wyższy od średniej wojewódzkiej wynoszącej 11 766 zł. Natomiast o wiele mniej korzystnie przedstawia się wysokość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach, która wyniosła 919 zł, przy wartości 2123 zł dla województwa (wg lokalizacji inwestycji, na 1 mieszkańca) oraz wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach – w powiecie 16 702 zł, przy wskaźniku dla województwa – 23 080zł (na 1 mieszkańca, w cenach bieżących).

Znaczące przedsiębiorstwa powiatu

W celu wyodrębnienia najbardziej znaczących dla powiatu firm dokonano selekcji posiadanej bazy podmiotów gospodarczych KRUP-REGON biorąc pod uwagę zatrudnienie (powyżej 50 osób), w wyniku czego otrzymano 51 przedsiębiorstw. Wśród tej grupy do bardziej znanych należą:

1. Zakłady Chemiczne ROKITA S.A. - przemysł chemiczny
2. Wytwórnia Gazów Technicznych BOC GAZY - producent gazów technicznych
3. Przedsiębiorstwo Przemysłowo - Montażowe „POMET” w Wołowie – budownictwo, technologie informatyczne, systemy alarmowe, produkcja sprzętu na potrzeby wojska
4. VITA POLYMERS POLAND - producent pianki poliuretanowej
5. ORGANIKA MALBORK - producent pianki poliuretanowej
6. LINPAC PLASTICS PRODUKTIONS – producent opakowań
7. ALFA SYSTEM - systemy poliuretanowe, dachówka ceramiczno-metalowa
8. DREWNOPAK - przetwórstwo drewna
9. PKS Wołów – przewozy pasażerskie i towarowe
10. OKNO-PLAST - producent okien, drzwi oraz rolet
11. TERBUD- wytwórnia stropów
12. FRESTEX TEXTILE FINISHING- uszlachetnianie odzieży
13. FELSDEKOR PRODUCTION - producent sztucznych skał
14. BRB - producent okien drewnianych
15. BANASIK - spedycja międzynarodowa i przewozy pasażerskie
16. ICM Sp. z o.o.- producent mebli.
- 17.FAMBUD – przedsiębiorstwo budowlane

Sieć handlowa

Tabela prezentuje statystyczny obraz sieci handlowej w powiecie wołowskim na koniec 2002r.

OGÓLEM	SKLEPY						Stacje paliw
	ogólno spożywcze	mięsne	Księgarnie, art. piśmiennicze	kosmetyki i wyrob. toalet.	odzież	z pojazdami mech.	
493	186	19	8	10	33	11	9
Pracujący							
999	381	39	20	13	53	25	42

Źródło: opracowanie własne na podst. rocznika statystycznego woj. Dolnośląskiego 2003r

Infrastruktura biznesu i organizacje przedsiębiorców

Na terenie powiatu działają następujące banki: PKO BP, Bank Zachodni WBK, Bank Spółdzielczy w Obornikach Śląskich z oddziałami w Brzegu Dolnym i Wołowie, Bank Spółdzielczy w Żmigrodzie z oddziałami w Wołowie i w Wińsku.

Lokalne instytucje i organizacje biznesowe - Dolnośląskie Stowarzyszenie Biznesu w Wołowie. W roku bieżącym Gmina Wołów przystąpiła do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „Spółdzielczy Fundusz Poręczeń Kredytowych” z siedzibą we Wrocławiu.

Rolnictwo

Tereny powiatu wołowskiego należą do obszarów o średniej koncentracji użytków rolnych (użytki rolne stanowią ok. 50% powierzchni powiatu) i dużym udziale lasów (ok. 35% powierzchni). Największa koncentracja użytków rolnych występuje w gminie Wińsko najmniejsza w gminie Brzeg Dolny.

Użytkowanie gruntów w Powiecie Wołowskim

Powierzchnia ogólna	użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
	razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
67 500	33576	28004	103	4083	1386	23079	10845
100%	49,75	83,4%	0,30%	12,1%	4,1%	34,2%	16,1%

Źródło; opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2002: Rocznik statystyczny woj. Dolnośląskiego, 2003r.

Użytki rolne stanowią w powiecie wołowskim 93,5% powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych.

Pod względem jakościowym grunty orne należą do grupy użytków średnich i słabych (grunty klasy IIIa-IVb) oraz użytków złych i bardzo złych.(powyżej klasy IVb). Stosunkowo duży udział gleb średnich występuje w gminie Brzeg Dolny (gleby klasy IIIa i IIIb) zaś największy udział gruntów złych na terenie gminy Wińsko.

Areal gruntów ornych według bonitacji gleb w powiecie wołowskim

Gmina	Grunty orne ogółem	Powierzchnia gruntów ornych w bonitacji gleb								
		I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIz
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Wołów	12388,48 8	0	39,0558	832,824	1876,6553	2874,4607	2410,2664	3192,3901	1143,5217	19,3143
	100,0%	0,0%	0,3%	6,7%	15,1%	23,2%	19,5%	25,8%	9,2%	0,2%
Wińsko	12749,72	0	14,7496	1111,30 5	2231,361	2799,135	2211,105	3162,955	1163,229	55,8827
	100,0%	0,0%	0,1%	8,7%	17,5%	22,0%	17,3%	24,8%	9,1%	0,4%
Brzeg Dolny	3836,085 9	0	6,9755	657,363 5	896,6998	798,7541	629,1228	606,0589	230,8966	10,2147
	100,0%	0,0%	0,2%	17,1%	23,4%	20,8%	16,4%	15,8%	6,0%	0,3%
Ogółem	28974,29	0	60,7809	2601,49 3	5004,716	6472,35	5250,494	6961,404	2537,647	85,4117
	100,0%	0,0%	0,2%	9,0%	17,3%	22,3%	18,1%	24,0%	8,8%	0,3%

Źródło: Powiatowy Program Ochrony środowiska dla Powiatu Wołowskiego, 2004

Grunty orne o najlepszych glebach (I i II klasy) stanowią tylko 0,2 % tej grupy użytków. Występują w nieznacznych ilościach we wszystkich trzech gminach.

Gleby dobre i średniodobre (klasa IIIa i IIIb) to wśród gruntów ornych powiatu 26,3 %

Gleby średnie i średniogorsze (klasa IVa i IVb) stanowią w powiecie 40,4 %

Najgorsze jakościowo gleby, tj. V, VI i VIz w powiecie to 33,1 %

Średni wskaźnik bonitacji gleb w powiecie wynosi 0,83 natomiast ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wg IUNG) sytuuje gminy powiatu nieznacznie poniżej średniej wojewódzkiej i wynosi odpowiedni dla gminy Brzeg Dolny 77,0, dla g. Wińsko: 69,7, dla g. Wołów: 68,9 („Analiza i diagnoza stanu istniejącego obszarów wiejskich Dolnego Śląska”, Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Legnicy, 2000 r.)

I. Struktura gospodarstw rolnych

Rolnictwo indywidualne na terenie powiatu charakteryzuje się znacznym stopniem rozdrobnienia obszarowego. Wg danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 w powiecie jest 4415 gospodarstw rolnych, z czego 2733 to gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych o przeciętnej powierzchni 7,7 ha.

Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w powiecie to 6,1 ha (średnia wojewódzka to 8 ha) z czego 5,7 stanowią użytki rolne.

Prawie 65% gospodarstw rolnych prowadzi wyłącznie działalność rolniczą, 12% działalność rolniczą i/lub pozarolniczą. Pozostałe 23% to gospodarstwa nieprowadzące działalności gospodarczej.

Z ogółu pracujących w swoim gospodarstwie – 1543 osoby w powiecie wołowskim, w tym 689 kobiet (stan na 20 V 2002; dane NSPLiM), aż 97% pracuje wyłącznie w nim.

Wg „Analizy i diagnozy stanu istniejącego obszarów wiejskich Dolnego Śląska” prawie 60 % gospodarstw zajmuje powierzchnię poniżej 5 ha, a ponad 20% to gospodarstwa w przedziale 5,00-9,99 ha. Także około 20% stanowią gospodarstwa w przedziale 10-100 ha, przy czym tych powyżej 50 ha jest jedynie 1 %, a pow. 15 ha- 6%. Jednocześnie prawie 55% gospodarstw znajduje się we władaniu użytkowników w wieku 35-54 lat, a użytkownicy do 34 lat (gospodarstwa potencjalnie rozwojowe) stanowią 16% ogółu.

Ponad 58% powierzchni gruntów ornych zajmują uprawy zbożowe wśród, których największy areal stanowiła pszenica – 24% i żyto – 14,5% (ponad dwu i półkrotnie większy niż średnia wojewódzka). Jeśli chodzi o chów zwierząt to powyżej średniej wojewódzkiej, nieznacznie, kształtuje się wyłącznie obsada bydła.

Produkcja roślinna i zwierzęca w Powiecie Wołowskim w 2002r.

Powierzchnia zasiewów								
	ogółem	W tym						
		pszenica	żyto	jęczmień	pszenżyto	ziemniaki	Buraki cukrowe	Rzepak i rzepik
		w % ogółem						
Powiat Wołowski	17,1	24,0	14,5	12,8	7,5	5,3	4,7	2,1
Dolnośląskie	707,2	40,4	5,6	9,7	2,6	5,1	4,2	7,6
Zwierzęta gospodarskie na 100 ha użytków rolnych								
	Bydło		Trzoda chlewna		owce	konie	kury	w sztukach
	ogółem	W tym krowy	ogółem	W tym lochy				
	Powiat	15,0	7,0	47,5	5,5	0,6	0,7	

dolnośląskie	13,6	6,1	53,5	5,6	1,4	0,9	958,6
--------------	------	-----	------	-----	-----	-----	-------

Źródło: Opracowanie własne na podst. Rocznika statystycznego 2003, US we Wrocławiu

Wśród cech charakterystycznych dla rolnictwa w powiecie wołowskim należy zaliczyć:

1. Wysoki stopień lesistości
2. Słabe warunki agroekologiczne ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej około 70
3. Wysoki udział sektora publicznego w powierzchni użytków rolnych
4. Wysoki udział małych, nietowarowych gospodarstw rolnych o charakterze socjalnym (60 % gospodarstw poniżej 5 ha, 22 % o powierzchni 5-10 ha)
5. Ekstensywny i średniointensywny wskaźnik organizacji produkcji rolniczej
6. Uzyskiwane plony poniżej średniej wojewódzkiej

W „Diagnozie stanu istniejącego obszarów wiejskich Dolnego Śląska” (Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Legnicy, 1999 r.) tereny powiatu wołowskiego zostały zaliczone do regionu II, rolniczo-rekreacyjnego. Region ten obejmuje gminy położone w północno-wschodniej części województwa o niskim i średnim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz o słabych i średnich warunkach rozwoju.

Walory przyrodnicze, jak i rozwijające się funkcje agroturystyczne predysponują region do lokalizacji na jego obszarze turystyki i rekreacji kwalifikowanej oraz rozwoju rolnictwa ekologicznego.

II. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW POWIATU WOŁOWSKIEGO

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA

niewystarczający stan dróg w stosunku do rosnącego ruchu samochodowego
brak ciągów pieszo-rowerowych
brak przeprawy mostowej w Brzegu Dolnym
słaba gazyfikacja wsi
niedostateczna infrastruktura w zakresie gospodarki ściekowej - kanalizacja, oczyszczalnie ścieków
niedostateczny stan materialny budynków szkolnych wymagający prac w zakresie modernizacji i termomodernizacji
przestarzała infrastruktura edukacyjna zwłaszcza do kształcenia praktycznego
niedostateczny stan techniczny placówek lecznictwa zamkniętego i otwartego
niezadowalający stopień wyposażenie jednostek PZZOZ w Wołowie w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną
niewystarczające zaplecze sprzętowe i lokalowe jednostek Straży Pożarnej
słaby stan lokalowy bazy pomocy społecznej
bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych w instytucjach publicznych
słaby rozwój budownictwa mieszkaniowego (niska ilość mieszkań oddawanych do użytku)

ROLNICTWO I OCHRONA ŚRODOWISKA

Słaba bonitacja gleb
Występowanie zanieczyszczeń gleb użytkowanych rolniczo np. metalami ciężkimi
Rozdrobnienie gospodarstw rolnych
Niewystarczające przetwórstwo rolno-spożywcze
Niewielka liczba gospodarstw rolnych produkujących „zdrową żywność” - ekologicznych
słaby stan urządzeń melioracyjnych
Nieuporządkowana gospodarka odpadami: Niewystarczająca ilość zorganizowanych wysypiska śmieci i liczne „dzikie wysypiska”
Małe retencjonowanie wód powierzchniowych na terenie powiatu
Zanieczyszczenie wód i brak stref buforowych (pasów użytków zielonych) pomiędzy gruntami ornymi i wodami powierzchniowymi
Zły stan i nieszczelność wielu odcinków obwałowań Odry i wałów przeciwpowodziowych
niska świadomość ekologiczna, brak wykształconych postaw ekologicznych

TURYSTYKA I KULTURA

słaba infrastruktura noclegowa (niedobór obiektów wypoczynkowo-turystycznych, stosunkowo słabo rozwinięta sieć noclegów np. kwater prywatnych czy brak schroniska młodzieżowego,
brak punktu/centrum informacji turystycznej,
zanieczyszczenie terenów przyjeśnych, niewielka ilość miejsc postojowo-parkingowych
niewystarczająca sieć szlaków rowerowych w powiecie, z towarzyszącą tzw. małą infrastrukturą (wiaty, tablice informacyjne, stojaki na rowery, wykonane z drewna w jednolitym stylu) oraz ścieżek edukacyjnych
brak jednolitego programu wykorzystania walorów kulturalnych i dziedzictwa kulturowego w powiecie

brak programu rewitalizacji i odnowy zabytków kulturowych
brak pełnej ewidencji i archiwizacji zabytków kultury materialnej znajdujących się na terenie powiatu
brak jednolitego oznakowania atrakcji turystycznych na terenie powiatu
niewystarczająca infrastruktura sportowa i kulturalna (np. sale sportowe, kino)
niska aktywność sportowa i kulturalna na terenach wiejskich
niedostateczna ilość środków finansowych przeznaczonych na wspieranie aktywności kulturalnej
niedostateczna promocja walorów turystycznych powiatu
słabo wykształcona tożsamość lokalna

SFERA SPOŁECZNA I GOSPODARKA (M.IN. EDUKACJA, RYNEK PRACY, BEZROBOCIE)

niedostateczne wsparcie przedsiębiorczości ze strony instytucji publicznych
brak instytucji pełniących skutecznie rolę pobudzania przedsiębiorczości mieszkańców
brak prężnie działającego samorządu gospodarczego
wysoki poziom bezrobocia: pozostawanie bez pracy dużej ilości osób aktywnych zawodowo w wieku 18- 34 lata; wzrost bezrobocia wśród młodzieży.
niski poziom wykształcenia szczególnie mieszkańców wsi i słaba dostępność do usług edukacyjnych, szkoleniowych i przekwalifikowań,
duży odsetek uczniów kończących naukę na poziomie gimnazjalnym i zasadniczym zawodowym
migracje osób wykształconych z terenu powiatu do dużych ośrodków miejskich,
brak dostatecznego zabezpieczenia szkolnictwa pod względem finansowym
stosunkowo wysokie koszty kształcenia
brak ostatecznie uporządkowanej struktury i sieci szkół prowadzonych przez powiat, dostosowującej strukturę szkolnictwa do występujących tendencji demograficznych (stałe zmniejszanie się liczby dzieci i młodzieży) oraz dostosowania struktury szkolnictwa do potrzeb lokalnego rynku pracy
brak systemu stypendialnego w porozumieniu np. z pracodawcami, który mógłby objąć młodych ludzi kształcących się również na poziomie wyższym w celu stworzenia warunków i zachęty absolwentom szkół wyższych do powrotu w rodzinne strony .
brak środków na działania profilaktyczne w zakresie pomocy społecznej np. mające na celu umacnianie rodzin
niska aktywność społeczna mieszkańców, brak motywacji do działania, niechęć do zmian i innowacji,
niedostateczne finansowanie medycznej opieki specjalistycznej i stacjonarnej

brak programów profilaktycznych z zakresu ochrony zdrowia i popularyzacji zdrowego stylu życia

niedostateczna ilość instytucji/organizacji udzielających bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej

brak kompleksowego systemu pomocy i specjalistycznego poradnictwa skoncentrowanego na poszczególnych grupach społecznych wymagających wsparcia, np.: niepełnosprawni, wychowankowie domów dziecka itd.

III. KIERUNKI DZIAŁAŃ POWIATU

CELE GŁÓWNE

(skorelowane z wizją i celami Strategii Rozwoju Powiatu Wołowskiego)

- Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i lokalizacji działalności biznesowej;
- Zwiększenie atrakcyjności powiatu jako miejsca pracy, zamieszkania, wypoczynku;

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- ➔ Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i polepszenie infrastruktury drogowej powiatu
- ➔ Poprawa jakości środowiska;
- ➔ Poprawa jakości i zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług medycznych oraz profilaktyki zdrowotnej;
- ➔ Zoptymalizowanie oferty edukacyjnej oraz modernizacja bazy szkolno-dydaktycznej
- ➔ Rozwój bazy turystycznej z równoczesnym wzrostem dostępności do obiektów turystycznych i sportowych;
- ➔ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu wołowskiego m.in. poprzez zachowanie i adaptację obiektów dziedzictwa kulturowego i aktywną politykę promocyjną;
- ➔ Poprawa jakości i wyposażenia infrastruktury społecznej
- ➔ Upowszechnienie dostępu do Internetu i świadczenie usług on-line;

Cele, zarówno główne jak i szczegółowe, będą realizowane poprzez poniższe działania. Konkretnie zadania/projekty zaplanowane na lata 2004-2006 zostaną wyszczególnione w następnym rozdziale.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SPOŁECZNA

- dostosowanie powiatowej sieci dróg do wymaganych standardów i potrzeb ruchu drogowego poprzez przebudowę, modernizację odcinków, ciągów dróg, skrzyżowań, rond, budowę ciągów rowerowo-piesznych.
- budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury: wodnej, kanalizacyjnej, związanej z odpadami, ochroną powietrza;
- rozbudowa, modernizacja i wyposażenie szkół, obiektów dydaktycznych
- modernizacja i rozbudowa istniejącej bazy lecznictwa zamkniętego i otwartego oraz tworzenie warunków do budowy nowych placówek zdrowotnych
- rozbudowa centrum powiadamiania ratunkowego;

- wyposażenie jednostek straży pożarnej i policji w nowoczesny sprzęt;
- modernizacja bazy lokalowej i doposażenie w sprzęt placówek pomocy społecznej.

ROLNICTWO I OCHRONA ŚRODOWISKA

- przebudowa, modernizacja infrastruktury zapobiegającej powodziom
- propagowanie nowoczesnych form produkcji rolnej;
- wspieranie rozwoju i tworzenia przedsiębiorczości szczególnie poza tradycyjnymi sektorami działalności na obszarach wiejskich (m.in. agroturystyki);
- wspieranie i promowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego: propagowanie dobrych praktyk rolniczych;
- zalesianie przestrzeni rolniczo nieprzydatnych.
- wprowadzenie i popularyzowanie segregacji odpadów,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży
- propagowanie działalności proekologicznej wśród przedsiębiorców.
- działania na rzecz objęcia wytypowanych obszarów systemem NATURA 2000 oraz utworzenia Odrzańskiego Parku Krajobrazowego.

(bardziej szczegółowo opracowane zadania krótkoterminowe i długoterminowe z zakresu ochrony środowiska i rolnictwa zostały ujęte w Powiatowym Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Wołowskiego)

TURYSTYKA I KULTURA

- Opracowanie kompleksowej inwentaryzacji zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego Powiatu Wołowskiego
- restauracja i przebudowa zabytkowych budynków, ich otoczenia oraz adaptacja do celów kulturalnych i rekreacyjnych;
- budowa, przebudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych i turystycznych (parki, ścieżki, kąpieliska, przystanie wodne, itp.);
- rozbudowa (modernizacja) bazy noclegowo - gastronomicznej w miejscach atrakcyjnych dla wypoczynku
- wytyczenie i oznakowanie sieci szlaków turystycznych (rowerowych, pieszych, tematycznych itp.);
- utworzenie powiatowego centrum kultury

- opracowanie i wdrożenie działań promocyjno-informacyjnych: m.in. strony www, materiałów promocyjnych, utworzenie systemu informacji turystycznej
- działania promujące Powiat Wołowski w ramach *Partnerstwa Doliny Środkowej Odry* oraz *Konsorcjum Szlak Cysterski na Dolnym Śląsku*

SFERA SPOŁECZNA I GOSPODARKA (M.IN. EDUKACJA, RYNEK PRACY, BEZROBOCIE)

- tworzenie i rozbudowa sieci infrastruktury teleinformatycznej; (informatyzacja instytucji publicznych, zapewnienie dostępu do usług on-line, stworzenie publicznych punktów dostępu do internetu)
- wspieranie osób bezrobotnych poprzez organizowanie działań doradczych i szkoleniowych: informacja zawodowa, poradnictwo indywidualne, poradnictwo grupowe, zajęcia w klubie pracy.
- wdrażanie aktywnych programów rynku pracy w zależności od potrzeb i uwarunkowań: szkolenia, staże prace interwencyjne, roboty publiczne, inne programy: EFS (SPORZL i EQUAL), rządowe, regionalne i lokalne.
- dostosowanie wiedzy, wykształcenia i umiejętności zawodowych do wymogów rynku pracy tworzenie kierunków kształcenia i szkół, które zapewniłyby możliwość zdobycia zawodu
- wprowadzenie i wdrożenie systemu stypendialnego wspierającego młodzież z terenów wiejskich w zdobywaniu wykształcenia średniego (zakończonego egzaminem maturalnym) i wyższego
- wspieranie instytucji zajmujących się działalnością socjalną, doradczą i opieką społeczną,
- przygotowanie i realizacja programów na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia oraz przeciwdziałania patologiom społecznym.
- rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi: realizacja wspólnych programów z zakresu turystyki, kultury, opieki społecznej.
- rozszerzenie kontaktów gospodarczych i kulturalnych o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym

Projekty i zadania inwestycyjne planowane do realizacji w latach 2004-2006 (w tys. zł)

L.p.	RANGA	TYTUŁ PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI	PRZEWDYWANE NAKŁADY DO PONIESIENIA
INFRASTRUKTURA DROGOWA						
1.	1	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1353 D /d.47501/ Radeecz – skrzyż. z dr.woj. nr 340 dług. 1,428 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	- Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu - Poprawa komfortu jazdy - Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży - Zmodernizowany odcinek drogi dług. 1,428 km - Budowa ciągu pieszo-rowerowego dług. 1,428 km	2004/2005	1162
2.	1	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1289 D /d.47740/ Wołów – Brzeg Dolny, dług. 7,3 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	- Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu - Poprawa komfortu jazdy - Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży - Zmodernizowany odcinek drogi dług. 7,3 km - Budowa chodnika jednostr. dług.0,190km - Budowa ciągu pieszo-rowerowego dług.6,230 km	2004/2005	8005
3.	1	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1286 D /d.47730/ odc.Domazków – Lubiąż, dł.5,0km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży -Zmodernizowany odcinek drogi dług.5,0 km	2004/2006	2460
4.	1	Przebudowa przepustu sklepionego ceglanoego w ciągu dr. Pow. Nr. 1283 D w km 2+49 5obr. Wrzosy	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Zmodernizowany przepust -Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy	2004/2005	130
5.	1	Modernizacja przeprawy promowej wraz z drogami dojazdowymi	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Podniesienie poziomu bezpieczeństwa -Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2004/2006	600
6.	2	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1290 D/ d.47729/ odcinek Wołów-Łososiowice, dług. 3 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	- Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu - Poprawa komfortu jazdy - Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży - Zmodernizowany odcinek drogi dług. 3,0 km	2005/2006	1210
7.	2	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1275 D /d.47719/ odc. Małowice – Iwno, dług. 2 km – wykonanie dokumentacji technicznej	Powiat Wołowski ZDP Wołów	Opracowana dokumentacja techniczna wraz z studium wykonalności	2006	60

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

L.p.	RANGA	TYTUŁ PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI	PRZEWIDYWANE NAKŁADY DO PONIESIENIA
8.	2	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1291 D /d.47731/ m. Brzeg Dolny, ul. Naborowska, dł. 1,2 km - I etap	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Zmodernizowany odcinek ulicy dług.503m -Budowa chodnika dług. 503m -wykonanie kanalizacji burzowej – 680 mb	2006	1094
9.	1	Przebudowa (modernizacja) drogi Powiatowej Nr 1099 D /d.47715/ Wińsko-gr.powiatu, dł. 3km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Zmodernizowany odcinek drogi dług.3,0 km	2005/2006	1200
10.	2	Budowa łącznika dr. pow. Nr 1353D (ul. Sienkiewicza) z dr. woj. Nr 341 (ul. Urazka) w m. Brzeg Dln. o dł. 800m	Samorząd woj. Dolnośląskiego Gm. Brzeg Dln Powiat Wołowski.	-Poprawa komfortu i skrócenie czasu jazdy -wybudowany odc. drogi o dł. 800m	2006	1500
11.	2	Przebudowa (modernizacja) skrzyżowania (węzła kom.) ul. Al. Jerozolimskie, Mostowa, 1-go Maja w m. Brzeg Dln.	Powiat Wołowski Gm. Brzeg Dln	-podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego -poprawa komfortu jazdy	2006	800
INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA						
12.	1	Poprawa bazy edukacyjnej – modernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Wołowie	Powiat Wołowski ZSO Wołów	Zmodernizowany obiekt – podwyższenie standardów nauczania Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2005	600
13.	2	Przebudowa boiska szkolnego oraz adaptacja pomieszczeń na siłownię i salę do ćwiczeń w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wołowie	Powiat Wołowski ZSO Wołów	Podwyższenie standardu szkoły Zwiększenie oferty sportowej dla uczniów	2006	500
14.	1	Termomodernizacja Zespołu Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym	Powiat Wołowski ZSZ Brzeg Dolny	Podwyższenie standardu szkoły Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2005	1500
15.	2	Modernizacja Zespołu Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym (w tym modernizacja węzła cieplnego i wymiana sieci wewn. c.o.)	Powiat Wołowski ZSZ Brzeg Dolny	Podwyższenie standardu szkoły Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2006	932

L.p.	RANGA	TYTUL PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI	PRZEWIDYWANE NAKŁADY DO PONIESIENIA
16.	1	Modernizacja budynku Zespołu Szkół Zawodowych w Wołowie	Powiat Wołowski ZSZ Wołów	- odzyskanie pomieszczeń dydaktycznych (izolacja i wymiana podłóg, w czterech pomieszczeniach) - odwodnienie, drenowanie i oczyszczenie terenów przyszkolnych	2005/2006	150
17.	1	Przystosowanie budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Wołowie do potrzeb osób niepełnoprawnych	Powiat Wołowski ZSS w Wołowie	Zamontowanie windy Zmodernizowanie podjazdu Możliwość bezpośredniego korzystania z pomieszczeń w budynku szkolnym dla osób niepełnosprawnych	2005/2006	190
18.	1	Termomodernizacja budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wraz z modernizacją instalacji CO	Powiat Wołowski SOSzW Brzeg Dolny	Zapewnienie odpowiedniego standardu nauczania Obniżenie kosztów eksploatacyjnych ośrodka	2005/2006	800
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA						
19.	1	Przystosowanie sanitariatów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie do potrzeb osób niepełnosprawnych	Powiat Wołowski PCPR w Wołowie	zmodernizowane 2 pomieszczenia przystosowane dla osób niepełnosprawnych zwiększenie ilości osób niepełnosprawnych korzystających z PCPR podniesienie standardu PCPR	2005	40
20.	1	Termomodernizacja budynku PCPR i POW wraz z przystosowaniem terenu dla osób niepełnosprawnych	Powiat Wołowski PCPR w Wołowie	Zabezpieczenie pomieszczeń i zmniejszenie kosztów grzewczych	2006	130
21.	2	Przystosowanie Powiatowej Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Godzięcinie dla osób niepełnosprawnych	Powiat Wołowski PWPOW +PFRON/	Wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych Poprawa funkcjonalności i estetyki głównego wejścia do budynku. Likwidacja barier architektonicznych	2005	70
22.	2	Zespół Interwencji Kryzysowej – utworzenie punktu konsultacyjnego	Powiat Wołowski PWPOW +PCPR	Wczesne zapobieganie problemom społecznym występującym w powiecie. Praca w środowiskach zagrożonych patologią	2005 działalność stała bez ograniczeń czasowych	10 rocznie
INFRASTRUKTURA OCHRONY ZDROWIA						

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

L.p.	RANGA	TYTUŁ PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI	PRZEWDYWANE NAKŁADY DO PONIESIENIA
23.	1	"Służba zdrowia przyjazna pacjentom niepełnosprawnym" – modernizacja PZZOZ w Wołowie	Powiat wołowski /realizator PZZOZ w Wołowie	spełnienie wymogów sanitarnych podniesienie jakości leczenia zmodernizowane i przystosowane dla osób niepełnosprawnych sale chorych i sanitariaty w jednostkach PZZOZ	2005	250
24.	1	"Termomodernizacja, modernizacja instalacji grzewczych obiektów Służby Zdrowia w Powiecie Wołowskim"	Powiat wołowski /realizator PZZOZ w Wołowie	energooszczędna i przyjazna środowisku technika grzewcza wyeliminowanie strat ciepła w obiektach a w konsekwencji obniżka kosztów zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska	2005/2006	700
25.	1	"Diagnostyka i terapia - nowa jakość w PZZOZ Wołów"	Powiat wołowski /realizator PZZOZ w Wołowie	wymiana aparatury i sprzętu medycznego PZZOZ poprawa jakości badań diagnostycznych zwiększenie konkurencyjności na rynku usług medycznych, rozszerzenie zakresu świadczeń	2005/2006	1500
26.	1	Remont i adaptacja pomieszczeń na potrzeby Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Wołowie	Powiat wołowski /realizator PZZOZ w Wołowie	przystosowanie oddziału do potrzeb osób przewlekle chorych poprawa funkcjonalności budynku likwidacja barier architektonicznych	2005	788
ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH						
27.	1	Wsparcie młodzieży na lokalnym rynku pracy	PUP	Aktywizacja 61 osób wkraczających na rynek pracy z czego przewiduje się zatrud. 20 osób	2004/2005	251,3
28.	1	Organizacja zatrudnienia szansą na aktywizację długotrwale bezrobotnych	PUP	Aktywizacja zawodowa 37 osób długotrwale bezrobotnych z czego zatrud.uzyska 18 osób	2004/2005	123,3
29.	1	Powiatowy Klub Wsparcia Bezrobotnych	PUP	Aktywizacja środowiska lokalnego	2005/2006	70
30.	2	Utworzenie Zespołu Partnerstwa Lokalnego, Ożywienia Gospodarczego i Społecznego	PUP	Aktywizacja środowiska lokalnego	2005/2006	104
31.	1	Program aktywizacji podopiecznych opieki społecznej na zasadach robót publicznych	PUP	Aktywizacja środowiska lokalnego	2005	315

L.p.	RANGA	TYTUL PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI	PRZEWIDYWANE NAKŁADY DO PONIESIENIA
32.	1	Targi Pracy - Wspieranie pracodawców na rzecz zatrudnienia i rozwoju rynku pracy	PUP i Pracodawcy	Aktywizacja środowiska lokalnego	2005	95
33.	1	Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimn. w Powiecie Wołowskim	Powiat Wołowski	Zwiększenie liczby uczniów podejmujących naukę na poziomie szkolnictwa średniego (kończącego się uzyskaniem matury)	2004/2005	294,7
34.	1	Program stypendialny dla studentów z Powiatu Wołowskiego	Powiat Wołowski Wykonawca zewnętrzny	Zwiększenie liczby osób podejmujących lub nie przerywających studiów wyższych	2004/2005	42
INNE						
35.	1	Renowacja wieży Zamku Piastowskiego – stworzenie punktu widokowego	Powiat wołowski	stworzenie nowej atrakcji turystycznej - pierwszy punkt widokowy w Powiecie Wołowskim	2005	80
36.	2	Kapitałny remont budynku starostwa	Powiat Wołowski	Zmodernizowany budynek - podniesienie standardu Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2006	1900
37.	1	Rozbudowa bazy teleinformatycznej pod potrzeby e-administracji w Powiecie Wołowskim	Powiat Wołowski	-poprawienia efektywności pracy administracji (e-administracja) -rozwój e-usług publicznych spełniających specyficzne potrzeby obywateli,	2005	630
38.	1	Utworzenie Śląskiego Uniwersytetu Ludowego w Moczydlnicy Klasztornej	Stowarzyszenie Otwarte Drzwi	Kapitałny remont i rewitalizacja folwarku i pałacu na potrzeby Uniwersytetu Utworzenie ośrodka szkoleniowego/ hostelu / gospodarstwa ekologicznego	2004-2006	670
39.	1	Rewitalizacja zabytkowego parku w Moczydlnicy Klasztornej	Stowarzyszenie Otwarte Drzwi	Wykonanie melioracji, odtworzenie stawów, pielęgnacja drzewostanu	2005	120

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

Planowane projekty i zadania inwestycyjne na lata 2007 – 2013 (w tys. zł)

L.p.	TYTUŁ PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI		WARTOŚĆ [tys. PLN]		
				rok rozpoczęcia rok zakończenia	Ogółem	Dofinansowania z FS	Udziału własnego	
1.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1275 D /d.47719/ odc. Małowice – Iwno, dług. 2 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży -Zmodernizowany odcinek drogi dług. 2,0 km -Budowa chodnika dług. 0,750 km	2007	1140	855	285	
2.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1291 D /d.47731/ m. Brzeg Dolny, ul. Naborowska, dł. 1,2 km - II etap	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Zmodernizowany odcinek ulicy dług. 688m -Budowa chodnika dług 688m	2007	1002	751,5	250,5	
3.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej nr 1291D /d.47731/, m. Naborów, dł. odc. 0,7 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -zmodernizowany odcinek drogi dług. 0,7 km	2007	738	550	188	
4.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1353 D (d.47501) odc. od skrzyż. z dr. woj. Nr 340 – Godzięcin-gr.powiatu, dług.6,645 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży -Zmodernizowany odcinek drogi dług. 6,645 km -Budowa chodnika dług. 2,650 km	2008	2200	1650	550	
5..	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1114 D (d.47732) odc. Czaplice - Pełczyn, dł. 10,340km a) odc.Czaplice-Trzcinica, dł.4,0 km b) odc.Trzcinica - Pełczyn, dł.6,340 km	Powiat wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży -Zmodernizowane odcinki drogi dług. 10,340 km	2008 2009	900 1500	650 1100	250 400	
6..	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1275 D (d.47719) odc. Kozowo-Wińsko, dług. 4,425 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży -Zmodernizowany odcinek drogi dług. 4,425 km -Budowa chodnika, dług. 0,550 km	2009	1000	1050	350	

L.p.	TYTUŁ PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI	WARTOŚĆ [tys. PLN]		
				rok rozpoczęcia rok zakończenia	Ogółem	Dofinanso- wania z FS	Udziału własnego
7..	Przebudowa (modernizacja) drogi Powiatowej Nr 1099 D (d.47715) m. Wińsko, ul. Piłsudskiego, dług. 1,8 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży -Zmodernizowany odcinek drogi w ciągu ulicy dług. 1,8 km -Budowa chodnika, dług. 1,8 km	2010	1000	750	250
8..	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1286 D (d.47730) Domaszków Wołów, dł.11,386km a) odc. Krzydłina M.-Domaszków, dł. 5,816 km b) Wołów-Krzydłina M, dł. 5,570 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Skrócenie czasu dojazdu do celu podróży -Zmodernizowane odcinki drogi dług. 11,386 km	2010	2500	1870	630
9.	Przebudowa (modernizacja) drogi pow. Nr 1285 D (d. 47743) Zagórzyce-Krzydłina Mł- Dębno-do dr. woj. 340., dł. 8,550 km	Powiat Wołowski ZDP Wołów	-Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu -Poprawa komfortu jazdy -Zmodernizowane odcinki drogi dług. 8,550 km -wybudowany chodnik w m. Krzydłina Mł o dł. 700 m	2007-2010	3750	2812,5	937,5
10.	Modernizacja sieci wodociągowej (wymiana zużytych rur) na terenie Zespołu Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Wołowie	Powiat Wołowski Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Wołowie	Zmodernizowana sieć wodociągowa 720 mb Eliminacja licznych awarii w wyniku zużycia przedwojennych rur Likwidacja strat zużycia wody. Zapobieżenie faktowi braku dostaw wody	2007	270	b.d	
11.	Modernizacja Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowego Ośrodka Wsparcia w Wołowie celem rozszerzenie oferty terapeutyczno -rehabilitacyjnej	Powiat Wołowski PCPR i POW w Wołowie	polepszenie warunków i bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych przebywających w placówkach zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych zmodernizowane i wyposażone sale zajęciowe/pracownie	2007	80	b.d.	
12.	Termomodernizacja Powiatowej Wielofunkcyjnej Placówki Oświatowo-Wychowawczej w Godzięcinie	Powiat Wołowski PWPWO w Godzięcinie	Podwyższenie standardu placówki Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2007	240	180	60
13.	Wymiana instalacji c.o. wraz z budową kotłowni co i cwu w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie	Powiat Wołowski PCPR w Wołowie	Podwyższenie standardu placówki Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2007	55	41,25	13,75

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

L.p.	TYTUŁ PROJEKTU / ZADANIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	OCZEKIWANY REZULTAT	TERMIN REALIZACJI	WARTOŚĆ [tys. PLN]		
				rok rozpoczęcia rok zakończenia	Ogółem	Dofinanso- wania z FS	Udziału własnego
14.	Kapitalny remont wewnętrzny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie	Powiat Wołowski PCPR w Wołowie	Podwyższenie standardu placówki Podwyższenie bezpieczeństwa Zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych	2007	80		
15.	Zagospodarowanie i rekultywacja terenu wokół Powiatowej Wielofunkcyjnej Placówki Oświatowo-Wychowawczej w Godzicinie	Powiat Wołowski PWPWO w Godzicinie	Uporządkowanie i zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno-wypoczynkowe Zwiększenie bezpieczeństwa wychowanków placówki Zwiększenie oferty sportowej	2008	450	330	120
16.	Budowa mostu przez rzekę Odre w m. Brzeg Dolny	Samorząd woj. Dolnośląskiego, Gmina Brzeg Dolny, Gmina Miękinia	Odciążenie aglomeracji wrocławskiej Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i atrakcyjności gospodarczej powiatu wołowskiego Skrócenie czasu dojazdu do Wrocławia	2007-2013	50000	37500	12500
17.	Budowa dwuobektowego szpitala powiatowego w Wołowie i Brzegu Dolnym	Powiat Wołowski	Nowoczesny i spełniający wszystkie wymagania obiekt Podniesienie standardu leczenia mieszkańców powiatu Zwiększenie oferty leczniczej i diagnostycznej	2007-2013	107250	80437	26813
18.	Powiatowe Centrum Rozwoju Kultury i Promocji	Powiat Wołowski	Zwiększenie oferty kulturalnej uruchomienie Muzeum Powiatu Wołowskiego utworzenie punktu informacji turystycznej uruchomienie Powiatowego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości	2007-2013	900	675	225

Plan finansowy dla projektów i zadań na lata 2004 – 2006(w tys. zł)

L.p.	Zadanie	Zakres finans. ogółem	2004					2005					2006				
			razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne
1.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1353 D /d.47501/ Radecz – skrzyż. z dr.woj. nr 340	1162	8	6	-	2	-	1154	865,5	-	288,5	-	-	-	-	-	-
2.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1289 D /d.47740/ Wołów – Brzeg Dolny	8005	73	54,7	7,3	11	-	7932	5949	793,2	1189,8	-	-	-	-	-	
3.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1286 D /d.47730/ odc. Domaszków – Lubiąż	2460	50	37,5	5	7,5	-	-	-	-	-	-	2410	1807,5	241	361,5	-
4.	Przebudowa przepustu sklepionego ceglano w ciągu dr. pow. Nr. 1283 D w km 2+495 obr. Wrzosy	130	14	10,5	1,4	2,1	-	116	87	11,6	17,4	-	-	-	-	-	
5.	Modernizacja przeprawy promowej wraz z drogami dojazdowymi	600	245,7	-	-	245,7	-	290	-	-	290	-	64,3	-	-	64,3	-

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

L.p.	Zadanie	Zakres finans. ogółem	2004					2005					2006				
			razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne
6.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1290 D/ d.47729/ odcinek Wołów-Łososiewice	1210	-	--	-	-	-	50	37,5	5	7,5	-	1160	870	116	174	-
7.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1275 D /d.47719/ odc. Małowice – Iwno, wykonanie dok. tech.	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	45	6	9	-
8.	Przebudowa (modernizacja) drogi powiatowej Nr 1291 D /d.47731/ m. Brzeg Dolny, ul. Naborowska – I etap	1094	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1094	820,5	109,4	164,1	-
9.	Przebudowa (modernizacja) drogi Powiatowej Nr 1099 D /d.47715/ Wińsko-gr. .powiatu	1200	-	-	-	-	-	60	45	6	9	-	1140	855	114	171	-
10.	Budowa łącznika ul. Sienkiewicza (dr. pow.) z ul. Urazką (dr. woj.) w m. Brzeg Dln. o dł. 800m	1500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1500	1125	150	225	-

L.p.	Zadanie	Zakres finans. ogółem	2004					2005					2006				
			razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne
11.	Przebudowa (modernizacja) skrzyżowania (węzła kom.) ul. Al. Jerozolimskie, Mostowa, 1-go Maja w m. Brzeg Dln.	800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	800	600	80	120	
12.	Poprawa bazy edukacyjnej – modernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Wołowie	600	-	-	-	-	600	450	60	90	-	-	-	-	-	-	-
13.	Przebudowa boiska szkolnego oraz adaptacja pomieszczeń na siłownię i salę do ćwiczeń w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wołowie	500		-	-	-		-	-	-	-	500	375	50	75	-	
14.	Termomodernizacja Zespołu Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym	1500		-	-	-	1500	1125	150	225	-	-	-	-	-	-	-
15.	Modernizacja Zespołu Szkół Zawodowych w Brzegu Dln (w tym modernizacja węzła cieplnego i wymiana sieci wewn. c.o.)	932	-	-	-	-	-	-	-	-	-	932	699	93,2	139,8	-	

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

L.p.	Zadanie	Zakres finans. ogółem	2004					2005					2006				
			razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne
16.	Modernizacja budynku Zespołu Szkół Zawodowych w Wołowie	150	-	-	-	-	-	110	82,5	11	16,5	-	40	30	4	6	-
17.	Przystosowanie budynku Zespołu Szkół Specjalnych w Wołowie do potrzeb osób niepełnoprawnych	190	-	-	-	-	-	70	-	35	35	-	120	-	60	60	-
18.	Termomodernizacja budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wraz z modernizacją instalacji CO	800	-	-	-	-	-	500	-	250	250	-	300	-	150	150	-
19.	Przystosowanie sanitariatów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołowie do potrzeb osób niepełnosprawnych	40	-	-	-	-	-	40	-	20	20	-	-	-	-	-	-
20.	Termomodernizacja budynku PCPR i POW wraz z przystosowaniem terenu dla osób niepełnosprawnych	130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	130	97,5	13	19,5	-

L.p.	Zadanie	Zakres finans. ogółem	2004					2005					2006				
			razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne
21.	Przystosowanie Powiatowej Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Godziesinie dla osób niepełnosprawnych	70	-	-	-	-	-	70	-	-	20	50	-	-	-	-	-
22.	Zespół Interwencji Kryzysowej – utworzenie punktu konsultacyjnego	20	-	-	-	-	-	10	-	-	10	-	10	-	-	10	-
23.	"Służba zdrowia przyjazna pacjentom niepełnosprawnym" – modernizacja PZZOZ w Wołowie	250	-	-	-	-	-	250	187,5	25	37,5	-	-	-	-	-	-
24.	"Termomodernizacja, modernizacja instalacji grzewczych obiektów Służby Zdrowia w Powiecie Wołowskim"	700	-	-	-	-	-	500	375	50	75	-	200	150	20	30	-
25.	"Diagnostyka i terapia - nowa jakość w PZZOZ Wołów"	1500	-	-	-	-	-	500	375	50	75	-	1000	750	100	150	-
26.	Remont i adaptacja pomieszczeń na potrzeby Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Wołowie	788	-	-	-	-	-	788	-	500	288	-	-	-	-	-	-

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

L.p.	Zadanie	Zakres finans. ogółem	2004					2005					2006				
			razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne
27.	Wsparcie młodzieży na lokalnym rynku pracy	251,3	173,2	129,9	43,3	-	-	78,1	58,57	19,53	-	-	-	-	-	-	-
28.	Organizowanie zatrudnienia szansa na aktywizację długotrwale bezrobotnych	123,3	93,4	70,05	23,35	-	-	29,9	22,42	7,48	-	-	-	-	-	-	-
29.	Powiatowy Klub Wsparcia Bezrobotnych	70	-	-	40	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-	-
30.	Utworzenie Zespołu Partnerstwa Lokalnego, Ożywienia Gospodarczego i Społecznego	104	-	-	54	-	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-
31.	Program aktywizacji podopiecznych opieki społecznej na zasadach robót publicznych	315	-	-	315	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Targi Pracy - Wspieranie pracodawców na rzecz zatrudnienia i rozwoju rynku pracy	95	-	-	95	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimn. w Powiecie Wołowskim	294,7	73,7	50,2	23,5	-	-	221	150,4	70,6	-	-	-	-	-	-	-

L.p.	Zadanie	Zakres finans. ogółem	2004					2005					2006				
			razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne	razem	Fundusze strukturalne	Budżet państwa	Budżet powiatu	inne
34.	Program stypendialny dla studentów z Powiatu Wołowskiego	42	10,5	6,4	4,1	-	-	31,5	19,2	12,3	-	-	-	-	-	-	-
35.	Renowacja wieży Zamku Piastowskiego – stworzenie punktu widokowego	80	-	-	-	-	-	80	60	8	12	-	-	-	-	-	-
36.	Kapitalny remont budynku starostwa:	1900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1900	-	-	1900	-
37.	Rozbudowa bazy teleinformatycznej pod potrzeby e-administracji w Powiecie Wołowskim	630	-	-	-	-	-	630	472,5	-	157,5	-	-	-	-	-	-
38.	Utworzenie Śląskiego Uniwersytetu Ludowego w Moczydlnicy Klasztornej	670	-	-	-	-	-	370	210	35	-	125	300	225	30	-	45
39.	Rewitalizacja zabytkowego parku w Moczydlnicy Klasztornej	120	-	-	-	-	-	120	90	10	-	20	-	-	-	-	-

IV. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Poniżej zostały wyszczególnione wybrane wskaźniki, które posłużą do monitoringu projektów i zadań inwestycyjnych zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego. Wskaźniki te, określające produkt, rezultat i oddziaływanie, pochodzą przede wszystkim z Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Wskaźniki produktu

- liczba utworzonych stanowisk subsydiowanych miejsc pracy
- liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którzy otrzymali stypendium w celu kontynuowania nauki
- liczba studentów, którzy otrzymali stypendium
- średnia miesięczna wysokość stypendium udzielonego uczniom szkół ponadgimnazjalnych
- średnia miesięczna wysokość stypendium udzielonego studentom
- długość zmodernizowanych dróg powiatowych
- długość wybudowanych ciągów pieszo-rowerowych
- liczba zmodernizowanych systemów ciepłowniczych
- powierzchnia zmodernizowanych szkół
- długość wymienionej instalacji mb
- liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów sportowych/dydaktycznych/społeczno-edukacyjnych
- powierzchnia obiektów wyposażonych w sprzęt sportowy/dydaktyczny/społeczno-edukacyjny
- powierzchnia zmodernizowanych lokalnych ośrodków zdrowia
- powierzchnia przebudowanych sal zabiegowych
- powierzchnia budynku poddana termoizolacji
- powierzchnia ośrodka zdrowia z wymienionymi nośnikami energii
- powierzchnia obiektów przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych
- liczba zakupionego sprzętu medycznego

WSKAŹNIK REZULTATU

- udział osób, które znalazły nowe zatrudnienie 6 mies. po zakończeniu uczestnictwa w projekcie [Udział osób dorosłych, które znalazły nowe zatrudnienie 6 mies. po zakończeniu uczestnictwa w projekcie w ogólnej liczbie osób dorosłych uczestniczących w projekcie]
- liczba osób kontynuujących zatrudnienie po zakończeniu ustania subsydiowania zatrudnienia
- liczba osób promowanych do następnej klasy w ogólnej liczbie uczniów otrzymujących stypendia
- liczba osób, które zaliczyły rok studiów w ogólnej liczbie studentów otrzymujących stypendia
- nośność zmodernizowanego obiektu (drogi/mostu)
- straty ciepła na przesyłach PJ

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

- liczba uczniów w szkołach korzystających z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury edukacyjnej
- liczba uczniów w szkołach korzystających z wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury sportowej
- liczba pacjentów lokalnych ośrodków zdrowia
- różnica w kosztach stałych ośrodków zdrowia z uwzględnieniem wskaźnika inflacji
- liczba ośrodków wyposażonych w sprzęt medyczny
- liczba wykonanych badań sprzętem medycznym
- koszty utrzymania obiektów (zużycia energii elektrycznej, ciepłej, gazu)

Wskaźnik oddziaływania

- udział osób, które uzyskały pełne średnie wykształcenie wśród osób, które otrzymywały stypendium [*Udział osób, które ukończyły naukę w szkole ponadgimnazjalnej (uzyskały pełne średnie wykształcenie) wśród ogółu osób, które otrzymywały stypendium w ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej*]
- udział osób, które kontynuują naukę w szkole wyższej wśród osób, które otrzymywały stypendium [*Udział osób, które kontynuują naukę w szkole wyższej wśród ogółu osób, które otrzymywały stypendium w ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej*]
- nakłady na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) drogi tys.
- liczba pojazdów korzystających z drogi (w okresie 1 roku)
- liczba osób, które ukończyły na miejscu szkołę ponadgimnazjalną
- liczba osób korzystających z usług ochrony zdrowia na miejscu
- liczba osób poddanych diagnostyce

V. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITORINGU ORAZ OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

System wdrażania i monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego będzie realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Powiat korzystając ze środków pomocowych Unii Europejskiej zobowiązany jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych. dot. funduszy strukturalnych, a także procedur i sposobu wdrażania i monitorowania wynikających z poszczególnych krajowych programów operacyjnych.

Zgodnie z zapisami Ustawy o samorządzie powiatowym, samorząd powiatowy, a w jego imieniu Zarząd Powiatu, odpowiada za inicjowanie, formułowanie i realizację polityki rozwoju powiatu, a więc za programowanie i realizację celów na poziomie powiatu oraz za monitorowanie i nadzór nad całością działań podejmowanych w powiecie na rzecz jego rozwoju. Tak więc zarządzanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego należy do Zarządu Powiatu, który monitoruje, ocenia przebieg jego realizacji, przedstawia Radzie Powiatu informacje o jego wdrażaniu, propozycję zmian i aktualizacji oraz końcową ocenę realizacji Planu. Rada Powiatu przyjmuje uchwałą Plan Rozwoju Lokalnego, a także jego aktualizacje lub zmiany. Ocena skuteczności Planu Rozwoju Lokalnego należy zarówno do Zarządu Powiatu jak i Rady Powiatu.

Jednocześnie Zarząd Powiatu Wołowskiego w sprawie wdrażania Planu zajmuje stanowisko podmiotu koordynującego, nadzorującego ogólne wykonanie Planu Rozwoju Lokalnego. Nie jest bowiem w stanie kontrolować wdrażania poszczególnych inwestycji z osobna. Tę rolę przyznaje się poszczególnym jednostkom których projekty zostały ujęte w Planie. Powiat nie może także oceniać innych podmiotów, które zgłosiły lub zgłoszą swoje zadania do Planu. Powiat może oceniać jedynie projekty, które były finansowane z budżetu powiatu.

W celu sprawnej realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Zarząd Powiatu Wołowskiego powierza jego wdrażanie oraz monitorowanie Wydziałowi Rozwoju Integracji Europejskiej i Promocji Starostwa Powiatowego w Wołowie, zobowiązując jednocześnie inne wydziały starostwa oraz jednostki organizacyjne Powiatu Wołowskiego do merytorycznej i organizacyjnej współpracy w tym zakresie.

Bezpośrednim wdrażaniem, realizacją i monitorowaniem poszczególnych zadań wynikających z Planu Rozwoju Lokalnego będą odpowiedzialne jednostki zgłaszające dane zadanie do Planu, przy czym jeśli chodzi o zadania współfinansowane z budżetu Powiatu Wołowskiego będą to odpowiednio merytorycznie wydziały starostwa oraz jednostki organizacyjne Powiatu zaangażowane bezpośrednio w realizację zadania (np. PUP, ZDP). Należy podkreślić fakt, iż każda jednostka realizująca zadanie przy wsparciu środków UE, w ramach programów operacyjnych jest zobowiązana do przestrzegania odpowiednich procedur wdrażania i monitorowania (składania raportów) projektu. W związku z tym monitoring Planu Rozwoju Lokalnego przeprowadzany przez Wydział Rozwoju Integracji Europejskiej i Promocji będzie polegał na opracowaniu całościowych raportów (rocznych) z przebiegu wdrażania zadań i realizacji projektów zawartych w Planie na podstawie sprawozdań poszczególnych jednostek realizujących dane zadanie oraz analiz własnych. Przewiduje się opracowanie 2 raportów rocznych (sporządzane w pierwszym kwartale roku następującego po ocenianym roku: kolejno 2006, 2007) oraz raportu końcowego (mającego ocenić długotrwałe efekty planu), który zostanie opracowany w 4 kwartale 2007r. Raporty zostaną przekazane pod obrady Zarządu Powiatu. Ocena realizacji Planu Rozwoju Lokalnego odbywać się będzie raz w roku na sesji Rady Powiatu na podstawie informacji przekazanej przez Zarząd Powiatu. Przeprowadzona zostanie za pomocą wskaźników określonych w niniejszym Planie, a także określonych w poszczególnych programach operacyjnych umożliwiających pozyskanie środków unijnych.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

Podsumowując zakres zadań Powiatu w ramach wdrażania i monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego przewiduje:

- wdrażanie i realizacja zadań wynikających z Planu zgodnie z okresem programowania przez odpowiednie jednostki: opracowanie i składanie wniosków aplikacyjnych do zewnętrznych źródeł finansowania. przygotowanie procedur przetargowych, monitoring rezultatów projektu itd
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu oraz przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych
- Upowszechnienie informacji o Planie Rozwoju Lokalnego oraz możliwościach i zasadach współfinansowania przez UE realizowanych projektów w ramach programów operacyjnych oraz inicjatyw wspólnotowych
- kontrola formalna składanych wniosków o ujęcie zadania w Planie, ich zgodności z procedurami, z zapisami Planu
- przeprowadzanie koniecznych zmian oraz aktualizacji Planu
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów (w szczególności finansowanych z budżetu powiatu),
- przegląd realizacji Planu na spotkaniach z jednostkami realizującymi odpowiednie zadania
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań w zakresie informacji i promocji Planu
- przygotowanie rocznych raportów nt. wdrażania Planu
- przygotowywanie końcowego raportu ze stanu wdrożenia Planu Rozwoju Lokalnego i przedstawienie go Radzie Powiatu.

Dla zapewnienia wysokiej efektywności wdrażania Planu Zarząd Powiatu może powoływać grupy robocze, zespoły zadaniowe, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

VI. Komunikacja Społeczna (public relations) Planu Rozwoju Lokalnego

Powodzenie realizacji Planu Rozwoju Lokalnego jest uzależnione w dużej mierze od jego akceptacji społecznej i zaangażowania w jego opracowywanie i realizację nie tylko samorządu, ale również innych instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców. W tym celu istnieje realna potrzeba konsekwentnego kształtowania pozytywnego wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego oraz dotarcia z informacją do jak najszerszej grupy projektodawców i beneficjentów działań podejmowanych w ramach planu a także instytucji mogących być partnerami w realizacji poszczególnych projektów. Ważnym elementem przy tym jest inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi. Służyć temu będą:

- zapewnienie przez Starostwo Powiatowe w Wołowie dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla potencjalnych projektodawców na terenie Powiatu Wołowskiego
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyborze projektów do planu rozwoju lokalnego
- zapewnienie swobodnego przepływu informacji z instytucjami zaangażowanymi (lub zainteresowanymi współpracą) w opracowywanie i realizowanie Planu Rozwoju Lokalnego, także przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii, takich jak Internet, poczta elektroniczna
- organizowanie regularnych spotkań - debat, których celem byłoby przekazywanie nowych propozycji rozwiązań i możliwości współpracy
- organizowanie wspólnych warsztatów nt. przygotowywania projektów, wspólne dokonywanie wyboru projektów do dofinansowania itp.
- konsultacje projektów, wniosków czy innych niezbędnych dokumentów

Należy także podkreślić, że współpraca pomiędzy powiatem a organizacjami pozarządowymi przy realizacji założeń Planu Rozwoju Lokalnego odbywać się może także na podstawie corocznie aktualizowanego „Programu współpracy Powiatu Wołowskiego z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

Wyżej wymienione działania są częścią polityki informacyjnej (public relations) Planu Rozwoju Lokalnego, mającej na celu zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o przebiegu jego realizacji i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów planu. Realizacji polityki informacyjnej służyć będą także następujące instrumenty:

- Zamieszczenie planu (wraz z aktualizacjami) na stronie internetowej powiatu: www.powiatwolowski.pl oraz na BIP-ie powiatu <http://bip.powiat.wolow.pl>
- Zamieszczanie na stronie internetowej powiatu bieżących informacji nt. postępu realizacji poszczególnych projektów wynikających z planu
- Zapewnienie bezpośredniej i aktualnej informacji na temat planu w Wydziale Rozwoju Integracji Europejskiej i Promocji (kontakt osobisty, telefoniczny, faks, e-mail)
- Współpraca z mediami lokalnymi poprzez systematyczne podawanie informacji o realizacji projektów, stanie ich zaawansowania i osiągniętych efektach w ramach Planu w formie artykułów, wywiadów, relacji prasowych, a także ogłoszeń i reklam.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wołowskiego na lata 2004-2006

- w zależności od potrzeb wynikających ze zmian istotnych uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych organizowanie debat z udziałem społeczeństwa lokalnego w celu bieżącego konsultowania oraz aktualizowania Planu (np. na wybranych sesjach rady powiatu).
- inne działania promująco-informacyjne podejmowane przez rzeczownika starosty wołowskiego

Za informację i promocję działań realizowanych w ramach Planu Rozwoju Lokalnego i samego planu odpowiedzialny jest Wydział Rozwoju Integracji Europejskiej i Promocji przy ścisłej współpracy jednostek i podmiotów zaangażowanych w realizację poszczególnych projektów. Istotne przy tym jest, iż sposoby promocji inwestycji współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej regulują odpowiednie programy operacyjne czy inicjatywy wspólnotowe w ramach których realizowane będą dane zadania i projekty (na podstawie Rozporządzenia Komisji Europejskiej Nr 1159/2000 z dnia 30.05.2000 roku w sprawie „Zasad informowania i promocji projektów współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych”). Tak więc public relations planu rozwoju lokalnego skupiać się będzie przede wszystkim na ogólnym i całościowym promowaniu planu jako dokumentu planowania strategicznego rozwoju powiatu wołowskiego, który winien być opracowywany i wdrażany przy współdziałaniu wszystkich grup społecznych. Tylko bowiem takie podejście pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie zewnętrznych środków finansowych (przede wszystkim strukturalnych), jakie mogą zostać pozyskane przez samorządy i inne podmioty, a które mogą znacznie wpłynąć na zwiększenie potencjału gospodarczego i społecznego naszego powiatu.